

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**Облік, контроль та аналіз надходження та використання виробничих
запасів підприємства**

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Матейчук Юлії
Костянтинівни

Науковий керівник
канд.ек.наук, доцент

Шаповалова Алла
Павлівна

Гарант освітньої програми
доктор ек.наук, професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	7
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка виробничих запасів.....	7
1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.....	16
1.3. Передумови організації обліку, контролю та аналізу виробничих запасів у СВК «Дружба».....	25
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ.....	31
2.1. Методика фінансового обліку операцій з надходження та використання виробничих запасів.....	31
2.2. Облік надходження та використання виробничих запасів у системі управління підприємством.....	43
2.3. Організація бухгалтерського обліку виробничих запасів в умовах інформаційних систем.....	60
Висновки до розділу 2.....	68
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	69
3.1. Методика контролю за надходженням та використанням виробничих запасів.....	69
3.2. Система показників, інформаційна база і основні методи економічного аналізу виробничих запасів	84
3.3. Методика економічного аналізу надходження та використання виробничих запасів	95
Висновки до розділу 3.....	106

ВИСНОВКИ.....	107
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	111
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Формування ринкової економіки в Україні неможливе без виробництва конкурентоспроможної продукції та її реалізації на внутрішньому та зарубіжних ринках. Водночас основною передумовою здійснення господарської діяльності підприємств є достатній обсяг та раціональне використання виробничих запасів. Як свідчать дані Державної служби статистики, станом на 31 грудня 2015 року запаси на підприємствах за видами економічної діяльності становили 850 835,4 млн. грн., в тому числі у сільському господарстві – 114 924,9 млн. грн., а станом на 31 грудня 2016 року – 1 046 468,0 млн. грн., в т.ч. у сільському господарстві – 160 251,5 млн. грн. [1]. Такі показники підкреслюють важливість виробничих запасів, без використання яких стає неможливим виробничий процес.

Для сільськогосподарських підприємств виробничі запаси є основою стабільності, безперервності та ритмічності, адже вони використовуються при формування кінцевого продукту. Слід зазначити, що особливістю формування такого продукту є те, що як виробничі запаси сільськогосподарські підприємства використовують більшу частину виробленої власної продукції у вигляді кормів, насіння, а також продукти і відходи, одержані від переробки продукції. Тому правильне документальне оформлення і відображення операцій із запасами у бухгалтерському обліку – запорука успішної роботи підприємства в цілому. Ефективне управління виробничими запасами підприємств можливе за умов існування дієвої підсистеми його обліково-аналітичного забезпечення та контролю. А раціональне й ощадливе використання матеріальних ресурсів підприємства є на сьогодні однією з найактуальніших задач, що стоять перед підприємством. В умовах глобалізації економіки та становлення інформаційного суспільства відбувається трансформація теорії та практики обліку даного об'єкту.

Щодо контролю виробничих запасів, то це питання зазнає особливої актуальності у зв'язку з необхідністю забезпечення керівництва оперативною і достовірною інформацією для здійснення управління підприємством, а також процесами, які в ньому відбуваються. Окрім того, достовірна інформація у фінансовій звітності клієнта представляє інтерес і для інших груп як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів, кожна із яких має різні інформаційні потреби та може висувати нові вимоги до інформації, що надається аудитором. Важливість аналізу виробничих запасів полягає у визначенні та контролі точності фінансових результатів діяльності підприємства. Саме тому обліку, контролю та аналізу виробничих запасів необхідно приділяти особливу увагу.

Загальні питання обліку і контролю виробничих запасів висвітлено у працях відомих вітчизняних учених-економістів. Значну увагу їм приділено такими вченими як: Л.В. Бурдейна, А. Волевач, Т.А. Довга, А.В. Жаворонок, В.В. Сопко, С. Малютяк, Н.І. Пилипів, Є.Ю. Шара, І.В. Принада, М.І. Скрипник, Н.В. Глебова та інші. Вагомий внесок у розвиток методологічних питань обліку виробничих запасів зробили зарубіжні вчені: П.С. Безруких, І.А. Білобжецький, К. Ватерсон, В.В. Виноградов, А.Ш. Маргуліс, О.К. Марченко, В.С. Левін, В.А. Луговий, В.Д. Новодворський, А.П. Чечета. Щодо контролю та аналізу виробничих запасів, то цим питанням значну увагу приділяють так сучасні науковці як В.Р. Ворхлік, Л.В. Бурдейна, Т.А. Довга, О.В. Зінченко тощо. Проте питання обліку, контролю та аналізу виробничих запасів на підприємствах залишаються актуальними та потребують проведення подальших досліджень.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження системи обліку, контролю та аналізу надходження та використання виробничих запасів підприємства і розробка шляхів щодо їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні *завдання*:

- визначити економічну сутність, класифікацію та оцінку виробничих запасів;
- здійснити огляд нормативної бази та спеціальної літератури з теми дослідження;

- висвітлити організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства – СВК «Дружба» та окреслити передумови організації обліку, контролю та аналізу виробничих запасів;
- розкрити методiku фінансового обліку, контролю та економічного аналізу операцій з надходження та використання виробничих запасів;
- розглянути процес узагальнення інформації про надходження та використання виробничих запасів у звітності підприємства;
- обґрунтувати організацію бухгалтерського обліку виробничих запасів в умовах інформаційних систем;
- розробити пропозиції щодо покращення організації обліку, контролю та аналізу виробничих запасів та застосування їх на досліджуваному підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних та методичних питань з обліку, контролю та аналізу надходження та використання виробничих запасів.

Об'єктом дослідження є процес бухгалтерського обліку, контролю і аналізу виробничих запасів СВК «Дружба».

Методи дослідження. Дослідження даної теми проводилось із застосуванням діалектичного підходу до вивчення сучасного стану обліку, контролю та аналізу виробничих запасів. В процесі дослідження організації і методики обліку, контролю та аналізу виробничих запасів на підприємствах були використані загальнонаукові методи пізнання: поєднання абстрактного й конкретного, індукція, дедукція, аналіз і синтез, групування й порівняння, конкретизація. Для обробки даних, наведених у випускній кваліфікаційній роботі застосовувались такі методичні прийоми: огляд, документальна перевірка, техніко-економічні розрахунки, аналітичні групування, структурний аналіз, узагальнення, підрахунок.

Наукова гіпотеза. Дане дослідження дасть змогу розробити рекомендації щодо удосконалення питань обліку, контролю та аналізу руху виробничих запасів на підприємстві. Реалізація таких рекомендацій сприятиме оптимізації облікового

процесу на підприємстві та ефективності використання аналітичних даних для обґрунтування і прийняття управлінських рішень щодо вдосконалення обліку, контролю та аналізу виробничих запасів.

Практична значущість. У роботі висвітлено ключові аспекти методики обліку, контролю та аналізу надходження та використання виробничих запасів та надано пропозиції щодо вдосконалення обліково-аналітичного процесу на досліджуваному сільськогосподарському підприємстві.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених з теорії, організації та методики обліку, контролю та аналізу виробничих запасів, фінансового менеджменту, законодавчі акти, нормативні документи, довідкові, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств, матеріали органів статистики, періодичні видання, матеріали конференцій, первинні документи, облікові реєстри та фінансова звітність досліджуваного підприємства.

Апробація. Окремі результати дослідження висвітлено в:

- науковій статті «Проблемні питання організації обліку виробничих запасів», опублікованій у збірнику наукових праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди», 2016 р. [2].
- науковій доповіді «Електронний документообіг як напрям оптимізації облікових процесів» на круглому столі кафедри обліку та оподаткування КНТЕУ, 2017 р. [3];
- науковій статті «Методи оцінки виробничих запасів у вітчизняній та міжнародній практиці», опублікованій у збірнику наукових праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди», 2017 р. [4];
- науковій доповіді «Облік виробничих запасів в системі управління підприємством» на студентській науковій конференції «Наукові дослідження студентської молоді» КНТЕУ, 14-15 травня 2018 р.;
- науковій доповіді «Управлінський облік як ефективний засіб планування, використання та контролю виробничих запасів підприємства» на круглому столі кафедри обліку та оподаткування КНТЕУ, 2017 р.;

- науковій статті «Управлінський облік виробничих запасів підприємства» у Збірнику статей студентів КНТЕУ «Облік і оподаткування у господарській діяльності», 2018 р. [5].

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ

ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка виробничих запасів

Господарська діяльність підприємств, в тому числі сільськогосподарських, базується на використанні економічних, фінансових, трудових та інших видів ресурсів. Для функціонування підприємства їх наявність є обов'язковою. Економічні ресурси, які є основним елементом економічного потенціалу підприємства, включають в себе предмети праці. Їх можна трактувати як засоби виробництва, речова форма функціонування живої праці, на яку впливає людина за допомогою засобів праці з метою виготовлення матеріальних благ. В свою чергу, блага – це усі засоби, які можуть служити людині для задоволення її потреб. А всі корисності, які не даються природою даремно і в готовому вигляді, а є результатом праці, носять назву цінностей. Відповідно, в економічній сфері виникає таке поняття як «матеріальні цінності». А сукупність всіх цінностей, які знаходяться в розпорядженні підприємства і складають його майно формують поняття «запаси».

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови запас трактують як «певна кількість чогось, заготовленого заздалегідь; наявність чогось, що нагромаджується протягом певного періоду часу» [16], а економічна енциклопедія дане поняття визначає як «наявність відповідних матеріальних ресурсів, до яких належать засоби виробництва, предмети споживання, інші цінності, необхідні для забезпечення розширеного відтворення, обслуговування

сфери матеріального виробництва та задоволення потреб населення і ще не використовуються» [17]. Аналізуючи останнє трактування робимо висновок, що запаси є однією з обов'язкових умов здійснення процесу виробництва. Це підтверджується і динамікою запасів на підприємствах України.

За даними Державної служби статистики здійснено огляд динаміки обсягу запасів на підприємствах в цілому та на сільськогосподарських підприємствах, що висвітлено на рис. 1.1 та 1.2.

Рис.1.1. Динаміка запасів на макrorівні, 2008-2016 pp.

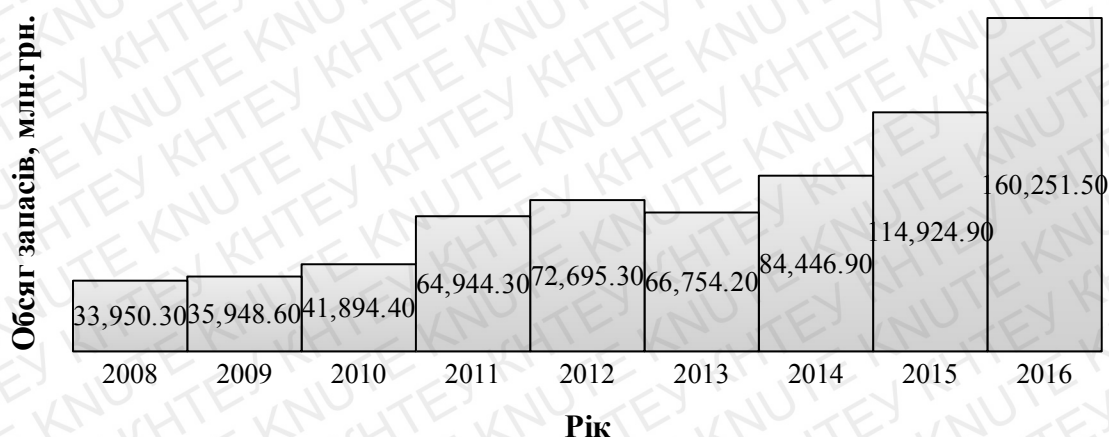

Рис.1.2. Динаміка запасів на сільськогосподарських підприємствах, 2008-2016 pp.

Як бачимо з рис.1.1, рис.1.2, за період 2008-2016 рр. обсяг запасів на підприємствах в загальному збільшився на 695 032,2 млн. грн., в т.ч. на сільськогосподарських підприємствах – на 126 301,2 млн. грн.

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» запаси – це активи, які:

- утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством/установою [6].

Для здійснення господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовують виробничі запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна і домінуючу позицію у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності.

Виробничі запаси — це важлива економічна та облікова категорія, невід’ємна умова функціонування будь-якого підприємства. Вони завжди були об’єктами дослідження багатьох учених, таких як І.Ю. Чаюн, І.Б. Садовська, Н.М.Ткаченко тощо. Проте не дивлячись на значні напрацювання щодо розкриття питання сутності виробничих запасів, єдиної позиції серед вчених не існує. Тому для отримання можливості уточнення й поглиблення сутності терміну «виробничі запаси» у Додатку А наведена коротка характеристика існуючих у літературі підходів до його визначення.

Даний аналіз літературних джерел свідчить про те, що термін «виробничі запаси» по-різному тлумачиться вченими. Але більшість трактувань містить такі категорії як «предмети праці», «актив», «матеріальні цінності», «сировина», «матеріали». Вчені притримуються думки, що виробничі запаси на підприємство можуть надходити шляхом придбання зі сторони або самостійного виготовлення, і в подальшому використовуються в процесі виробництва продукції.

Отже, запаси – це складова частина оборотних активів підприємства, що відображаються в активі балансу, які не використовуються в даний момент у виробництві, зберігаються на складах або в інших місцях і призначені для подальшого використання.

Отже, робимо висновок, що під виробничими запасами слід розуміти виробничі запаси, як елемент запасів, які виступають активами, що придбані зі сторони або самостійно виготовлені й утримуються підприємством для продажу, використання у процесі виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб за умови їх повного споживання в одному операційному циклі.

Процес визнання – це процес, який полягає в описі, оцінці та включенні до фінансового звіту певної статті. Виробничі запаси визнаються активом, якщо:

- існує імовірність того, що підприємство отримає у майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням;
- вартість запасів може бути достовірно визначена [6, п.5].

Під час визначення того, чи відповідає об'єкт запасів першому критерію, тобто отриманню економічних вигод через деякий час, підприємству потрібно оцінити ступінь впевненості щодо надходження майбутніх економічних вигод на основі наявних доказів на момент первісного визнання. Наявність достатньої впевненості у тому, що підприємство матиме майбутні економічні вигоди ґрунтується на підтвердженні того, що воно отримає вигоду у зв'язку з використанням активу запасів та погоджується на пов'язаний з цим ризик. Другий критерій визнання задовольнити нескладно, оскільки обмінна операція, що підтверджує придбання активу, визначає його собівартість.

З метою повного розкриття інформації про об'єкт дослідження далі розглянемо класифікаційні ознаки виробничих запасів. Класифікація є методом пізнання об'єкта, що вивчається: чим більше ознак класифікації, тим вища міра їх вивченості, а це сприяє підвищенню ефективності управління об'єктом. Вона необхідна для раціональної організації складського господарства, ведення

аналітичного обліку, а також для нормування, планування, обліку, аналізу, управління запасами та інших потреб підприємства.

Очевидно, що класифікація виробничих запасів на будь-якому підприємстві залежить від особливостей технології й організації технологічних процесів. В економічній літературі найчастіше зустрічаються класифікації виробничих запасів: виходячи з призначення і ролі окремих видів виробничих запасів на різних стадіях операційного циклу підприємства (економічна класифікація); залежно від технічних ознак (технічна класифікація); відповідно до сфери діяльності господарюючого суб'єкта; залежно від способу включення у собівартість (основні та допоміжні) [14].

В наукових працях в основу класифікації виробничих запасів покладено різні ознаки, що спричинило неоднозначність думок учених щодо об'єкта дослідження. Одні вчені вважають, що існує безліч класифікаційних ознак, в тому числі економічна та технічна (В.В. Сопко, М.С.Пушкар), інші – що існує тільки технічна і економічна ознаки (О.В. Мурашко).

Слід звернути увагу на облікову класифікацію виробничих запасів, що представлена відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. До виробничих запасів відносять: сировину й матеріали; купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби; паливо; тару й тарні матеріали; будівельні матеріали; матеріали, передані в обробку; запасні частини; матеріали сільськогосподарського призначення; інші матеріали [18].

На рис. 1.3. ми пропонуємо узагальнену класифікацію виробничих запасів, яка базується на різних підходах до визначення класифікації вітчизняних та зарубіжних фахівців, таких як М.С. Пушкар, В.В. Сопко, І.І. Сахарцева, Л.З.Сорокіна, Н.М. Ткаченко та ін.

За призначенням і причинами утворення	Постійні Сезонні
За рівнем наявності у підприємстві	Нормативні Понаднормовані
Відносно до балансу	Балансові Позабалансові
За ступенем ліквідності	Ліквідні Неліквідні
За походженням	Первинні Вторинні
За обсягом	Вільні Обмежені

Рис.1.3. Класифікація виробничих запасів

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх назва або однорідна група. Тому в подальшій класифікації групи запасів поділяються на підгрупи, а всередині них – на види, сорти, марки, типорозміри тощо. Класифікація запасів оформлюється розробленням номенклатури-цінника, тобто систематизованого переліку матеріалів, що використовується підприємством, у якому кожному найменуванню, розміру і сорту присвоюється номенклатурний номер, а також вказуються одиниця виміру та ціна [19, ст.185].

Чільне місце в обліку має також порядок оцінки виробничих запасів. Оцінка запасів здійснюється в трьох випадках: при надходженні, списанні й на дату складання балансу. Відповідно до мети підприємства, здійснюється вибір оцінки виробничих запасів [6].

Оцінка надходження запасів. Згідно з П(С)БО 9 придбані або вироблені запаси зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Брак, зворотні відходи, запаси, що надійшли внаслідок ліквідації основних засобів, при оприбуткуванні оцінюються за чистою реалізаційною вартістю. Виявлені під час інвентаризації надлишки запасів можуть оцінюватись або за чистою реалізаційною вартістю, або в оцінці можливого використання запасів, якщо вони використовуються на самому підприємстві. Чиста вартість реалізації – це очікувана ціна реалізації запасів в умовах звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва й реалізацію [6, 20].

Залежно від шляхів надходження запасів первісна вартість їх визначатиметься за різними методиками, які представлено у Додатку Б.

Не включаються до первісної вартості виробничих запасів, а належать до витрат того періоду, в якому вони були здійснені (встановлені):

- понаднормові втрати і нестачі запасів;
- проценти за користування позиками;
- витрати на збут;
- загальногосподарські та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доставкою запасів та приведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях [15].

Важливим елементом, що включається до первісної вартості запасів є транспортно-заготівельні витрати (далі — ТЗВ). Пункт 9 П(С)БО 9 «Запаси» передбачає два методи розподілу ТЗВ на собівартість придбаних запасів:

- 1) прямого підрахунку;
- 2) середнього відсотка.

Згідно з першим методом ТЗВ, пов'язані з придбанням запасів включають до первісної вартості кожної одиниці придбаних запасів. Однак його доцільно застосовувати тоді, коли можна точно визначити витрати, пов'язані з транспортуванням тих чи інших одиниць запасів у вартісному чи натуральному вираженні.

За другим методом ТЗВ обліковують на окремому субрахунку обліку запасів. Його застосовують, якщо витрати, пов'язані з придбанням та доставкою запасів неможливо пов'язати з конкретними одиницями запасів.

Метод середнього відсотка передбачає розрахунок середнього відсотка ТЗВ за формулою (1.1):

$$\text{Середній \% ТЗВ} = \frac{\text{ТЗВ на початок} + \text{ТЗВ за місяць}}{\text{Залишок запасів на початок} + \text{Запаси, що надійшли за місяць}} \quad (1.1).$$

Суму ТЗВ щомісячно розподіляють між сумою залишку виробничих запасів станом на кінець звітного місяця та сумою виробничих запасів, що вибули у звітному місяці. Сума ТЗВ, яку відносять до запасів, що вибули визначається як добуток середнього відсотка ТЗВ і вартості запасів, що вибули. Розподілену частку ТЗВ, яку відносять до вартості запасів, що вибули списують у дебет тих рахунків, на які списано вартість запасів за обліковими цінами.

Оцінка вибуття запасів. При відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних затрат;
- ціни продажу.

При визначенні фактичної собівартості виробничих запасів, що вибувають, застосовуються тільки перших чотири методи (ідентифікованої собівартості, середньозваженої собівартості, ФІФО, нормативних затрат), метод ціни продажу не застосовується.

Для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із наведених методів [6].

Метод ідентифікованої собівартості застосовується для спеціальних замовлень і проектів, а також запасів, що не можуть замінити один одного. Сутність такого методу полягає в тому, що вартість запасів, які вибувають, визначається окремо за кожною одиницею запасів. При цьому на підприємстві має бути організований облік за кожним видом запасів [6].

Метод середньозваженої собівартості є зручним для підприємств, які мають велику кількість запасів різної номенклатури, оскільки в процесі здійснення господарської діяльності вартість одного й того ж самого виду запасів може коливатися, то за кожною одиницею запасів визначається їх середня

(середньозважена) вартість [18, ст.190]. Згідно з п.18-19 П(С)БО 9 даний метод передбачає, що вибуття запасів може оцінюватись такими способами:

- оцінка за систематичною середньозваженою собівартістю – проводиться щодо кожної одиниці запасів (формула (1.2)):

$$\text{Собівартість одиниці запасів} = \frac{\text{Вартість запасів на початок} + \text{Вартість запасів за місяць}}{\text{Кількість запасів на початок} + \text{Кількість запасів за місяць}} \quad (1.2);$$

- оцінка за періодичною середньозваженою собівартістю – проводиться щодо кожної одиниці запасів (формула (1.3)):

$$\text{Собівартість одиниці запасів} = \frac{\text{Сумарна вартість запасів на дату операції}}{\text{Сумарна кількість запасів на дату операції}} \quad (1.3).$$

Метод ФІФО (у перекладі з англ. – «першим надійшов – першим вибув») передбачає, що запаси використовуються в тій послідовності, в якій вони надходили на підприємство (відображені в бухгалтерському обліку), тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво (продаж, інше вибуття) оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів [6].

Метод нормативних затрат полягає у застосуванні норм витрат на одиницю продукції (робіт, послуг), які встановлені підприємством з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін. Для забезпечення максимального наближення нормативних затрат до фактичних норми затрат і ціни повинні регулярно перевірятися і переглядатися у нормативній базі. Оцінка продукції за нормативними затратами коригується до фактичної виробничої собівартості [6].

У Додатку В здійснено аналіз переваг та недоліків вищезазначених методів, за яким встановлено, що найбільш доцільним є використання методу ФІФО.

Окрім оцінки запасів при надходженні та при вибутті, слід розглянути питання оцінки запасів на дату балансу.

Оцінка запасів на дату балансу. Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації. За чистою вартістю реалізації вони відображаються, якщо на дату балансу їх ціна знизилась або вони зіпсовані, застаріли, або іншим чином втратили первісно очікувану економічну вигоду. Чиста вартість реалізації визначається по кожній одиниці запасів вирахуванням з очікуваної ціни продажу очікуваних витрат на завершення виробництва і збут [6].

Отже, виробничі запаси – предмети праці, що використовуються у процесі виробничої діяльності і споживаються цим виробництвом протягом одного господарського циклу, після завершення якого переносять свою вартість на вартість кінцевого продукту. Їх класифікація необхідна для раціональної організації складського господарства, ведення аналітичного обліку, а також для нормування, планування, обліку, аналізу, управління запасами та інших потреб підприємства.

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

Сьогодні в Україні питанням бухгалтерського обліку, контролю та аналізу виробничих запасів приділяється особливо велика увага: видано численний ряд нормативних документів, які регулюють їх порядок організації та ведення.

Основною метою нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні є встановлення єдиних для всіх підприємств правил його ведення, які гарантують і захищають інтереси користувачів фінансової звітності і визначення основних напрямків удосконалення його з урахуванням міжнародних принципів і стандартів.

Порядок ведення бухгалтерського обліку, контролю та аналізу виробничих запасів визначається різними суб'єктами в межах їх повноважень та знаходить відображення в чотирьох рівнях, що будують систему нормативного регулювання бухгалтерського обліку виробничих запасів підприємства (рис.1.4).

I рівень	Конституція України, Податковий кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»
II рівень	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 9 «Запаси», П(С)БО 16 «Витрати», Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси», Міжнародні стандарти аудиту
III рівень	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, Положення про порядок подання звітності
IV рівень	Наказ про облікову політику підприємства

Рис 1.4. Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку та контролю виробничих запасів

Перші три рівні координує держава так, що нормативно-правові засади даних рівнів є обов'язковими для виконання усіма підприємствами та організаціями. Документи четвертого рівня формуються безпосередньо на підприємстві [21].

Характеристику чинної нормативно-правової бази з питань фінансового обліку виробничих запасів представлено в Додатку Г. Проведемо огляд основних з цих нормативних документів.

Конституція України – головний закон держави України. Говорячи про основні характеристики Конституції України треба наголосити, що вона є основою правової системи нашої держави. Конституцією у формальному значенні іменується єдиний акт або ж кілька актів, що мають вищу юридичну силу стосовно всіх інших нормативних актів. Конституція в даному значенні – це свого роду закон законів [22].

Порядок оподаткування податком на додану вартість виробничих запасів при їх реалізації, іншому вибутті, порядок оцінки виробничих запасів при вибутті та обмеження щодо включення вартості виробничих запасів до витрат при

розрахунку бази оподаткування податком на прибуток встановлено в Податковому кодексі України [23].

В Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, зокрема щодо виробничих запасів, порядок оформлення первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку тощо [25].

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (введено в дію з 01.10.2018 р.) визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні. Представимо структуру даного закону у вигляді табл.Д.1. Додатку Д [26].

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виробничі запаси та розкриття її в фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [6]. Загальні положення даного нормативного документу дають визначення таких термінів як запаси, чиста вартість реалізації запасів. В стандарті дається класифікація запасів, на які розповсюджуються норми П(С)БО 9 «Запаси», а також обумовлено визнання та первісна оцінка запасів, оцінка вибуття запасів, оцінка запасів на дату складання балансу. Окремим розділом визначено розкриття інформації про запаси в примітках до фінансової звітності. Відповідну структуру П(С)БО 9 «Запаси» відображено в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Структура П(С)БО 9 «Запаси»

Розділ	Зміст
п.1-4. Загальні положення	Визначається сфера дії положення та терміни, що в ньому використовуються
п.5-15. Визначення та первісна оцінка запасів	Наводиться порядок визнання запасів активами, склад запасів для цілей бухгалтерського обліку, порядок визнання

п.16-23. Оцінка вибуття запасів	первісної вартості запасів при їх надходженні Характеризуються методи оцінки при вибутті запасів, порядок списання вартості малоцінних та швидкозношуваних предметів
п.24-28. Оцінка запасів на дату балансу	Наводиться порядок оцінки запасів на дату складання звітності та уцінки запасів
п.29. Розкриття інформації про записи у примітках до річної бухгалтерської звітності	Визначається інформація, яка обов'язково наводиться в примітках до річної фінансової звітності

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено використання не тільки національних стандартів бухгалтерського обліку, а й міжнародних. Підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, підприємства, які здійснюють діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значення, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України складають фінансову звітність за міжнародними стандартами [25].

В міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 2 «Запаси» визначено підходи до обліку запасів. Головним питанням обліку запасів є визначення суми собівартості, яка повинна визнаватися як актив та переноситися на майбутні періоди до моменту визнання відповідних доходів. Цей Стандарт надає рекомендації щодо визначення собівартості та подальшого визнання витрат, включаючи будь-яке часткове списання до чистої вартості реалізації. Він також надає рекомендації щодо формул собівартості, що застосовуються для визначення собівартості запасів [28].

Оскільки, національні стандарти, зокрема П(С)БО 9 «Запаси», побудовано на основі міжнародних стандартів обліку нами було здійснено порівняльний аналіз, задля визначення як спільних, так і відмінних характеристик (додаток Ж). Порівняльний аналіз П(С)БО та МСБО показав, що загалом методичний підхід до бухгалтерського обліку виробничих запасів за міжнародними та національними

стандартами майже уніфікований. Однією із істотних відмінностей між стандартами є обмеження сфери їх застосування. Так, МСБО використовують всі підприємства, організації та установи незалежно від форми власності та способу утворення. Відповідно до П(С)БО його вимоги не поширюються на ведення бухгалтерського обліку бюджетними установами, що є обґрунтовано доцільним, оскільки це впливає з особливостей системи бухгалтерського обліку бюджетних установ, порядку їх функціонування та мети діяльності [29].

В Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» зроблено акцент на використання міжнародних стандартів аудиту. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (МСА) призначені для застосування при аудиті фінансової звітності, але їх можна адаптувати й для аудиту іншої інформації й надання супутніх послуг. МСА містять: основні принципи; необхідні процедури; рекомендації із застосування принципів і процедур [30].

Перелік основних форм з обліку сировини і матеріалів затверджено Наказом Міністерства статистики «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів». Крім того, в Наказі надається коротка характеристика основних реквізитів та призначення кожної форми [33].

Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку» встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб. Ведення позабалансових рахунків здійснюється за простою системою (без застосування методу подвійного запису). Субрахунки використовуються підприємствами, виходячи з потреб управління, контролю, аналізу й звітності та можуть ними доповнюватися введенням нових субрахунків (рахунків другого, третього порядків) із збереженням кодів (номерів) субрахунків цього Плану рахунків. Інструкція із застосування Плану рахунків спрямована на забезпечення єдності відображення однорідних за змістом господарських операцій на відповідних синтетичних рахунках і субрахунках [18].

Порядок застосування П(С)БО 9 «Запаси» на практиці окреслено в Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку запасів №2 [20]. Методичні рекомендації розкривають питання визнання та оцінки виробничих запасів, документальне оформлення операцій з руху запасів, а також ключові моменти обліку та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємстві.

Наказ про облікову політику підприємства встановлює особливості бухгалтерського обліку виробничих запасів індивідуально на окремому підприємстві.

Облікова політика — це організація діяльності підприємства, яка застосовується із самого початку здійснення його господарських операцій. Від складових елементів облікової політики підприємства залежить достовірне відображення господарських операцій, а відповідно й інформація у фінансовій звітності. Основна її мета — забезпечити одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, необхідної всім користувачам фінансової звітності для прийняття управлінських рішень. Міністерством фінансів України розроблені Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, які можуть застосовувати підприємства, організації та інші юридичні особи незалежно від організаційно-правових форм господарювання і форм власності (крім банків, бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства застосовують МСБО) в ході визначення та розробки своєї облікової політики [39].

Сьогодні, крім нормативно-правових документів існує велика база спеціальної літератури, яка висвітлює питання сутності, оцінки, обліку, контролю та аналізу виробничих запасів.

Так, дослідженню проблем обліку, оцінки, інвентаризації виробничих запасів значну увагу в своїх працях приділяли такі провідні вітчизняні науковці, як Ф.Ф. Бутинець, Ю.В., С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлюк, М.В. Кужельний, В.Г.Лінник, В.С. Рудницький, Н.М. Ткаченко, В.В. Сопко. Окреслені питання опрацьовували також зарубіжні фахівці, а саме: В.П. Астахов, М.І. Кутер, Я.В.Соколов, О.В. Соловьева. На сучасному етапі дослідженням проблемних

питань обліку виробничих запасів займаються такі науковці, як Н.М. Бондаренко, С. Малютяк, І.А. Косата, Н.В. Глебова, І.В. Принада, М.Т. Шендригоренко, О.В.Чук, Ю.В. Чуб та ін. Особливості контролю та аналізу виробничих запасів окреслено в наукових роботах В.Р. Ворхліка, Л.В. Бурдейної, Т.А. Довгої, О.В.Зінченко та інших вчених.

Короткий аналіз спеціальної літератури систематизовано в Додатку Е. Проведемо огляд основних з цих спеціальних джерел.

Бондаренко Н.М., Ярьсько А.М. в статті «Сутність та класифікація виробничих запасів на підприємстві» розкривають сутність поняття «виробничі запаси» у нормативних документах. Авторами досліджено та узагальнено погляди вчених щодо класифікаційних ознак виробничих запасів та подано узагальнену їх класифікацію, застосування якої дозволяє вчасно прийняти ефективне управлінське рішення щодо використання виробничих запасів [41].

В статті Петренка Ю.В. «Теоретичні підходи до трактування сутності виробничих запасів» розглянуто теоретичні підходи до трактування сутності запасів, наведено особливості запасів як обліково-аналітичної категорії, систематизовано погляди науковців до класифікації виробничих запасів. Автором здійснено порівняння визначення сутності виробничих запасів в Україні та закордоном [57].

Ворхлік В.Р. в статті «Облік і контроль виробничих запасів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві» досліджує сутність виробничих запасів підприємства. Крім того, автором обґрунтовано особливості обліку та контролю за формуванням та зміною виробничих запасів; визначено методологічні аспекти проведення аналізу ефективності використання виробничих запасів на підприємстві [9].

Головною метою статті «Особливості оцінки та обліку оприбуткування і використання запасів, що надійшли на безоплатній основі» Косати І. А. є аналіз сучасного стану і визначення основних проблем, що пов'язані з оцінкою та обліком запасів, які надійшли на безоплатній основі. Так, виявлено, що в офіційних документах, що регламентують порядок ведення бухгалтерського і

податкового обліку запасів, немає однозначної думки щодо порядку визначення вартості запасів, що надійшли на безоплатній основі. Тому автор вважає, що потрібно застосовувати справедливу ринкову вартість цих запасів, а у разі, якщо вона відсутня, звернутись за експертною оцінкою [49].

В статті «Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві» Принада І.В. та Назарчук О.Д. розглядають особливості обліку виробничих запасів на підприємствах України, їх класифікацію та оцінку. Окрім цього, досліджено сучасні проблеми обліку виробничих запасів та надано пропозиції щодо їх усунення. Як висновок, автором визнано, що до цього часу залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з розробкою науково обґрунтованої системи обліку використання виробничих запасів [58].

Лежненко Л.І. в статті «Теоретичні аспекти удосконалення аналітичного обліку виробничих запасів» вивчає основні проблеми аналітичного обліку виробничих запасів. Крім того, автором досліджено напрямки удосконалення аналітичного обліку виробничих запасів, його організаційні аспекти та інформаційне забезпечення [53].

В своїй статті «Сучасний підхід до організації обліку запасів на підприємстві» Скрипник М. І. проводить паралель між П(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси». На основі цього виявлено, що для повної гармонізації цих стандартів потребують уточнення питання деталізації інформації, яка розкривається у фінансових звітах про запаси. Автором доведено, що особливістю МСБО є те, що вони носять загальний характер і не виключають національних особливостей бухгалтерського обліку країн, що їх використовують, тому розширюють варіативність визнання та оцінки об'єктів бухгалтерського обліку [63].

Ключовим моментом статті «Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства обліку» Довгої Т.А. є те, що аналіз забезпечення підприємства виробничими запасами та ефективності їх використання є важливим інструментом в системі управління ресурсним потенціалом господарюючого суб'єкта, що допомагає досягати високих кінцевих

результатів. Усім суб'єктам господарювання необхідно враховувати важливість та вплив аналізу на перебіг як внутрішньовиробничих процесів підприємства, так і підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності [45].

Маліков В.В. у статті «Методологія аналізу ефективності використання виробничих запасів на підприємстві» розглядає існуючі підходи до виділення етапів аналізу виробничих запасів в науковій літературі; досліджує характеристики та висвітлення напрямів підвищення ефективності використання матеріально-виробничих запасів [54].

Автором статті «Роль внутрішньогосподарського контролю використання виробничих запасів», Рибак І.І., визначено, що однією з найбільш складних і масштабних ділянок бухгалтерського обліку є облік матеріально-виробничих запасів, що визначає роль внутрішньогосподарського контролю в цьому напрямі – використання запасів для виробничої та іншої діяльності суб'єктів господарювання. У статті окреслені основні завдання внутрішньогосподарського контролю та наведено опитувальний лист для оцінки системи внутрішньогосподарського контролю використання запасів на підприємстві [61].

Стаття Чуб Ю.В. «Організація обліку виробничих запасів в інформаційному середовищі» передбачає визначення ролі запасів у господарській діяльності та вирішення проблем організації їх обліку в умовах застосування комп'ютерної техніки. Автором зазначено, що впровадження комп'ютерних програм для ведення обліку – невід'ємний компонент, адже від оперативності, точності і якості обробки фінансово-господарської інформації залежить кінцевий результат діяльності підприємства [66].

Шмарівоз С.Г. в статті «Особливості технології аудиту запасів» визначає особливості технології аудиту запасів на підставі проведення дослідження теоретичних засад аудиту запасів. Автором визначено сутність поняття запаси, встановлено завдання, які постають перед аудитором у ході перевірки запасів та визначено предмет аудиту операцій із запасами [67].

Отже, у даному питанні було встановлено, що сьогодні існує широке коло нормативно-правової та спеціальної літератури з питань обліку виробничих

запасів, які розглядають ті чи інші аспекти діяльності підприємств у даній сфері. Виявлено, що основними нормативно-правовими документами з питань бухгалтерського обліку та аудиту виробничих запасів є П(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів №2, Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. В цілому чинним законодавством врегульовані майже всі складові бухгалтерського обліку та контролю виробничих запасів, проте нерозкритим залишається ряд питань, що виникають у практичній діяльності суб'єкта господарювання, вирішення яких є предметом подальших досліджень науковців.

1.3. Передумови організації обліку, контролю та аналізу виробничих запасів у СВК «Дружба»

Об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи виступає сільськогосподарський виробничий кооператив «Дружба», який зареєстрований 07.03.2000 року відповідно до чинного законодавства: Конституції України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, законів України «Про господарські товариства», «Про зовнішньоекономічну діяльність», інших нормативно-правових актів України. Місцезнаходження: 22160, Вінницька область, Козятинський район, с. Миколаївка, вул. Леніна, 51-В.

Свою діяльність СВК «Дружба» здійснює згідно Статуту підприємства. Статут є єдиним установчим документом, що підлягає державній реєстрації у встановленому законом порядку. Згідно зі Статутом головна мета діяльності Кооперативу – виробництво сільськогосподарської продукції та її переробка з метою отримання прибутку. Окрім цього, в п.3.2 Статуту вказано предмет діяльності Кооперативу (Додаток II).

Основними напрямками діяльності даного підприємства за КВЕД-2010 є:

- 01.11. вирощування зернових культур (крім риса), бобових культур і насіння олійних культур (основна діяльність);
- 01.13. вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів;
- 01.41. розведення великої рогатої худоби молочних;
- 01.46. розведення свиней;
- 01.50. змішане сільське господарство;
- 10.81. виробництво цукру.

Майно підприємства складають виробничі і невиробничі засоби, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі підприємства. До джерел формування майна підприємства можна віднести: грошові і матеріальні внески засновників; доходи, отриманих від реалізації продукції, послуг, а також від інших видів господарської діяльності; кредити банків і інших кредиторів; майно, придбане у інших суб'єктів господарювання, організацій і громадян та інші джерела.

Згідно з установчим договором підприємство самостійно визначає структуру органів управління і витрати на їх утримання шляхом затвердження штатного розпису. Структуру адміністративного апарату СВК «Дружба» представлено в Додатку К.

Підприємство очолює голова Кооперативу, який без доручення представляє інтереси підприємства, укладає угоди, видає доручення, відкриває рахунки в банках, користується правом розпорядження коштами, затверджує штати, видає накази, приймає на роботу та звільняє працівників в межах трудового законодавства. Для правильного, безперервного відображення операцій, достовірної оцінки активів, зобов'язань та капіталу, а також відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» в управлінській структурі підприємства, бухгалтерія виділена окремим структурним підрозділом на чолі з головним бухгалтером.

Права та обов'язки працівників підприємства, зокрема працівників бухгалтерії, закріплені посадовими інструкціями. Посадова інструкція бухгалтера

– документ, що регламентує виробничі повноваження й обов'язки бухгалтера. Посадові інструкції розробляє керівник підрозділу для своїх безпосередніх підлеглих. Посадові інструкції на посаді, що перебувають безпосередньо в його підпорядкуванні, затверджує керівник організації. Перший екземпляр посадової інструкції бухгалтера зберігається у відділі кадрів, другий – у головного бухгалтера, третій – у працівника. Відповідальність за повноту забезпечення організації посадовими інструкціями лежить на начальнику відділу кадрів. Посадова інструкція бухгалтера на базовому підприємстві є основою для проведення оцінки результатів трудової діяльності бухгалтера, ухвалення рішення про його подальший внутрішній рух і перепідготовці.

Окрім структури органів управління та посадових інструкцій керівник визначає облікову політику СВК «Дружба». Підставою для здійснення облікової політики на підприємстві є наказ, розроблений на основі Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства №635 [40]. Відповідно до цього наказу бухгалтерський облік на підприємстві ведеться у журнальній формі, відповідно до якої уся інформація з первинних та зведених документів переноситься в журнали й відомості. Окрім цього, в наказі передбачено, що оцінка досліджуваного об'єкта (виробничих запасів) при вибутті здійснюється за методом середньозваженої собівартості, а при складанні балансу – за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Важливим етапом діяльності підприємства є дослідження динамічних змін фінансово – економічних показників. Слід відмітити, що дослідження фінансового стану є необхідною складовою поліпшення організації фінансів та підвищення ефективності їх використання в процесі господарської діяльності. Зміст аналізу полягає у вивченні розміщення і використання засобів виробництва, платоспроможності підприємства тощо.

Джерелами інформації виступають дані фінансової звітності за останні 5 років, а саме: форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», які наведені в Додатку Л.

Перший етап оцінки діяльності СВК «Дружба» полягає в аналізі стану ліквідності та платоспроможності підприємства. В табл.М.1. Додатку М наведено показники підприємства за 5 років. З розрахунку можна зробити висновок, що активи підприємства станом на 31.12.2017 р. на 42% забезпечені ліквідними активами, на 3% швидколіквідними активами і на 2% готовими засобами платежу. Загальний коефіцієнт покриття становить 6,9-24,43, що не відповідає рекомендованому значенню, та означає, що підприємство неефективно використовує своє майно. Проміжний коефіцієнт покриття знаходиться поза межами норми впродовж даного періоду і становить 0,29-0,89. Це свідчить про високу можливість підприємства покрити свої поточні зобов'язання за рахунок швидколіквідних активів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності коливався у межах 0,68 у 2017 році, тим самим був вище норми (0,2-0,3). Таке значення можна вважати позитивним, адже воно свідчить про раціональне використання фінансових ресурсів.

Другий етап – оцінка фінансової стійкості СВК «Дружба». В табл. М.2. Додатку М наведено показники підприємства за 5 років. Як бачимо, коефіцієнт фінансової автономії значно перевищує норму, що припускає забезпеченість позикових коштів власними, тобто, реалізувавши майно, сформоване із власних джерел, підприємство зможе погасити зобов'язання (норма - 0,5). Коефіцієнт заборгованості у 2017 р. становить 0,03, що відповідає нормативному значення ($<0,5$), що свідчить про досить високу захищеність кредиторів від втрат. Коефіцієнт фінансової залежності протягом періоду зазнав незначних коливань (0,02-0,06). Коефіцієнт покриття боргу протягом усього періоду є досить високим (у 2017 р. – 28,4). Такі показники свідчать про спроможність підприємства покрити власні борги.

Крім того, розглянемо основні показники господарської діяльності СВК «Дружба» за 2013-2017 рр. в табл.1.2.

Таблиця 1.2

Показники господарської діяльності СВК «Дружба» за 2013-2017 рр.

№ пор.	Показник	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	Темп приросту, %
1.	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	10 139	13 866	18 795	18 088	17 005	68%
2.	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	7 232	7 779	12 186	13 799	12 516	73%
3.	Чистий прибуток, тис. грн.	2 553	5 520	5 584	3 516	3 526	38%
4.	Валюта балансу, тис. грн.	16 869	19 806	21 765	23 281	30 167	79%
5.	Власний капітал, тис. грн.	15 878	19 432	21 251	22 680	29 141	84%

Позитивним моментом діяльності підприємства є зростання чистого доходу від реалізації продукції, а саме в середньому на 68 % за аналізований період. Якщо у 2013 році він становив 10 139 тис. грн., то у 2017 р. – 17 005 тис. грн. За останні три роки діяльності собівартість реалізованої підприємством продукції збільшилась на 73 % і на кінець звітного періоду (2017 р.) становила 12 516 тис. грн. Окрім цього, слід відмітити, що починаючи підприємство є прибутковим, про що свідчить темп приросту чистого прибутку на 38 % у 2017 р. в порівнянні з 2013 р. З таблиці видно, що за проаналізований період валюта балансу збільшилась на 79 %. Це свідчить про зростання виробничих можливостей та інтенсивності виробництва СВК «Дружба». А тенденція збільшення власного капіталу до значення 29 141 тис. грн. у 2017 р. характеризує високий рівень формування і ефективний розподіл прибутку підприємства, його спроможність підтримувати фінансову рівновагу за рахунок внутрішніх джерел.

Слід зазначити, що фінансова звітність СВК «Дружба» не підлягала аудиту. Керівник підприємства, приймаючи рішення про необхідність проведення аудиту, брав до уваги співвідношення витрат на аудит та інформаційних вигод від наслідків його проведення.

Отже, досконала система організації обліку виробничих запасів є передумовою повного та своєчасного надходження звітних даних та іншої інформації. Вищенаведений короткий аналіз дає змогу зробити висновок, що в цілому СВК «Дружба» є досить перспективним підприємством, має широкий спектр сфер діяльності, що у разі зниження прибутковості однієї з них зможе підстрахувати іншою. До того ж, СВК «Дружба» є прибутковим, що свідчить про вдалі управлінські рішення керівництва та вдало вибраний вид діяльності підприємства.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних основ обліку, контролю та аналізу виробничих запасів дозволило зробити наступні висновки.

1. Запаси – продукція виробничо-технічного призначення, споживчі й інші товари, що перебувають на різних стадіях виробництва й обігу, та очікують вступу в процес виробничого або особистого споживання. Науково обгрунтована класифікація є важливою передумовою ведення обліку на підприємстві.

2. Для сільськогосподарських підприємств раціональне та ефективне управління виробничими запасами має велике значення. Саме тому для оцінки запасів підприємство обирає найпростіший метод, який легко поєднується з законодавством України і позитивно відображається на діяльності підприємства. Вибір підприємством оптимального методу оцінки запасів сприяє збільшенню оборотних коштів, залученню інвестицій, що в підсумку дає можливість отримати більші прибутки та в цілому покращити фінансовий стан підприємства.

3. Питання обліку, контролю та аналізу виробничих запасів окреслюються певним рядом нормативно-правових актів. Встановлено, що методичний підхід до бухгалтерського обліку запасів за міжнародними та національними стандартами майже уніфікований. А чинним законодавством врегульовані майже всі аспекти бухгалтерського обліку, контролю та аналізу виробничих запасів, проте

невирішеними залишається низка питань, що виникають у практичній діяльності суб'єкта господарювання.

4. Організація бухгалтерського обліку виробничих запасів означає об'єднання елементів методу в систему з метою його організаційного, інформаційного та технічного забезпечення і є аналітичним інструментарієм для прийняття управлінських рішень внутрішніми та зовнішніми користувачами і здійснення оперативного контролю за власністю підприємства, а також раціональну організацію бухгалтерської служби, як працю виконавців.

5. Дослідження організації бухгалтерського обліку показали, що складовими організації обліку є не лише організаційні аспекти роботи облікового персоналу, а й технічне та методичне забезпечення. На СВК «Дружба» це розглядається через призму наявності належної кількості фінансових ресурсів для найму висококваліфікованих спеціалістів, забезпечення працівників бухгалтерії належною кількістю якісної нормативно-довідкової літератури, проходження обліковими спеціалістами курсів підвищення кваліфікації.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Методика фінансового обліку операцій з надходження та використання виробничих запасів

Облік запасів займає важливе місце в системі обліку будь-якого господарюючого суб'єкта в зв'язку з тим, що виробничі запаси (які є однією з найвагоміших статей калькуляції) потребують досить багато часу і праці для збирання та групування інформації відносно їх руху, а також для відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання бухгалтерського обліку виробничих запасів включають:

- правильне і своєчасне оформлення первинних документів на всі операції, пов'язані з надходженням, зберіганням і використанням виробничих запасів;

- контроль за своєчасним оприбуткуванням, зберіганням і економним витрачанням виробничих запасів у процесі виробництва;
- одержання на будь-яку дату точних даних про кількість виробничих запасів, які є в коморах, на складах і виробничих підрозділах підприємства;
- систематичний контроль за транспортно-заготівельними витратами під час придбання виробничих запасів;
- своєчасне проведення розрахунків з постачальниками;
- виявлення виробничих запасів, які не використовуються в господарстві і які можна реалізувати з метою отримання мобілізації внутрішніх ресурсів [19].

У процесі бухгалтерського обліку відбувається обробка первинної інформації про факти господарського життя та її узагальнення у вигляді звітності. Від якості первинної інформації залежить ефективність управління та успішність діяльності підприємств. Важливою умовою, що забезпечує якість первинної облікової інформації, є можливість її підтвердження. Таке підтвердження досягається шляхом фіксації фактів господарського життя за допомогою первинних документів.

Первинні документи – це документи, які складаються при проведенні бухгалтерських операцій і є першим їх формальним доказом. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено, що первинні та зведені облікові документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати такі обов’язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг операції, одиницю виміру;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції [25].

Саме тому для забезпечення обліку виробничих запасів на підприємстві складено альбом типових форм первинних документів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Типові форми первинних документів з обліку виробничих запасів

Типова форма та назва документа	Загальна характеристика	Використання
1	2	3
При надходженні виробничих запасів		
Журнал обліку вантажів, що надійшли (ф. М-1)	Використовується для обліку і контролю за надходженням і оприбуткуванням усіх запасів, що надійшли на підприємство	⊖
Акт списання бланків довіреностей (ф. М-2а)	Застосовується для документального оформлення операцій по списанню бланків використаних довіреностей	+
Журнал реєстрації довіреностей (ф. М-3)	Використовується для реєстрації виданих довіреностей та розписки про їх одержання	+
Прибутковий ордер (ф. М-4)	Призначений для використання на складі та заповнюється в день надходження запасів (при відсутності розбіжностей з документами постачальника), а також при оприбуткуванні запасів з переробки	+
Акт про приймання матеріалів (ф. М-7)	Оформлюється у випадку, якщо запаси надійшли без документів, або якщо є розбіжності з документами постачальника. Реквізити: кількість, облікова ціна за одиницю, найменування	⊖
Картка складського	Застосовується для обліку руху запасів на складі за	+

Продовження табл.2.1

1	2	3
обліку матеріалів (ф.М-12)	кожним сортом, видом та розміром, заповнюється на кожний номенклатурний номер і ведеться матеріально відповідальною особою	
Відомість обліку залишків матеріалів на складі (ф. М-14)	Застосовується для взаємозв'язку даних складського та бухгалтерського обліку. Ведеться на підприємствах, які обліковують матеріали за оперативно-бухгалтерським методом	+
Матеріальний ярлик (ф. М-16)	Використовується для позначення одиниць запасів. Ярлик прикріплюється до місця зберігання запасів та є для них паспортом	+
Товарно-транспортна накладна (ф. 1- ТН)	Оформлюється при здійсненні автовантажних перевезень. Виписується вантажовідправником на кожну поїздку автомобіля і для кожного вантажоодержувача окремо	+(Додаток Н, рис.Н.1.)
Рахунок-фактура (ф. №868)	Використовується для розрахунків між постачальниками та покупцями за виробничі запаси	+
Податкова накладна	Дає право підприємству – платнику податку на додану вартість отримати податковий кредит з ПДВ	+
При вибутті виробничих запасів		
Лімітно-забірна картка (ф. М-8,9)	Використовується для оформлення відпуску запасів, що систематично витрачаються при виготовленні продукції, а також для поточного контролю за додержанням встановлених лімітів відпуск запасів	+
Акт-вимога на заміну матеріалів (ф. М-10)	Оформлюється при разовому відпуску запасів для виробничих та господарських потреб. Є основою для списання запасів зі складу	⊖
Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) (ф. М-11)	Використовується для обліку руху запасів в середині підприємства та їх відпуску господарствам свого підприємства, що розташовані за межами його території, а також стороннім організаціям	+
Сигнальна довідка про відхилення (ф. М-18)	Використовується для контролю за відхиленням фактичного залишку запасів від встановлених норм запасу і для контролю залишків запасів, що знаходяться без руху	⊖
Інвентаризаційний опис (ф. М-21)	Складається при знятті натуральних залишків запасів по кожному окремому складу, ділянці, які знаходяться у МВО	+
Акт списання (ф. №3-2)	Акт застосовується для списання запасів і складається комісією, призначеною наказом керівника, у двох примірниках. 1 – здається до бухгалтерії, а 2 - залишається у МВО	+
Матеріальний звіт (ф. М-19)	Відображає рух запасів на складі в певний період	+

Документальне оформлення надходження виробничих запасів, їх наявності та витрачання є досить складним процесом на СВК «Дружба», адже структура

документообігу повинна забезпечувати своєчасне отримання необхідних даних як для обліку, так і для контролю й оперативного управління виробничими запасами. Для цього на базовому підприємстві головним бухгалтером розроблено графік, в якому зазначені документи, порядок та строки їх подання до матеріального відділу бухгалтерії. Даний графік є обов'язковим для всіх працівників підприємства (Додаток П, табл.П.1). Крім того, нами запропоновано зведений графік документообігу з виробничих запасів (Додаток П, табл.П.2).

Окрім цього, для кожного первинного документа слід будувати оперограми, щоб максимально забезпечити організацію первинного обліку виробничих запасів. Графічний спосіб дає можливість встановити логічні зв'язки між різними етапами роботи з певними видами документів на підприємстві, простежити послідовність такої роботи та її зміст. Так, оперограму накладної-вимоги висвітлено в табл.2.2.

Таблиця 2.2

Оперограма накладної-вимоги

№ п/п	Господарські операції з виробничими запасами	Виконавці				
		Головний клерк	Склад запасів		Адміністрація	
			Завідуючий	Оператор	Бухгалтер	Керівник Головний бухгалтер
1	Отримання дозволу на відпуск запасів					
2	Складання документа на отримання запасів					
3	Відбір і передача запасів					
4	Заповнення документа на отримання запасів					
5	Перевірка таксування документа					
6	Підписування документа та відмітка про надходження до бухгалтерії					

Слід зазначити, що первинних документах відображаються результати господарської діяльності, що повинні бути відображені на рахунках

бухгалтерського обліку, так звані облікові номенклатури (Додаток П, табл.П.3.). Саме тому на підприємстві самостійно розроблено робочий план рахунків (витяг з плану рахунків висвітлено в Додатку Р).

Інформація, що відображена в первинних документах СВК «Дружба», систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку за допомогою подвійного запису. Перелік таких облікових регістрів наведено в Додатку С.

Для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів, запасних частин, тарних матеріалів, відходів основного виробництва Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій передбачено активний рахунок 20 «Виробничі запаси» (рис.2.1).

Рахунок 20 «Виробничі запаси»

Дебет	Кредит
Надходження виробничих запасів на підприємство та збільшення їх вартості в результаті дооцінки	Витрати на виробництво, відпуск в переробку, на сторону, а також зменшення вартості запасів внаслідок уцінки
Сальдо означає залишок виробничих запасів	

Рис 2.1. Структура рахунку 20 «Виробничі запаси»

Вартість окремих видів виробничих запасів обліковується на відповідних субрахунках рахунку 20. Розглянемо характеристику та призначення даних субрахунків (табл.2.3).

Таблиця

2.3

Характеристика субрахунків рахунку 20 «Виробничі запаси»

Назва субрахунку	Характеристика та призначення	Використання на підприємстві
1	2	3
201 «Сировина й матеріали»	Призначений для відображення наявності та руху сировини та основних матеріалів, які входять до складу продукції, що виготовляється, або є необхідними компонентами при її	Використовується

202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»	виготовленні Призначений для відображення та руху купівельних напівфабрикатів, готових комплектуючих виробів, придбані для комплекткування продукції, що випускається, які	Використовується
--	--	-------------------------

Продовження табл. 2.3

1	2	3
	потребують додаткових витрат праці з їх обробки або збирання	
203 «Паливо»	Призначений для обліку та наявності палива, що придбається чи заготовлюється для технологічних потреб виробництва, експлуатацію транспортних засобів, а також для вироблення енергії та опалення будівель	Використовується
204 «Тара й тарні матеріали»	Призначений для відображення наявності та руху всіх видів тари, крім тари, яка використовується як господарський інвентар, а також матеріали й деталі, які використовують для виготовлення тари та її ремонту	Використовується
205 «Будівельні матеріали»	Підприємства - забудовники відображають рух будівельних матеріалів, конструкцій і деталей, обладнання і комплектуючих виробів, які належать до монтажу, та інших матеріальних цінностей, необхідних для виконання будівельних робіт тощо	Не використовується
207 «Запасні частини»	Призначений для обліку придбаних чи виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, які використовуються, для проведення ремонтів, заміни зношених частин машин, обладнання, транспортних засобів, інструменту, а також автомобільних шин у запасі та обороті	Використовується
208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»	Призначений для обліку мінеральних добрив, отрутохімікатів для боротьби зі шкідниками та хворобами сільськогосподарських культур, медикаментів, хімікатів, що призначені для боротьби з хворобами тварин. Тут також відображаються саджанці, насіння й корми, що використовуються для висаджування посіву та відгодівлі тварин безпосередньо в господарстві	Використовується
209 «Інші матеріали»	Призначений для обліку відходів виробництва, невиправного браку, матеріальних цінностей, що одержані від ліквідації основних засобів, які не можуть бути використані як матеріали, паливо або запасні частини на цьому підприємстві, зношених шин	Використовується

Для обліку виробничих запасів, що не належать підприємству Планом рахунків передбачено використання позабалансового рахунку 02 «Активи на відповідальному зберіганні», який призначений для обліку цінностей, які тимчасово знаходяться на підприємстві та не є його власністю, прийняті на комісію, в переробку, до монтажу, в довірче управління. Облік цих цінностей

ведеться за цінами, що передбачені в договорах, приймально-передавальних актах тощо.

За допомогою синтетичного обліку неможливо контролювати наявність та рух кожного виду товарно-виробничих запасів. Для отримання деталізованої інформації, необхідної для управління запасами за їх окремими видами та процесами, організовується аналітичний облік. Деталізація аналітичного обліку виробничих запасів обумовлена по-перше, наявністю великої кількості складів для їх зберігання; по-друге, значною їх номенклатурою; по-третє, складною організаційною та виробничою структурами підприємства тощо. До окремих рахунків синтетичного обліку та субрахунків можуть бути відкриті рахунки аналітичного обліку, які дозволяють визначити їх обсяг в цілому та за кожним видом окремо (наприклад, до субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення» на підприємстві відкрито аналітичні рахунки 2081 «Матеріали сільськогосподарського призначення», 2082 «Матеріали власні сільськогосподарського призначення», 2083 «Посівний матеріал»).

Кожне підприємство відкриває аналітичні рахунки залежно від потреби в кількості, необхідній для управління виробництвом. Для СВК «Дружба» розрізами аналітики можуть виступати наступні: склади, комори, матеріально відповідальні особи, групи запасів, види діяльності тощо. Аналітичний облік виробничих запасів на даному підприємстві ведеться в розрізі їх найменувань або однорідних груп, за допомогою карток складського обліку, які розміщуються в картотеці за технічними групами виробничих запасів відповідно до номенклатури-цінника. Кожна з груп виробничих запасів поділяється за видами, сортами, марками, типами, розмірами. Кожному найменуванню, сорту, розміру виробничих запасів привласнюється короті числове позначення (номенклатурний номер), яке записують до спеціального, реєстру – номенклатури-цінника, де також вказують одиницю виміру та облікову ціну запасу. На кожному документі з руху виробничих запасів повинно бути вказано не тільки найменування запасу, але й номенклатурний номер, що дозволяє уникати помилок під час заповнення прибуткових і видаткових документів та здійснення записів у складському і

бухгалтерському обліку виробничих запасів.

Виробничі запаси надходять на підприємства з різних джерел, серед яких:

- придбання у постачальника або підзвітною особою;
- внесок до статутного капіталу;
- безоплатне надходження;
- надлишок запасів, виявлений в результаті інвентаризації тощо.

На СВК «Дружба» матеріальні цінності надходять в основному від постачальників, взаємовідносини з якими регулюються на підставі договорів постачання. Відображення в обліку операцій з надходження виробничих запасів представлено в табл. 2.4. Для відображення кореспонденції рахунків та сум господарських операції використано журнал-ордер по рахунку 20 «Виробничі запаси» за вересень 2015 року (Додаток Т).

Таблиця 2.4

Кореспонденція рахунків з обліку надходження виробничих запасів

№ п/п	Зміст операції	Підстава	Кореспонденція рахунків				Сума
			згідно з нормат. документами		на підприємстві		
			Дт	Кт	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Оприбуткування виробничих запасів, вироблених для власних потреб	Приймально-здавальний акт, накладна	20	23	-	-	-
2.	Оприбуткування виробничих запасів, отриманих від браку у виробництві		20	24	-	-	-
3.	Переведено до складу запасів активи, що були придбані як товар для продажу		20	28	-	-	-
4.	Оприбуткування виробничих запасів, придбаних підзвітною особою: - за вартістю без урахування ПДВ	Накладна, акт приймання матеріалів, податкова накладна	20	372	20	372	2 095,00
	- на суму ПДВ		641(644)	372	641	372	419,00
5.	Оприбуткування запасів, як внесок до статутного капіталу	Установчі документи, накладна	20	46	20	46	1000, 00
6.	Оприбуткування запасів, отриманих у вигляді благодійних внесків, цільового фінансування	Накладна, акт приймання матеріалів	20	48	-	-	-

Продовження табл.2.4

1	2	3	4	5	6	7	8
7.	Оприбуткування виробничих запасів: - за вартістю без урахування ПДВ - на суму податкового кредиту з ПДВ	Накладна, акт приймання матеріалів, податкова накладна	20 641(644)	631 631	20 641	631 631	608 917,6 121 783,52
8.	На вартість послуг, пов'язаних із поставкою виробничих запасів до складу підприємства: - за вартістю без урахування ПДВ - на суму податкового кредиту з ПДВ	Товарно-транспортна накладна, податкова накладна	2011/ ТЗВ 641(644)	631 631	2011/ ТЗВ 641	631 631	15 448,00 3 089,6
9.	На вартість виробничих запасів, отриманих безкоштовно	Накладна, акт приймання матеріалів	20	718	-	-	-
10.	Оприбутковано запаси, отримані від ліквідації об'єктів основних засобів	Акт списання ОЗ, акт приймання матеріалів	20	746	-	-	-

При складанні табл.2.4 встановлено, що підприємство дотримується методики складання кореспонденції рахунків з обліку надходження виробничих запасів. Для обліку витрат на поставку матеріалів підприємство використовує окремий субрахунок 2011 «Транспортно-заготівельні витрати».

На СВК «Дружба» вибуття виробничих запасів може відбуватись з наступних причин:

- відпуск у виробництво;
- списання у зв'язку з невідповідністю запасів до критеріїв визначення активу;
- списання у зв'язку із псуванням, розкраданням тощо;
- реалізація на сторону;
- передача до статутного капіталу іншого підприємства;
- безоплатна передача.

Відображення в обліку операцій з використання (списання) виробничих запасів на підприємстві представлено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Кореспонденція рахунків з обліку використання виробничих запасів

№ п/п	Зміст операції	Підстава	Кореспонденція рахунків				Сума
			згідно з нормат. документами		на підприємстві		
			Дт	Кт	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Відпущено запаси для:						
	- виготовлення основних засобів	Накладна-вимога, лімітно-забірна карта	15	20	15	20	34 174,38
	- виробництва продукції		23	20	23	20	737 508,30
	- виправлення браку		24	20	-	-	-
	- загальногосподарських потреб підприємства	Накладна-вимога, лімітно-забірна карта	92	20	92	20	1 108,21
	- загальногосподарських потреб		91	20	91	20	16 611,02
	- забезпечення збуту продукції		93	20	93	20	1 007, 05
	- виконання досліджень та розробок		941	20	-	-	-
	- утримання об'єктів житлово-комунального господарства		949	20	-	-	-
	- підготовки та освоєння нових видів продукції		39	20	-	-	-
2.	Переведено виробничі запаси з однієї категорії в іншу	Бухгалтерська довідка	20	20	20	20	340 488,36
3.	Списано собівартість реалізованих запасів	Бухгалтерська довідка	943	20	-	-	-
4.	Передано безоплатно виробничі запаси:						
	- за обліковою вартістю	Накладна вимога	949	20	-	-	-
	- на суму ПЗ з ПДВ	Податкова накладна	949	641	-	-	-
5.	Списано за розрахунком розподілену величину ТЗВ, що відноситься до виробничих запасів, які були відпущені на:						
	- виготовлення основних засобів	Бухгалтерська довідка, розрахунок	15	20/ТЗВ	-	-	-
	- на загальногосподарські потреби		91	20/ТЗВ	-	-	-
	- на загальногосподарські потреби		92	20/ТЗВ	-	-	-
	- на виправлення браку		24	20/ТЗВ	-	-	-
	- на забезпечення збуту продукції		93	20/ТЗВ	-	-	-
6.	Передано запаси в обмін на акції акціонерного товариства		14	20	14	20	1 000

Методика складання кореспонденції рахунків з обліку використання виробничих запасів на СВК «Дружба» відповідає Методичним рекомендаціям з

бухгалтерського обліку запасів [20] та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 [18].

Однією з основних вимог, що висувається до бухгалтерського обліку є достовірність його показників. Вона забезпечується багатьма способами, одним із яких є інвентаризація. Тому доцільним є розгляд відображення результатів інвентаризації в обліку (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Облік результатів інвентаризації виробничих запасів

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Зарахування пересортиці	20/А	20/Б
2.	Вартісна різниця:		
	-сума нестачі більша за суму надлишку	947	20
	-сума надлишку більша за суму нестачі	20	719
3.	Списано нестачу запасів в межах норм природного убутку	901	20
4.	На суму нестачі запасів, якщо винні не встановлені:		
	-за обліковими цінами	947	20
	-в позабалансовому обліку	072	-
	-нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	947	641
5.	На суму нестачі запасів, якщо винні встановлені:	947	20
	-за обліковими цінами		
	-в позабалансовому обліку	072	-
	-нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	947	641
	-нараховано дебіторську заборгованість винних осіб	375	716
	-списано з позабалансового обліку	-	072
6.	Списано наприкінці звітної періоду на фінансовий результат втрати і доходи від регулювання інвентаризаційних різниць:		
	-закриття субрахунку 947	791	947
	-закриття субрахунку 716	716	791
	-закриття субрахунку 719	719	791

В табл.2.6. висвітлено методику обліку інвентаризації запасів, що передбачена нормативними документами, оскільки на СВК «Дружба» інвентаризація виробничих запасів за досліджуваний період не проводилась.

Кожна операція, що відображена в журналі проводок знаходить місце в оборотно-сальдових відомістях кореспондуючих рахунків. Кінцеві сальдо усіх

оборотно-сальдових відомостей по рахунках знаходить місце у фінансовій

звітності СВК «Дружба», в якій вимірювання та узагальнення усіх господарських операцій підприємства щодо наявності та руху запасів здійснюється в єдиній грошовій одиниці, що забезпечується завдяки дії принципу єдиного грошового вимірника.

Інформація про запаси відображається у рядку 1100 «Запаси» Балансу (Звіту про фінансовий стан). У разі відповідності ознакам суттєвості може бути окремо наведена у додаткових статтях інформація про вартість виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції та товарів. До підсумку балансу включається загальна вартість запасів, інформація про вартість окремих складових запасів наводиться у додаткових статтях в межах загальної суми.

У додатковій статті «Виробничі запаси» відображається вартість запасів малоцінних та швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу.

При складанні фінансової звітності важливу роль відіграють Примітки до неї, в яких обов'язково повинна наводитися наступна інформація про запаси (рис.2.2).

Інформація, яка обов'язково наводиться у Примітках до річної фінансової звітності

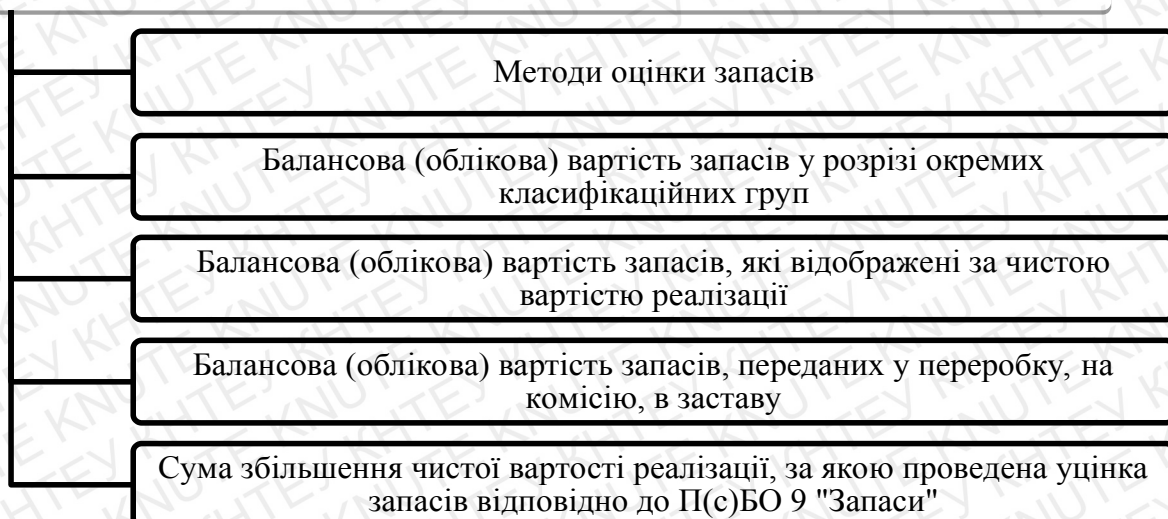

Рис.2.2. Розкриття інформації про запаси у Примітках до річної фінансової звітності

Отже, первинний облік виробничих запасів є частиною загальної системи бухгалтерського обліку, який забезпечує відображення в обліку здійснених господарських операцій з надходження, внутрішнього переміщення та відпуску запасів. Первинні документи завжди відіграють роль арбітра чи судді під час доказу не просто фактів здійснення господарських операцій, а підтвердження набуття однією стороною прав, а другою — обов'язків. Саме тому первинний облік відіграє значну роль в управлінні СВК «Дружба» та має важливе значення для забезпечення контролю за раціональним використання виробничих запасів.

Для узагальнення інформації про надходження та використання виробничих запасів на СВК «Дружба» застосовують окремі субрахунки, що дає змогу достовірно визначити рух виробничих запасів, виявити потенційну вартість переданих і наданих запасів та їх достовірну оцінку. В свою чергу, аналітичний облік на підприємстві допомагає вести детальний облік виробничих запасів. Дані аналітичного обліку є первинною інформацією для здійснення синтетичного обліку, адже аналітичний облік на СВК «Дружба» ведуть в розрізі однорідних груп, за допомогою карток складського обліку.

2.2.Облік надходження та використання виробничих запасів у системі управління підприємством

В процесі виробництва будь-якої продукції, в т.ч. сільськогосподарської, важливу роль відіграють матеріальні ресурси, інформація про рух яких є однією з основних частин економічних інформаційних потоків для прийняття виважених управлінських рішень.

Важливу роль у прийнятті управлінських рішень відіграє одержання об'єктивної та достовірної інформації про рух запасів на підприємстві, необхідних для ведення господарської діяльності та отримання прибутків. Значна

частина економічного інформаційного потоку на підприємстві формується на підставі даних бухгалтерської інформації, зокрема, яка зазвичай акумулюється фахівцями з управлінського обліку та подається до апарату управління з метою планування, використання та контролю за оперативними рішеннями щодо використання матеріальних ресурсів у виробництві та при збуті готової продукції.

Ефективним засобом управління запасами на підприємствах є управлінський облік, основною метою якого в частині запасів є збереження та раціональне їх витрачання на всіх етапах руху.

На досліджуваному підприємстві система управлінського обліку та звітності не застосовується. Тому ми пропонуємо розглянути алгоритм використання управлінського обліку виробничих запасів, що може бути введений в дію на СВК «Дружба» як напрям збільшення ефективності використання запасів та зменшення витрат на їх зберігання.

Управлінський облік — це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтеграції та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою для планування, оцінки і контролю всередині організації та для забезпечення відповідного підзвітного використання ресурсів [70, с.16].

Основними завданнями управлінського обліку матеріально-виробничих запасів є:

- щоденне отримання інформації про надходження та витрачання запасів в розрізі їх кількості, якості та матеріально відповідальних осіб;
- контроль за дотриманням встановлених підприємством норм запасів, що забезпечує безперебійний випуск продукції;
- безперервна оцінка реальної вартості запасів на складі та проведення аналізу ефективності використання запасів;
- оптимізація обсягу закупівлі запасів, виявлення резервів зниження витрат, пов'язаних із заготівлею запасів;
- вибір методів оцінки запасів при їх вибутті, який найкраще підходить для підприємства;

- підвищення достовірності відображення на рахунках аналітичного обліку господарських операцій з надходження та використання запасів;
- вчасне складання та подання звітності про рух запасів [71, с.55].

Виконання усіх вищезазначених завдань на сучасному етапі полягає в поєднанні таких функцій як планування, облік, контроль та аналіз. Результатом такого поєднання є система інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень, яку обслуговує управлінський облік. Управлінська інформація дає можливість керівництву підприємства приймати більш ефективні рішення (рис. 2.3.) [72, с.136].

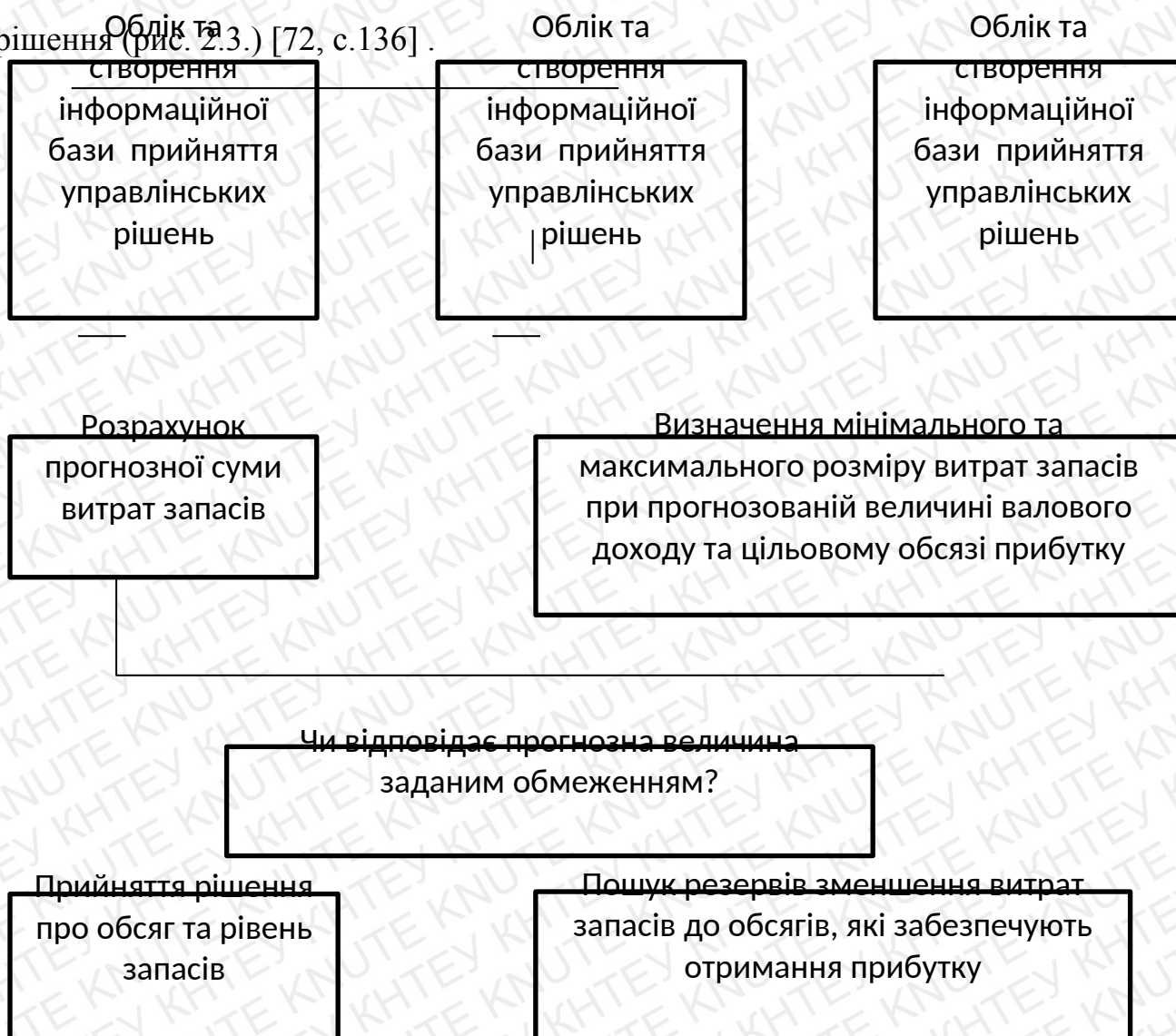

Рис.2.3. Взаємозв'язок облікової функції управлінського обліку запасів з іншими функціями управління в процесі прийняття рішень [72, с.137]

Управлінський облік має справу як з оперативною інформацією, так і інформацією «історичного» характеру, в ньому фігурують оцінки і плани на майбутнє (прогнозування) і використовується багато приблизних оцінок – розрахункових, експертних, очікуваних. Характерною рисою управлінського обліку є його децентралізація задля наближення його до місць виникнення витрат і прийняття рішень. Щодо виробничих запасів, то вони займають провідну роль в системі управлінського обліку. Виробничі запаси є складовою частиною виробничих витрат, а управлінський облік в своїй діяльності націлений саме на розгляд поведінки і управління витрат, методів і способів обліку витрат та калькулювання собівартості, аналізі релевантної інформації для прийняття управлінських рішень.

Забезпечення ефективного управління процесом матеріального забезпечення в умовах децентралізації управлінського обліку має здійснюватись завдяки процедурам та технічним прийомам, зображених на рис.2.4.

Рис.2.4. Процедури управлінського обліку виробничих запасів

Нижче розглянемо кожну процедуру детальніше.

Правильне бюджетування потреби у різних елементах запасів (сировини, напівфабрикатів, готової продукції, товарів). Робота зі складання бюджету передбачає такі етапи:

1. Прогнозування продажу продукції у кількісному виразі, зміни цін реалізації під впливом інфляційних процесів у країні та світовій економіці. Цей етап у бюджетуванні повністю покладається на відділ маркетингу.
2. Визначення очікуваного обсягу виробництва на підставі обсягів продажу продукції. Цей та наступний етапи розробляються виробничими підрозділами підприємства за сприянням планово-економічного чи фінансового відділів.
3. Розрахунок прямих витрат на сировину та матеріали, оплату праці, змінних та постійних виробничих накладних витрат, адміністративних та збутових витрат.
4. Розрахунок та аналіз грошових потоків. Проводиться фінансовим відділом, маркетинговим та комерційним відділом
5. Складання планових фінансових звітів (звіту про фінансові результати, балансу та звіту про рух грошових коштів).

Процес складання бюджету включає бюджет продажу, бюджет виробництва, бюджет запасів сировини, бюджет трудовитрат, бюджет дебіторської заборгованості, бюджет кредиторської заборгованості, бюджет грошових коштів, бюджет центру доходів та витрат. Саме бюджет виробництва та запасів сировини безпосередньо відносяться до управління виробничими запасами на підприємстві.

Бюджет виробництва висвітлює скільки одиниць продукції треба виготовити для виконання бюджету продажу.

Нами було складено приклад бюджету виробництва на місяць для досліджуваного підприємства (табл.2.7).

Таблиця 2.7

Бюджет виробництва на місяць

Вид	Од.	Залишок на	Обсяг	Залишок на	Обсяг
-----	-----	------------	-------	------------	-------

продукції	вим.	початок періоду	продажу	кінець періоду	виробництва, гр. 3 + гр. 4 - гр. 5
Горох	кг	-	150	-	150
Кукурудза	кг	-	180	-	180
Пшениця	кг	-	164	-	164
Цукор	кг	-	100	-	100
Ячмінь	кг	-	274	-	274
Усього	кг	-	868	-	868

Бюджет запасів сировини показує, скільки сировини потрібно підприємству для виконання бюджету продажу та скільки сировини слід закупити (табл.2.8).

Таблиця 2.8

Бюджет запасів сировини

№ з/п	Вид сировини	Од. вим.	Витрати	Ціна	Вартість на обсяг продажу (гр. 5 x гр. 6)	Залишок на початок періоду		Залишок на кінець періоду		Обсяг закупки	
						Кількість	Сума	Кількість	Сума	Кількість (гр. 4 -	Сума (гр. 6 - гр. 8 + гр. 10)
1.	Добрива	кг	100	11,73	1173	-	-	14	164,22	114	1337,22
2.	Насіння гороху	кг	75	3,7	277,5	8	22,48	10	37,0	77	292,02
3.	Насіння кукурудзи	кг	79	2,81	221,99	-	-	-	-	79	221,99
4.	Зерно пшениці	кг	77	5,3	408,1	11	91,3	12	63,6	78	380,4
5.	Цукрові буряки	кг	85	8,3	705,5	-	-	-	-	85	705,5
6.	Зерно ячменю	кг	127	4,89	621,03	2	9,78	-	-	125	611,25
7.	Паливно- мастильні матеріали	л	1000	22,0	22000,00	-	-	-	-	1000	22000,00
8.	Електроенергія	кВт	3400	1,68	5712,00	-	-	-	-	3400	5712,00

9.	ПДВ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6252,08
10.	Усього з ПДВ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37512,46

Контроль за нормативами та рівнем запасів відповідно до бюджету, розрахунок коефіцієнта оборотності запасів та середнього періоду їх оборотності як загалом, так і за видами запасів. Основою для розрахунку нормативних величин виступає норма матеріальних витрат у натуральному вираженні. Відносно продукції норми матеріальних витрат поділяють на наступні групи (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Групи норм матеріальних витрат

Норми матеріальних витрат	Характеристика
Поопераційна	Регламентує витрачання запасів на окрему операцію. Систематизуючи ці норми у відомості поопераційних норм витрат по виробничих одиницях, можна отримати кошторис матеріальних витрат по підрозділу. Поопераційні норми витрачання матеріалів використовуються для розробки кошторисів матеріальних витрат та нормативних калькуляцій
Подетальна	Отримують в результаті узагальнення поопераційних норм, що відносяться до окремого найменування деталей. Систематизацію проводять у спеціальних відомостях подетальних норм
Повузлова	Регламентує витрачання матеріалів на окремі вузли, які можуть бути використані на самому підприємстві, реалізовані на сторону в складі запасних частин або у складі товарної продукції
Функціональна	Розраховується при удосконаленні технології виробництва та його організації, збільшенні серійності та використанні поточних методів виробництва окремих виробів, вузлів деталей тощо. В цілому функціональні норми характеризують процес функціонування матеріалів, що використовуються у виробництві. Такі норми застосовують у конструкторських

	розробках, створенні і удосконаленні технологічних процесів виробництва конкретних видів продуктів
--	--

Контроль повторних замовлень виробничих запасів. Для цього потрібно знати щоденну потребу в сировині та час реалізації замовлення (час з моменту оформлення заявки до отримання її від постачальника). Це дає можливість визначити, за якого мінімально допустимого залишку сировини необхідно оформляти повторне замовлення (так звана точка замовлення). Обсяг замовлення також залежить від обсягу окремої закупівлі, частоти здійснення закупівель, умов поставки, способу транспортування, порядку розрахунків тощо [73, с.110].

Використання моделі розрахунку економічного розміру замовлення. Суть даної моделі полягає у визначенні такого розміру замовлення, за якого сумарні витрати на оформлення замовлення та зберігання запасів будуть мінімальними.

Економічний розмір замовлення можна визначити за формулою (2.1):

$$EPЗ = \sqrt{\frac{2 \text{ ДС}}{H}} \quad (2.1),$$

де EPЗ – економічний розмір замовлення, одиниць;

Д – щорічний попит на цей вид запасів, одиниць;

С – вартість розміщення та реалізація одного замовлення, грн.;

Н – витрати зберігання одиниці товару на місяць.

Для визначення кількості замовлень за рік можна застосовувати таку формулу:

$$KЗ = \frac{P}{EPЗ} \quad (2.2),$$

де KЗ – кількість замовлень, одиниць;

P – річні потреби;

EPЗ – економічний розмір замовлення, одиниць.

Управління запасами за категоріями (за методом «ABC»). Для проведення «ABC» – аналізу необхідно встановити вартість кожного товару за закупівельними цінами, розташувати товари за зменшенням ціни, знайти суму даних про кількість і витрати на придбання, розбити товари на групи, залежно від питомої ваги в загальних витратах на придбання [73, с.110].

Згідно ABC-аналізу:

- група А (близько 20 % обсягу запасів, які становлять 80 % вартості запасів) – вважається найдорожчою та потребує постійного контролю;
- група В (близько 30 % обсягу запасів, які становлять близько 10 % вартості запасів) – середня, що потребує періодичного контролю;
- група С (найчисельніші запаси – близько 50 % обсягу запасів, однак їх вартість є незначною – близько 10 % загальної вартості) – така, що потребує найменшої уваги та періодичного контролю [74].

Всі вищезазначені методи сьогодні вважаються найефективнішими та найпоширенішими для ведення управлінського обліку виробничих запасів виробничих підприємств.

Враховуючи те, що на СВК «Дружба» не застосовується управлінський облік нижче надамо рекомендації щодо його впровадження. Для впровадження управлінського обліку для господарюючого суб'єкта слід розглянути особливості його діяльності. До особливостей діяльності сільськогосподарських підприємств відносять:

- невпорядкованість формування підприємств і підрозділів;
- відсутність гарантії збуту продукції;
- складності управління через територіальну відокремленість підрозділів;
- відсутність нормативів витрат і складності їх визнання з врахуванням погодних умов;
- значний вплив інфляційних процесів через тривалість виробничого процесу;
- відрив технологічного процесу від процесу праці;
- непередбачуваність результатів через зміни кліматичних, погодних та екологічних умов;

- тривалість виробничого процесу.

Зазначені особливості діяльності сільськогосподарських підприємств впливають на процес прийняття управлінського рішення. Одночасно існує ряд моментів, які є основоположними при побудові управлінського обліку, такі як:

- 1) наявність звітності про собівартість валової і товарної продукції;
- 2) наявність великої кількості статей витрат, які вважаються прямими;
- 3) нерівномірність проведення витрат протягом виробничого періоду;
- 4) наявність особливої групи витрат, які можна віднести до умовно-змінних.

На основі зазначених особливостей виокремлюються етапи впровадження управлінського обліку виробничих запасів (рис.2.5).

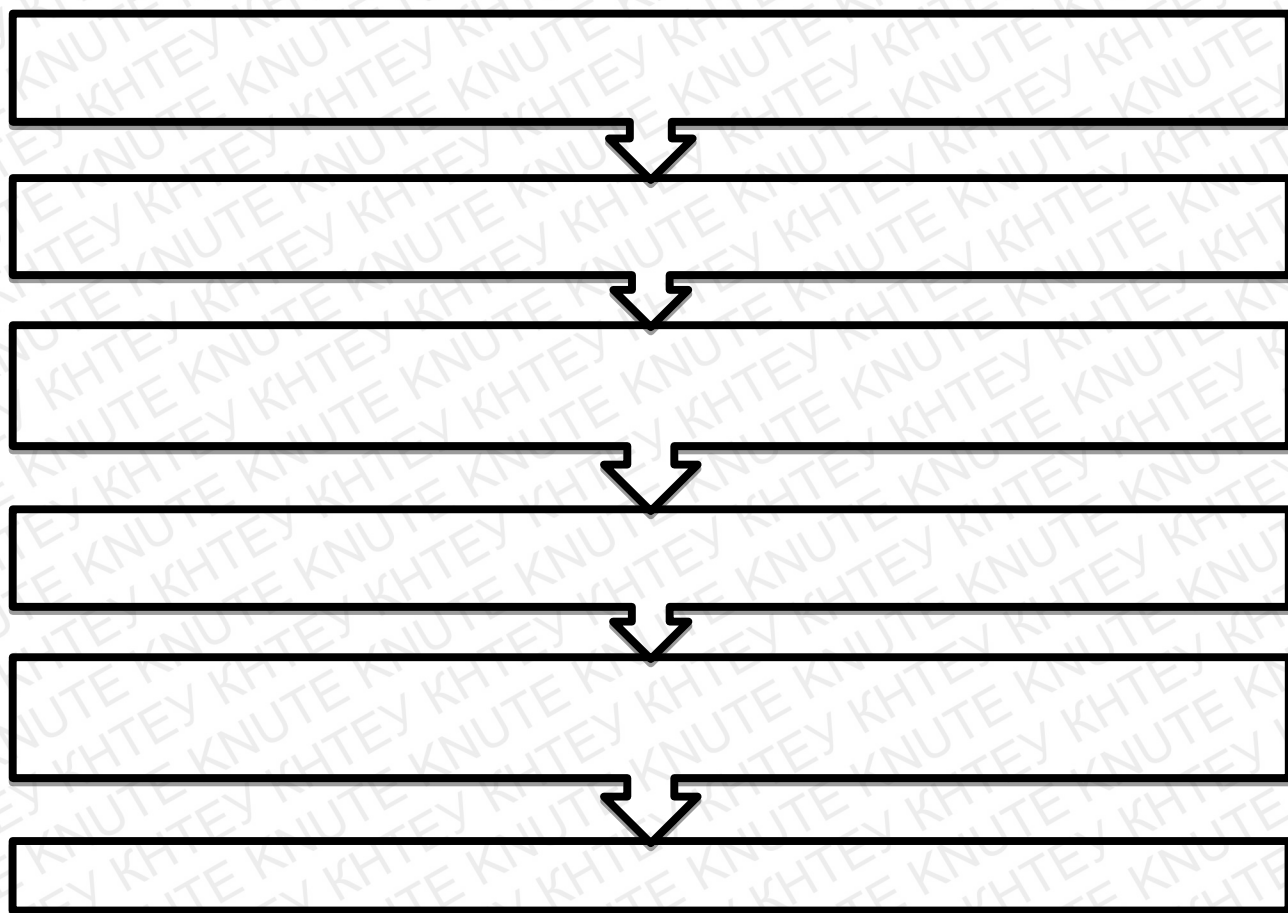

Рис 2.5. Етапи впровадження управлінського обліку запасів [75, ст.62]

Невід'ємною частиною ведення управлінського обліку на підприємстві є складання управлінської звітності.

Управлінська звітність – це комплекс взаємопов'язаних даних і розрахункових показників, що відображають функціонування підприємства як

суб'єкта господарської діяльності, згрупованих у цілому по підприємству й у розрізі структурних підрозділів. Основна мета управлінської звітності – задоволення інформаційної потреби керівників різних рівнів управління [76].

Функціональні відмінності рівнів управління обумовлює групування інформації по рівнях. Керівник будь-кого рівня управління може переглянути як первинні документи, так і показники, які систематизовані в управлінському обліку.

На рис. 2.6 нами здійснено розподіл користувачів управлінської звітності на СВК «Дружба» за рівнями управління.

Рис 2.6. Користувачі управлінської звітності СВК «Дружба»

Необхідність в інформації залежить як від рівня управління користувача, так і від специфіки діяльності господарюючого суб'єкта. Слід зазначити, що кожен з вищенаведених рівнів управління використовує таку інформацію, яка необхідна йому для прийняття управлінських рішень. В табл. 2.10 наведено характеристику такої інформації.

Таблиця 2.10

Характеристика інформації для управлінської звітності

Група користувачів	Інформація для прийняття управлінських рішень
1	2

Вищий управління	рівень	Управлінські звіти міститимуть загальну інформацію, яка несе в собі якісні характеристики. Для цього рівня управління знадобляться: показники, які вибрані з первинних документів; зведених і накопичувальних облікових регістрів; виробничі показники, які отримуються шляхом розрахунку
Середній управління	рівень	Бухгалтерська інформація, яка знаходиться в документах і регістрах. Наприклад, кількість отриманої на початок місяця готової продукції на склад і кількість продукції,

Продовження табл.2.10

1	2
	яка залишилась на кінець місяця. Ці показники повинні розглядатись по матеріально-відповідальних особах
Нижчий рівень управління	Вся первинна документація, що відображає господарські операції, які відбуваються в виробничому процесі
Фінансові аналітики	Інформацію про прогнозування розвитку певних сегментів, про порівняння прибутку по окремих сегментах, про ризики вкладання капіталу в даний сегмент

Джерело: складено автором на основі [77, с.333-334]

Виходячи з усіх характеристик надамо приклади звітів, що можуть бути використані користувачами вищого рівня управління, виокремленими на рис.2.6 (табл.2.11).

Таблиця 2.11

Склад управлінської звітності вищого рівня управління

Користувач	Приклад звітності
Голова кооперативу	Всі блоки звітності за різним рівнем деталізації залежно від потреб
Головний агроном	«Звіт про стан земельних ресурсів», «Технологічна карта»
Головний зоотехнік	«Звіт про переведення на відгодівлю», «Звіт про запліднення»
Головний інженер	«Звіт про використання рухомого складу», «Звіт про використання паливно-мастильних матеріалів»
Головний бухгалтер	«Відомість обліку витрат і доходів центру відповідальності», «Відомість розрахунку виробничої та повної собівартості продукції»
Головний економіст	«Звіт про прогнозний рух», «Звіт про використання та відновлення земельних ресурсів»
Завідуючий господарством	«Звіт про матеріально-виробничі запаси»
Завідуючий молочно-товарною фермою	«Звіт про наявність тварин», «Звіт про купівлю кормів»

Управлінські звіти різних рівнів управління можна розділити на 3 форми: накопичувальні, зведені, підсумкові.

Накопичувальні (оперативні) звіти складаються окремо по видах виробництва, біологічних активах, продукції (групах і видах), структурних підрозділах, центрах відповідальності, сегментах підприємства за короткі проміжки часу (тиждень, місяць тощо). На досліджуваному підприємстві до них відносимо: Звіт про переведення тварин на відгодівлю, Звіт про продаж тварин, Звіт про використання палива, Звіт про закупку запасів, Звіт про відпуск запасів у виробництво, Звіт про основні засоби, переведені у ремонт тощо.

Зведені (поточні) звіти складаються на основі накопичувальних форм звітності та містять систематизовані дані по видах виробництва, об'єктах обліку, про діяльність підрозділів (показники сегмента) на певну дату (місяць, квартал). Це може бути Звіт про рух тварин, Звіт про рух паливно-мастильних матеріалів, Звіт про рух запасів, Звіт про використання основних засобів, Звіт про доходи та витрати за центрами відповідальності тощо

Підсумкові звіти відображають результати діяльності структурних підрозділів, центрів відповідальності (сегментів) та підприємства в цілому за певний період - квартал, рік тощо (Баланс, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про прибутки і збитки) [78, с.1046]. Підсумкові звіти найчастіше формують за центрами фінансової відповідальності, тому доцільним є навести склад та типи центрів фінансової відповідальності СВК «Дружба» (табл.2.12).

Таблиця 2.12

Склад та типи центрів фінансової відповідальності СВК «Дружба»

Структурний підрозділ	Типи центрів фінансової відповідальності		
	Звіт про фінансові результати	Звіт про фінансовий стан (Баланс)	Звіт про рух грошових коштів
1	2	3	4
Підприємство	Центр прибутку	Центр інвестицій	Центр платежів, Центр надходження
Відділ закупівель	Центр витрат	Центр запасів,	Центр платежів

Продовження табл.2.12

1	2	3	4
		Центр кредиторської заборгованості	
Відділ виробництва	Центр витрат	Центр запасів	-----
Відділ реалізації	Центр доходу	Центр дебіторської заборгованості	Центр надходження
Адміністративно-господарський відділ	Центр витрат	-----	-----

З табл. 2.12 бачимо, що формування управлінського Звіту про прибутки та збитки по підприємству здійснюється на основі інформації центру прибутку, управлінського Балансу – на основі інформації центру інвестицій, а Звіту про рух грошових коштів – на основі центру платежів та центру надходження.

Вище нами було здійснено розподіл управлінської звітності за користувачами та центрами відповідальності, однак ще одним із поширених методів формування управлінської звітності є її моделювання за бізнес-процесами.

На СВК «Дружба» виділяють основні, допоміжні та управлінські бізнес-процеси. Нижче розглянемо складові кожної групи процесів та розробимо форми звітності, що їм відповідає. Таблиця 2.13 висвітлює бізнес-процеси, що включаються до основних.

Таблиця 2.13

Основні бізнес-процеси СВК «Дружба»

Бізнес-процес	Складові	Розроблена форма
1	2	3
Дослідження ринку та потреб споживачів	визначення потреб споживачів; вимірювання рівня задоволеності спожив; моніторинг змін на споживчому ринку; формування асортиментної	Табл.У.1.1 Додатку У

Продовження табл.2.13

1	2	3
	політики; формування цінової політики; формування плану реалізації товарів	
Закупівля виробничих запасів	формування плану закупівель; пошук постачальників; укладання договорів на постачання; контроль за оформленням договорів; розміщення замовлення на постачання	Табл.У.1.2, табл.У.1.3, табл.У.1.4 Додатку У
Виробництво готової продукції	нормування витрат; калькулювання собівартості; контроль за станом виробничого обладнання	Табл.У.1.5, табл.У.1.6, табл.У.1.7
Зберігання готової продукції	організація зберігання продукції; забезпечення збереження; контроль за станом складів	Табл.У.1.8 Додатку У
Реалізація продукції	створення бази покупці; прийом замовлень; розрахункове обслуговування; інформація про реалізацію для оперативного обліку	Табл.У.1.9, табл.У.1.10 Додатку У

Джерело: складено автором на основі [79]

В табл. 2.14 опишемо допоміжні бізнес-процеси, що мають місце на досліджуваному підприємстві.

Таблиця 2.14

Допоміжні бізнес-процеси СВК «Дружба»

Бізнес-процес	Складові	Розроблена форма
1	2	3
Адміністративно-господарське забезпечення	планування потреби в господарському забезпеченні; забезпечення прибирання; закупівля й забезпечення роботи устаткування; утримання приміщень і споруд; забезпечення теплом й електроенергією	табл.У.2.2, табл.У.2.3 Додатку У
Інформаційне забезпечення	планування управління інформаційними ресурсами; розроблення та впровадження інформаційних систем підтримки підприємства; забезпечення зберігання та пошуку даних; забезпечення обміну інформацією; забезпечення доступу до інформації й комунікацій	Табл.У.2.4 Додатку У
Забезпечення	забезпечення фізичної безпеки персоналу;	-

Закінчення табл.2.14

1	2	3
безпеки	забезпечення інформаційної безпеки; забезпечення економічної безпеки	

Джерело: складено автором на основі [79]

Щодо управлінських процесів, то до них включають стратегічне управління, управління фінансами та управління персоналом (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Управлінські бізнес-процеси СВК «Дружба»

Бізнес-процес	Складові	Розроблена форма
Стратегічне управління	проведення стратегічного аналізу; розробка стратегії розвитку підприємства; забезпечення реалізації стратегії; проведення стратегічного контролю й корегування	Табл.У.3.1, табл.У.3.2, Додатку У
Управління фінансами	фінансовий аналіз; фінансове планування; управління фінансовими ресурсами; здійснення фінансових та облікових операцій; формування фінансової звітності; управління податками; внутрішній фінансовий контроль і аудит	Табл.У.3.3, табл.У.3.4 Додатку У
Управління персоналом	підбір персоналу; ведення кадрового діловодства; навчання та розвиток персоналу; оцінка персоналу; мотивація персоналу; формування корпоративної культури	Табл.У.3.5, табл.У.3.6, Додатку У

Джерело: складено автором на основі [79]

Задля ефективного впровадження управлінського обліку та звітності на підприємстві сьогодні вчені виділяють ряд оптимізаційних заходів (табл.2.16).

Таблиця 2.16

Заходи оптимізації ведення управлінського обліку

Назва	Характеристика
1	2
Комп'ютеризація та	Використання більш сучасних та оновлених

Продовження табл.2.16

1	2
автоматизація обліку запасів	версій програмного забезпечення обліку запасів
Управління людським фактором прийняття рішень	Врахування залежності якості прийняття рішень від особистісних психологічних характеристик поведінки особи, що приймає рішення
Організація ефективного документообігу	Організація графіку документообігу; створення уніфікованих форм документів; контроль за правильністю оформлення документів
Оптимізація постачання та зберігання запасів	Підвищення якості обладнання складських приміщень
Оптимізація витрачання запасів	Впровадження ефективних форм контролю за дотриманням норм запасів на складах

Джерело: складено автором на основі [80,с.4]

За оцінкою фахівців застосування прийомів та методів управлінського обліку дає змогу зменшити рівень складських запасів на 20-30% і, відповідно, зменшити витрати підприємства на їх зберігання. Використання системи управлінського обліку дає можливість контролювати рух кожної одиниці виробничого запасу на складі, отримувати інформацію про їх наявність за центрами відповідальності, тим самим знижуючи витрати.

Крім того, за допомогою елементів управлінського обліку існує можливість підвищити ефективність системи управління на підприємстві. З метою досягнення цього необхідно застосовувати різні види управління та вносити пропозиції для прийняття вірних управлінських рішень, удосконалення системи управління на підприємстві. Тому організація та здійснення на підприємствах управлінського обліку за виробничою діяльністю з участю працівників бухгалтерії дасть змогу підвищити контрольні функції обліку.

Отже, управлінський облік виробничих запасів є ефективним засобом управління як запасами, так і підприємством в цілому. Застосування методів управління запасами відкриває нові можливості для сільськогосподарських

підприємств, адже забезпечує керівництво важливою ключовою інформацією. Управлінський облік дасть змогу контролювати своєчасність поставок, витрачання, збереження та списання виробничих запасів. Виходячи з такої інформації керівництво матиме змогу регулювати обсяги, терміни поставок в залежності від їх оборотності та необхідності на всіх етапах виробництва сільськогосподарської продукції.

2.3. Організація бухгалтерського обліку виробничих запасів в умовах інформаційних систем

Прискорення науково-технічного прогресу та широке впровадження інформаційних технологій в усі сфери людської діяльності сприяє вирішення актуальних економічних задач. Однією із таких задач є обробка великих масивів даних, що мають місце на всіх стадіях облікового процесу (від збору та реєстрації первинної інформації до розрахунку і друку звітних форм).

Сьогодні спостерігається стрімкий розвиток підприємств, розширення масштабів їх діяльності, що спричиняє збільшення навантаження працівників у частині збору, накопичення та обробки необхідної інформації та оформлення результатів її аналізу. З огляду на це, впровадження інформаційних систем в процесі організації та ведення бухгалтерському обліку є одним із напрямів його вдосконалення.

В умовах автоматизації бухгалтерського обліку характер комп'ютерних інформаційних систем підприємства є визначальним фактором організації бухгалтерського обліку, оскільки змінюються способи обробки інформації та відповідно швидкість її надання.

Застосування інформаційних систем має на меті вирішення наступних завдань:

- зменшення обсягу робіт з одноманітними операціями;
- прискорення опрацювання даних первинних документів;
- автоматизація формування звітних форм;

- деталізація аналітичного рівня обліку запасів;
- відмову від користування типографськими бланками первинних документів і звітності [81, с.194].

Інформаційні системи можуть використовувати як автоматизовану, так і неавтоматизовану технології обробки інформації. Виходячи з цього, система бухгалтерського обліку (навіть без автоматизації) вважається інформаційною системою, оскільки предметом і продуктом її роботи є інформація, а також для неї характерні чітко спрямовані інформаційні потоки [82].

До складових неавтоматизованої інформаційної системи відносять:

- інформацію як предмет і продукт праці;
- елементи методу бухгалтерського обліку;
- обліковець, що реалізує процес формування інформаційних потоків [82, с.69].

Автоматизація дещо змінює склад, зміст та значення окремих складових інформаційної системи. До її складу додаються певні компоненти, необхідні для обробки інформації у комп'ютерному середовищі (рис.2.7) [82, с.70].

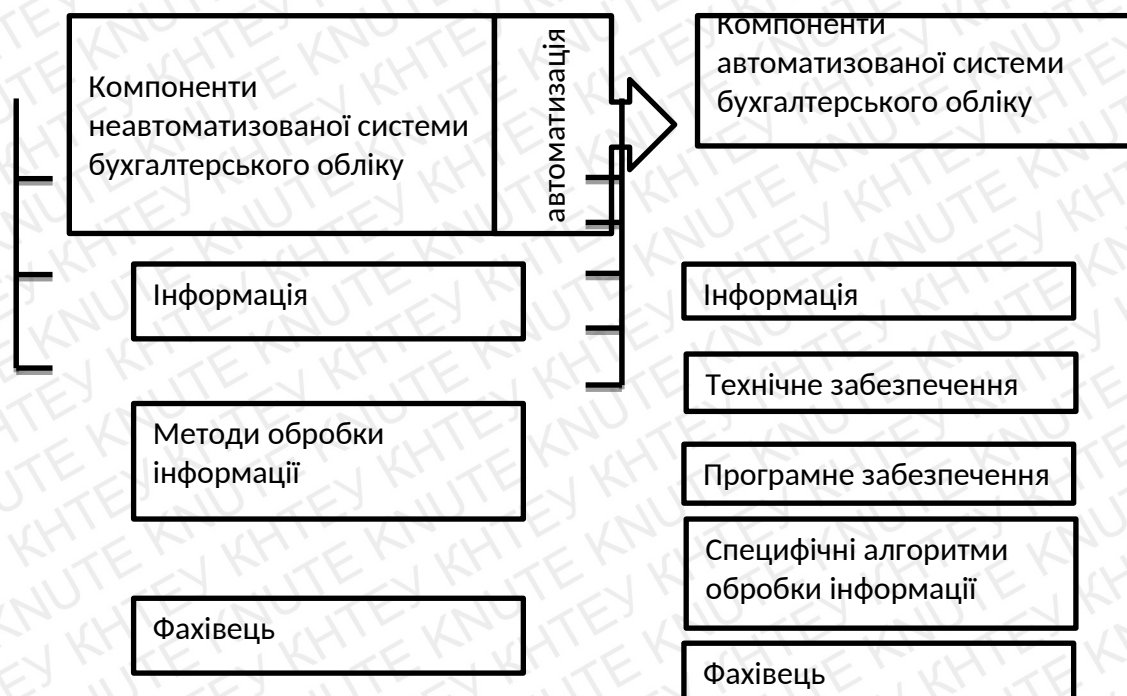

Рис.2.7. Трансформація системи бухгалтерського обліку при автоматизації [82]

Комп'ютеризація бухгалтерського обліку (як в цілому, так і окремих його

ділянок) не тільки полегшує процес управління діяльністю, але й є необхідною умовою виконання ряду законодавчих вимог, зокрема щодо подання електронної звітності.

Ринок програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку в Україні налічує безліч програмних продуктів, які можна використовувати шляхом інсталювання на персональний комп'ютер, або в онлайн-режимі. До найпоширеніших з них відносять: 1С:Бухгалтерія, Master:Бухгалтерія, Парус:Бухгалтерія, SAP, Діловод, Галактика ERP, SCALA, Акцент, DeloPro, ABD, Віртуозо, Конекто тощо.

Нижче проведемо порівняння деяких з них (табл.2.17.).

Таблиця 2.17

Аналіз інформаційних систем бухгалтерського обліку

Програма	1С:Бухгалтерія	1С-ПРО	Master:Бухгалтерія	SAP
Критерій				
1	2	3	4	5
Версія програми	Локальна, мережева, «клієнт-сервіс»	Локальна, мережева, «клієнт-сервіс»	Локальна, «клієнт-сервіс»	Локальна, «клієнт-сервіс»
Використання паролів	Так	Так	Так	Так
Відповідність стандартам	П(с)БО	П(с)БО, МСБО	П(с)БО	П(с)БО, МСБО
Формування звітності	Так	Так	Так	Так
Можливість набору звітності	Стандартної, довільної	Стандартної, довільної	Стандартної, довільної	Стандартної, довільної
Ведення та зберігання первинних документів	Так	Так	Так, але немає можливості для створення нових форм	Так
Фільтрація	Так	Так	Так	Так

Продовження табл.2.17

1	2	3	4	5
журналу проводок				
Забезпечення електронного документообігу	Ні	Ні	Так	Так
Управлінський облік	Так	Так	Так	Так

Джерело: складено автором

На основі вище проведеного аналізу можна виділити такі можливості сучасних бухгалтерських програм:

- можливість коригування господарських операцій в будь-який момент часу;
- можливість доповнення журналу операцій новими операціями в будь-якому порядку;
- можливість складання оборотної відомості та балансу за будь-який період для отримання проміжної звітності;
- можливість формування різноманітних звітів [83, с.111].

Сучасні науковці вважають, що типові автоматизовані бухгалтерські програми, не можуть повністю врахувати особливості обліку конкретного підприємства, потребують значних додаткових зусиль при впровадженні їх для конкретної галузі. Враховуючи зазначені труднощі, на деяких підприємствах розроблені та продовжують вдосконалюватися власні програмні продукти, призначені для потреб бухгалтерського обліку і, зокрема, обліку матеріальних запасів. Проте це є занадто трудомісткою й економічно не вигідною роботою, практично не дає можливості застосовувати ці програми на інших підприємствах. Тому доцільно впроваджувати модифікації типових автоматизованих бухгалтерських програм з урахуванням галузевих особливостей підприємств [81, с.197].

Оскільки на СВК «Дружба» бухгалтерський облік як по підприємству в цілому, так і щодо запасів ведеться у журнально-ордерній формі, для покращення і полегшення ведення обліку пропонуємо застосовувати програму «1С Підприємство 8.Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства України».

Дана програма є оптимальним рішенням для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, отримання інформації для аналізу діяльності підприємств з виробництва та переробки сільськогосподарської продукції (тваринництва, рослинництва та птахівництва). Програма дозволяє вести бухгалтерський і податковий облік, формувати регламентовану звітність і отримувати інформацію про діяльність та стан ресурсів, необхідну для прийняття управлінських рішень. Рішення розроблено на базі типової конфігурації «1С:Бухгалтерія для України» редакція 1.2. із збереженням всіх можливостей і механізмів цього типового рішення [84].

На рис.2.8 виокремлено ряд переваг застосування даної програми для різних ланок персоналу підприємства.

	Отримання даних для контролю зміни активів підприємства, звітності про виробничу діяльність тощо Підвищення якості інформації, її достовірності і аналітичності
	Ведення бухгалтерського та податкового обліку Систематизація і регламентація документообігу Аналіз управління витратами, формування собівартості продукції в різних аналітичних розрізах тощо
	Ведення кадрового обліку з докладною кадровою інформацією по співробітниках Внесення інформації про кадрові зміни Нарахування заробітної плати за окладом, тарифними ставками, відрядними Формування платіжних документів з перерахування податків і виплати заробітної плати Можливість виплачувати заробітну плату через касу, за безготівковим розрахунком і натуральною оплатою.
	Проводити контроль структури стада і аналіз динаміки руху тварин за віковими групами, по місцях утримання в розрізі ферм і груп тварин
	Аналізувати списання насіння і добрив в розрізі полів
	Вести облік роботи вантажного і легкового автотранспорту, сільгосптехніки за дорожніми листами в розрізі технологічних операцій Вести облік палива, ПММ Вести облік матеріалів, використовуваних для ремонту транспорту і сільгосптехніки
	Можливість вести облік від введення первинних документів до формування бухгалтерської та оперативної звітності по руху біологічних активів

Рис.2.8. Можливості програми «1С Підприємство 8.Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства України» [84]

Облік товарів, матеріалів і готової продукції в «1С Підприємство 8.Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства України» реалізовано згідно П(С)БО 9 «Запаси» і методичним вказівкам по його застосуванню. В програмі підтримуються наступні способи оцінки матеріально-виробничих запасів при їх вибутті: по середній собівартості; за собівартістю перших за часом придбання матеріально-виробничих запасів (спосіб ФІФО); за ідентифікованою собівартістю одиниці запасів. А для підтримки способів оцінки ФІФО на рахунках обліку матеріально-виробничих запасів ведеться партійний облік.

По складах може вестися кількісний або кількісно-сумовий облік. У першому випадку оцінка товарів і матеріалів для цілей бухгалтерського і податкового обліку не залежить від того, з якого складу вони отримані. Складський облік може бути відключений, якщо в ньому немає необхідності. В «1С:Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства для України» реєструються дані інвентаризації, які автоматично звіряються з даними обліку. На підставі інвентаризації відбивається виявлення надлишків і списання недостач. Для кожного складу може бути визначено матеріально відповідальна особа. Одночасно для одного складу може бути призначена одна відповідальна особа; історія призначення відповідальних осіб зберігається. Інвентаризацію запасів можна зробити як за складом, так і по матеріально відповідальним особам [84].

Інформаційна база наявності виробничих запасів уявляє собою інвентарну картотеку, до якої під'єднані довідники, від якості побудови яких залежить ефективність функціонування автоматизованої системи управління фінансово-економічної діяльності. Це довідники: структурних підрозділів; матеріально-відповідальних осіб; груп виробничих запасів; видів виробничих запасів; причин вибуття виробничих запасів; господарських операцій; допустимих кореспонденцій рахунків; джерел надходження виробничих запасів; розрахунків показників діяльності підприємства; база знань; типів помилок; інформаційна мова показників обліку.

При застосуванні інформаційних систем в обліку виробничих запасів слід звернути увагу на систему електронного документообігу.

Згідно з Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг» електронний документообіг (обіг електронних документів) – сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів [85].

Створення інтегрованої системи електронного документообігу передбачає насамперед забезпечення швидшого та зручнішого руху документів (указів, постанов, законів, розпоряджень, аналітичних довідок, повідомлень, звітів тощо), що забезпечить підвищення ефективності управлінських процесів завдяки значному скороченню терміну підготовки та прийняття рішень через автоматизацію процесів колективного створення та використання документів в установах.

Як зазначається в економічній літературі, особливості сучасного електронного документування полягають, по-перше, у використанні електронних носіїв інформації та електронних первинних документів і, по-друге, в автоматичному формуванні первинних документів [86].

На думку фахівців кожна система електронного документообігу працює за такими принципами:

- однократна реєстрація документа, що дає змогу однозначно ідентифікувати документ у будь-якій інсталяції даної системи;
- можливість паралельного виконання операцій, що дає змогу скоротити час руху документів і підвищення оперативності їх виконання;
- безперервність руху документа, що дає змогу ідентифікувати відповідального за виконання документа (завдання) в кожен момент часу життя документа (процесу);
- єдина (або погоджено розподілена) база документної інформації, що дає змогу унеможливити дублювання документів;
- ефективно організована система пошуку документа, що дає змогу знаходити документ, володіючи мінімальною інформацією про нього;

- розвинена система звітності по різних статусах і атрибутах документів, що дає змогу контролювати рух документів по процесах документообігу і приймати управлінські рішення, ґрунтуючись на даних із звітів [87].

Прикладами систем електронного документообігу, в Україні є: Megapolis. Документообіг, OPTIMA-WorkFlow, АСКОД, Док Проф та el-Dok. На сучасному етапі було проведено аналіз вищезазначених систем (додаток Ф, табл.Ф.1), згідно з яким найкращою було визнано систему АСКОД. Система АСКОД підтримує обмін даними і документами з системою електронної взаємодії центральних органів виконавчої влади, забезпечує можливість формування переліку публічної інформації для публікації на WEB-сайтах. Система має у своєму складі функціонал – АРМ Керівника, який надає можливість керівникам підприємства підписувати документи електронним цифровим підписом, здійснювати розгляд документів, приймати рішення щодо їх виконання та здійснювати контроль за їх виконанням [87]. Перевага електронного документообігу над традиційним є безперечною, адже, основною проблемою традиційної технології управління документообігом є практична неможливість централізовано відслідковувати рух документів організації в реальному масштабі часу.

Отже, використання бухгалтерських програм та програм електронного документообігу допомагає отримувати оперативну і якісну інформацію з обліку господарських операцій щодо виробничих запасів. Це значно полегшує роботу фінансової та бухгалтерської служби, а також позитивно впливає на роботу всього підприємства, яке працює в ринкових умовах, що значно підвищує рівень управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Процес автоматизованої обробки даних із обліку таких запасів полягає у виконанні поетапних операцій з метою контролю за їх рухом і складанням звітності. Вважаємо, що для підприємств, які автоматизують облік операцій з виробничими запасами оптимальною є програма «1С Підприємство 8.Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства України», оскільки вона є більш досконалою і підтримує зміни законодавства в прикладних рішеннях для України, ніж інші програмні продукти.

Висновки до розділу 2

Дослідження обліку надходження та використання виробничих запасів та шляхів його удосконалення дозволило зробити наступні висновки.

1. Однією з важливих умов надходження виробничих запасів є правильне документальне забезпечення. Це потребує надійної системи документообігу пов'язаного з оприбуткуванням цінностей. Надходження виробничих запасів на базовому підприємстві оформлюється наступними первинними документами: накладними, товарно-транспортними накладними, рахунками-фактурами. Нами було складено зведений графік документообігу з виробничих запасів, що значно полегшить роботу з первинними документами.

2. Підприємство здійснює організацію та ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів згідно чинного законодавства. Аналітичний облік допомагає вести детальний облік виробничих запасів. Він ведеться на підприємстві в розрізі їх найменувань або однорідних груп. Синтетичний облік дає змогу достовірно визначити рух виробничих запасів на підприємстві СВК «Дружба», виявити потенційну вартість переданих і наданих запасів.

3. Управлінський облік виробничих запасів відкриває нові можливості для сільськогосподарських підприємств, адже забезпечує керівництво важливою ключовою інформацією. В даному питанні ми розробили схему впровадження управлінського обліку на СВК «Дружба» та склали форми звітності, що можуть бути корисними для різних категорій управлінського персоналу.

4. Використання підприємствами програмних продуктів з автоматизації бухгалтерського обліку суттєво змінює покращує ведення обліку. За допомогою комп'ютерних технологій спрощується не тільки ведення обліку, а і відпадає необхідність постійно контролювати вихідні показники регістрів і звітності.

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Методика контролю за надходженням та використанням виробничих запасів

Виробничі запаси мають місце майже у всіх процесах господарської діяльності підприємства. Порушення системи їх надходження або витрачання веде до порушення кругообігу безперервності і ритмічності виробництва. Водночас надлишки матеріально-виробничих запасів знижують ефективність виробництва, створюють напруженість у постачанні. Провідна роль забезпеченні збереження, раціонального та економного використання всіх видів матеріально-виробничих запасів належить внутрішньому контролю.

Внутрішній контроль є основою планування обсягу незалежного зовнішнього аудиту і обумовлений внутрішніми проблемами підприємства. Система внутрішнього контролю забезпечує достовірність інформації підприємства, збереження грошових та матеріальних цінностей, підвищення ефективності господарювання, відповідність системи внутрішнього аудиту вимогам законодавчих та нормативно-правових актів і норм, зменшення витрат на проведення зовнішнього аудиту.

Предметом контролю виступають господарські операції та процеси, пов'язані з наявністю, рухом і використанням виробничих запасів, а також відносини, що виникають при цьому всередині підприємства та за його межами.

Основними завданнями системи внутрішнього контролю операцій з виробничими запасами є:

- 1) встановлення законності проведених операцій із запасами;
- 2) перевірка організації складського господарства, стану збереження запасів;
- 3) перевірка правильності та ефективності використання запасів;

4) перевірка дотримання правил відпускання запасів [61, с.915].

Для досягнення зазначених цілей доцільно застосувати процедури контролю, зокрема:

1. Підтвердження документації критеріям повноти і нормативної цілісності [35], санкціонованість операцій керівником. Розміри повторних замовлень вивчаються на адекватність реальним потребам.

2. Перевірка арифметичної точності. Всі операції надходження і вибуття запасів повинні враховуватись у картках складського обліку запасів, відповідно до даних у накладних щодо надходження/списання.

3. Перевірка рахунків обліку, реєстрів, оборотно-сальдових відомостей. Загальні облікові записи по запасах, об'єднані з основною системою бухгалтерського обліку (синтетичний облік), повинні звірятися з аналітичними субрахунками.

4. Порівняння залишків запасів з їх обліковими записами. Залишки запасів періодично звіряються з обліковими записами особою, що не пов'язана з персоналом складів. Значні невідповідності з'ясовуються: якщо поточний облік запасів не ведеться належно, повна інвентаризація повинна проводитись частіше ніж раз на рік [34].

5. Доступ до активів і облікових записів. Повинні бути визначені місця зберігання запасів, що виключають їх псування, крадіжку. Доступ до складу повинен має бути обмеженим залежно від регламентованих професійних обов'язків, матеріальної відповідальності [88].

До джерел інформації, необхідної для здійснення контролю відносять наказ про облікову політику підприємства, первинні документи з обліку запасів, облікові реєстри, що використовуються для відображення господарських операцій, акти та довідки попередніх ревізій, аудиторські висновки, фінансова, податкова, управлінська звітність.

Для виявлення загальних характеристик системи внутрішнього контролю доцільно створити анкети, які передбачають перелік запитань про суб'єкти і об'єкти контролю, на які дається відповідь «так» чи «ні».

Під час використання анкет необхідно дотримуватись їх повної послідовності. Насамперед, заповнюється анкета визначення середовища (табл. 3.1), потім – стану внутрішнього контролю (табл. 3.2) і систему бухгалтерського обліку при здійсненні господарських операцій із запасами(табл.3.3)

Таблиця 3.1

Анкета «Оцінка середовища аудиту»

№	Зміст питання	Відповідь (так/ні)
1.	Чи узгоджений розподіл прав, обов'язків і відповідальності з організаційною структурою підприємства?	Так
2.	Чи має персонал підприємства відповідний професійний рівень?	Так
3.	Чи розроблені на підприємстві: а) положення про структурні підрозділи; б) посадові інструкції?	Ні Так
4.	Чи висока плінність кадрів на підприємстві?	Ні
5.	Чи виконує персонал покладені на нього обов'язки?	Так
6.	Чи застосовується система оперативного планування і звітності підрозділів?	Ні
7.	Чи здійснюється аналіз господарської діяльності: а) оперативний; б) періодичний?	Ні Так

З табл.3.1 видно, що система управління на СВК «Дружба» є недостатньо розвиненою, адже система оперативного планування, а також оцінка підприємницького ризику є досить важливим елементом якісного управління підприємством. Проте позитивним моментом є те, що персонал підприємства має посадові інструкції, на основі яких виконує свої обов'язки, а також підвищує свій професійний рівень.

Таблиця 3.2

Тест перевірки стану внутрішнього контролю на СВК «Дружба»

№ пор.	Зміст питання або об'єкт дослідження	Зміст відповіді	Символ	Висновки
1	2	3	4	5
1.	Чи створені умови, що забезпечують збереження запасів?	Запаси зберігаються в обладнаних складах	P ₃	Умови збереження запасів задовільні
2.	Який порядок санкціонування операцій з руху запасів?	Мають місце факти несанкціонованого переміщення запасів	P ₁	Відсутній внутрішній контроль
3.	Чи проводяться перевірки повноти і своєчасності	Вибірково по первинних документах	P ₂	Ризик контролю високий

Продовження табл.3.2

1	2	3	4	5
	оприбуткування запасів?			
4.	Чи здійснюється контроль за обґрунтованістю норм витрачання матеріалів на виробництво?	Дотримання норм не контролюється	P ₁	Необхідно провести контрольний запуск матеріалів у виробництво
5.	Чи перевіряється доцільність і законність витрачання запасів	Тільки при їх реалізації	P ₁	Потреба у перевірці операцій з відпуску запасів
6.	Чи зіставляються первинні дані про витрачання запасів з даними звітів про їх рух?	Тільки у виняткових випадках за дорученням керівника	P ₁	Необхідно провести перевірку та звіряння документів і реєстрів

Умовні позначення: P₁– низький рівень, P₂– нижче середнього, P₃– середній рівень, P₄–високий

За результатами перевірки стану внутрішнього контролю на досліджуваному об'єкті (табл.3.2) робимо висновок, що він перебуває на низькому рівні, що свідчить про неефективну роботу підприємства.

Таблиця 3.3

Тест перевірки стану бухгалтерського обліку запасів на СВК «Дружба»

№ пор.	Зміст питання або об'єкт дослідження	Зміст відповіді	Символ	Висновки
1.	Чи здійснено класифікацію запасів на відповідні групи?	Так	P ₄	Якісна організація аналітичного обліку
2.	Чи обрані методи оцінки та обліку на рахунках запасів в обліковій політиці?	Методи оцінки обрані та відповідають тим, що фактично використовуються	P ₄	Ймовірність помилок в обліку дуже низька
3.	Чи розроблені схеми відображення на рахунках руху запасів?	Визначено робочий план рахунків, схем немає	P ₁	Велика ймовірність помилок у кореспонденції рахунків
4.	Чи організовано ефективний аналітичний облік запасів, чи ведуться картки складського обліку?	Аналітичний облік здійснюється майже по всіх видах запасів	P ₃	Необхідно перевірити записи на рахунках обліку по МШП та напівфабрикатах
5.	Чи дотримується графік документообороту по обліку руху запасів?	Звіти про рух запасів здаються в бухгалтерію вчасно	P ₄	Ймовірність викривлення періодичної звітності відсутня
6.	Чи виділяється ПДВ окремим рядком в усіх розрахунково-платіжних документах?	Іноді в документах не виділяється ПДВ, але на відповідному рахунку відображається	P ₁	Велика ймовірність помилок в обліку виділеного і відшкодованого ПДВ
7.	З якою періодичністю звіряються дані аналітичного і синтетичного обліку запасів?	Декілька разів на рік	P ₂	Можливі викривлення періодичної звітності

З табл.3.3 видно, що система бухгалтерського обліку запасів досить добре розвинена, проте недоліком є відсутність схем відображення на рахунках руху запасів та деякі неточності з виділенням ПДВ у розрахункових документах.

Науковці виділяють 2 типи систем внутрішньогосподарського контролю операцій з руху запасів: періодичний та постійний.

В умовах періодичної системи контролю за допомогою інвентаризації товарно-матеріальних запасів наявних на кінець облікового періоду визначають кінцеве сальдо рахунка товарно-матеріальних запасів. Обчислюють вартість цих залишків шляхом множення наявних одиниць товарно-матеріальних запасів на вартість одиниці. Різниця загальної вартості придбаних цінностей (включаючи початкове сальдо) і вартості залишків на кінець облікового періоду становить собівартість відпущених у виробництво (реалізованих) товарно-матеріальних запасів. Особливу увагу перевіряючому у даному разі окрім якості проведення інвентаризацій також слід приділити правильності визначення вартості запасів використаних не у господарській діяльності (до них відносяться зіпсовані, втрачені, безоплатно передані товарно-матеріальні цінності, недостача цінностей понад норми природного убутку тощо). Вартість вище перелічених цінностей також має виключатись із суми вартості придбаних запасів і їх початкового сальдо [89].

Основними прийомами проведення інвентаризації в сільськогосподарських підприємствах є:

- перерахунок — при інвентаризації об'єктів, які обліковують у штуках (наприклад, тракторів, автомобілів, коней, малоцінного інвентарю, приладів та ін.);
- зважування — при інвентаризації майна, яке обліковують в одиницях маси;
- обмір — при інвентаризації цінностей, кількість яких можна визначити лише за допомогою вимірювань (наприклад, лісоматеріалів, нафтопродуктів тощо) [90, с.59].

При проведенні інвентаризації доцільно складати тест внутрішнього

контролю операцій з запасами, що базується на результатах їх інвентаризації. Цей тест може містити такі питання:

- 1) У разі інвентаризації запасів головою комісії призначено посадову особу з відповідними повноваженнями;
- 2) Дані аналітичного обліку запасів повинні відповідати даним їх синтетичного обліку на певне число звітності;
- 3) Інвентаризаційні описи повинні відповідати вимогам Положення;
- 4) Готовність до інвентаризації має бути підтверджена розпискою матеріально відповідальної особи;
- 5) У результаті проведення дооцінки в наявності підтверджувальні документи щодо нової вартості, внесено до інвентарних карток обліку запасів їх переоцінену вартість;
- 6) Облік запасів, які не належать підприємства, здійснюється на позабалансових рахунках;
- 7) Правильно проведена пересортиця запасів;
- 8) Правильно визначення вартість оприбуткування запасів;
- 9) Проведено підтвердження дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками по запасах.

Усі товарно-матеріальні цінності, що знаходяться у місцях їх зберігання, відносять у підзвіт матеріально відповідальним особам (завскладом, комірник), з якими має бути укладений договір про повну матеріальну відповідальність. Право отримувати для виробничих потреб матеріали мають відповідальні працівники, яких затверджують на початку року наказом керівника підприємства. У матеріально відповідальних осіб і в бухгалтерії повинні бути зразки підписів цих працівників [90, с.60].

Інвентаризація є методичним прийомом фактичного контролю. Окрім фактичного слід застосовувати методичні прийоми документального контролю, що знаходять відображення в постійній системі контролю запасів.

Постійна система контролю товарно-матеріальних запасів передбачає визначення кінцевого сальдо як залишкової величини, тобто різниці суми вартості

придбаних запасів і їх початкового сальдо та собівартості відпущених у виробництво (реалізованих) товарно-матеріальних запасів. При цьому на кожний день облікового періоду за кожним елементом товарно-матеріальних запасів відстежують початкове сальдо, кожне надходження та зменшення та кінцеве сальдо товарно-матеріальних запасів підприємства. Ця система передбачає дещо вищий обсяг контрольних робіт однак забезпечує достовірність даних про стан товарно-матеріальних цінностей на кожний день [89].

Напрямки документального контролю: перевірка повноти оприбуткування запасів та наявності документів, які підтверджують їх придбання; перевірка правильності відпуску запасів; перевірка законності списання запасів; перевірка фактів псування запасів; перевірка правильності встановлення лімітів з відпуску запасів; перевірка достовірності відображення руху запасів в бухгалтерському обліку; вивчення операцій з руху запасів; перевірка правильності оцінки запасів при їх надходженні.

Одним із значущих, а також перспективних і ефективних видів економічного контролю в умовах ринку є незалежний контроль – аудит, який може бути розглянутий у системі внутрішнього контролю організації. Витрати на матеріали мають значну частку в загальному обсязі витрат, і аудиторська перевірка обліку матеріально-виробничих запасів є важливою ланкою в системі контролю за діяльністю кожного промислового підприємства. Вона дає змогу мінімізувати ризик наявності суттєвих помилок в обліку, а в подальшому – і в процесі розробки і прийняття управлінського рішення [61].

Нами було складено план внутрішнього аудиту збереження та обліку запасів на досліджуваному підприємстві, на основі якого в подальшому буде складено програму проведення аудиту (табл.3.4.).

Таблиця 3.4

План внутрішнього аудиту запасів

№	Планові види робіт	Аудиторський підхід (метод)
1	2	3
1.	Перевірка операцій з надходження запасів	Перерахунок, перевірка дотримання правил обліку
2.	Перевірка аналітичного обліку руху запасів на	Перевірка документів,

Продовження табл. 3.4

1	2	3
	складах організації	простежування
3.	Перевірка обліку використання запасів, списання нестач, втрат і розкрадань	Перевірка документів, інвентаризація
4.	Перевірка зведеного обліку запасів	Аналітичні процедури
5.	Проведення аналізу використання запасів	Підготовка альтернативного балансу
6.	Перевірка виконання рекомендацій і зауважень, виявлених на етапах проведення аудиту	Вивчення документів по суті
7.	Управління і контроль якості збереження та обліку запасів	Оцінка на відповідність
8.	Підготовка аудиторського звіту і висновку	Складання документ

Після складання плану аудиту необхідно розробити програму аудиту запасів. Програма аудиту - це документ, що містить перелік завдань у визначеній послідовності їх виконання, за допомогою яких отримуються достатні та надійні аудиторські докази у відповідності до мети перевірки щодо відповідного клієнта.

В табл. 3.5 відображено програму аудиту збереження та обліку запасів, що складена на основі плану аудиту.

Таблиця 3.5

Програма аудиту

№ пор.	Перелік питань, що перевіряються	Посилання на аудиторські процедури	Робочі та звітні документи
1	2	3	4
1.Перевірка операцій з надходження запасів			
1.	Перевірка обліку операцій з придбання (купівлі) запасів	Перевірка записів та документів, перевірка матеріальних активів, перерахування	Відомості з обліку надходження запасів
2.	Перевірка обліку операцій з надходження-передачі запасів в порядку обміну (бартеру)		
3.	Перевірка обліку інших операцій з надходження запасів		
2.Перевірка аналітичного обліку руху запасів на складах організації			
1.	Вивчення організації зберігання запасів (наявність ваговимірювальних приладів, стелажів і тари, стан картотеки складських карток та ін.)	Спостереження, запити	Інструкція про приймання запасів, технічні паспорти, книги санітарного стану складів
2.	Вивчення організації пропускнуої системи при ввезенні та вивезенні	Спостереження, запити	Книга реєстрації перепусток,

Продовження табл.3.5

1	2	3	4
	запасів організації		повідомлення працівників охорони
3.	Перевірка повноти оприбуткування запасів і правильності їх оцінки	Перевірка записів та документів	Таблиці звірки внутрішніх документів з документами постачальників
4.	Встановлення відповідності даних складського обліку даним бухгалтерського обліку по складах, субрахунках тощо		Оборотні відомості, картки складського обліку запасів
5.	Перевірка повноти і якості інвентаризації запасів	Перевірка записів та документів, перерахування	Наказ про проведення інвентаризації, відомості
3. Перевірка обліку використання запасів, списання нестач, втрат і розкрадань			
1.	Перевірка операцій з відпуску запасів у виробництво і на сторону на основі видаткових документів	Перевірка записів та документів, запити	Витратні документи з обліку запасів, рахунки-фактури
2.	Перевірка обґрунтованості списання відхилень у вартості запасів		Акти та інші документи на списання запасів
3.	Перевірка обґрунтованості списання розкрадань, нестач, втрат запасів		Акти на списання розкрадань, нестач, втрат запасів
4.Перевірка зведеного обліку запасів			
1.	Перевірка даних аналітичного і синтетичного обліку запасів за синтетичними рахунками, субрахунками	Перевірка записів та документів	Зведені відомості по витраті запасів
2.	Звірка даних бухгалтерських регістрів і звітності		Баланс, додатки, розроблювальні таблиці
3.	Звірка оформлення результатів інвентаризації		Інвентаризаційні відомості по рахунках і групам запасів
4.	Перевірка результатів переоцінки запасів		Регістри за результатами переоцінки запасів
5. Проведення аналізу використання запасів			
1.	Виявлення запасів, що не використовуються протягом звітного року	Аналітичні процедури,перевірка записів та документів	Картки складського обліку запасів, оборотні відомості
2.	Виявлення запасів, що не використовуються понад один рік	Аналітичні процедури,перевірка записів та документів	Картки складського обліку запасів, оборотні відомості
6. Перевірка виконання рекомендацій і зауважень, виявлених на етапах проведення аудиту			

Продовження табл.3.5

1	2	3	4
1.	Проведення аналізу виконання працівниками підприємства помилок, які зазначив аудитор	Аналітичні процедури, спостереження, запити	Проведення тестів перевірки
7. Управління і контроль якості збереження та обліку запасів			
1.	Перевірка дотримання облікової політики підприємства, зазначеної в наказі підприємства	Аналітичні процедури, спостереження, запити	Вказівки щодо виявлених проблемних питань, нормативи з аудиту
2.	Аналіз застосування форм первинних документів та фінансової звітності	Аналітичні процедури, спостереження, запити	
8. Підготовка аудиторського звіту			
1.	Створення проекту аудиторського звіту	Аналітичні процедури	Проміжні висновки по кожному етапу програми, аудиторський звіт
2.	Затвердження проекту звіту		
3.	Внесення коригувань та підписання звіту		

Опишемо кожен етап плану аудиту на СВК «Дружба».

I – Перевірка операцій з надходження запасів на СВК «Дружба». Він полягає в вибірковій перевірці наявності та відповідності даних первинних документів на оприбуткування бухгалтерським записам в облікових регістрах. Нами було розглянуто журнал-ордер по рахунку 20 «Виробничі запаси» (додаток Н) та первинні документи з їх надходження на підприємство у вересні 2015 року. Встановлено, що всі прибуткові документи одержувача співпадають з журналом-ордером на підприємстві. За період з 2013 по 2017 рр. на підприємстві не було операцій з надходження-передачі запасів в порядку обміну (бартеру), що знижує ризик помилки в ході первісної оцінки запасів при надходження. Процес ведення обліку придбання запасів, їх надходження на СВК «Дружба» ведеться достовірно, відхилень не виявлено. Представлені документи в ході перевірки надають вичерпну та достовірну інформацію стосовно прозорості ведення обліку надходжень запасів СВК «Дружба».

II - Перевірка аналітичного обліку руху запасів на складах організації. В ході перевірки було розглянуто технічні паспорти ваговимірювальних приладів та книги санітарного стану складів. Відхилень в роботі ваговимірювальних приладів не виявлено, а санітарний стан складів відповідає нормі. Крім того,

підприємством було надано витяг з книги реєстрації перепусток за 2013 рік. Зазначимо, що книга реєстрації перепусток має певні недоліки, що в подальшому можуть суттєво вплинути на діяльність підприємства. В книзі не завжди роблять відмітку про вихід особи, яка завозила/вивозила запаси зі складів. Крім того, записи в книзі ведуться не постійно: наприклад, є запис за 13.10.2013 р., потім за 21.10.2013 р., проте в період з 13.10.2013 р. по 21.10.2013 р. було здійснено велику кількість операцій за надходження/вибуття запасів, про що свідчать первинні документи. Далі було здійснено перевірки правильності оцінки запасів при надходженні. Нами було застосовано певну методику такої перевірки, що висвітлено в табл.3.6.

Таблиця 3.6

Методика аудиторської перевірки первісної оцінки запасів

Вид операції з запасами	Первісна оцінка згідно стандартів	Документи	Висновок щодо СВК «Дружба»
Придбання за плату	Собівартість, яка складається з фактичних витрат	Накладні, ТТН, договори	Первісна оцінка відповідає вимогам П(С)БО 9 «Запаси»
Виготовлення власними силами	Собівартість виробництва	Вимога, лімітно-заборна картка, накладні на відпуск	Первісна оцінка відповідає вимогам П(С)БО 9 «Запаси»
Внесення до статутного капіталу	Справедлива вартість, погоджена між учасниками	Статут або установчий договір, акт експертної оцінки, накладна	Первісна оцінка відповідає вимогам П(С)БО 9 «Запаси»
Безоплатне отримання	Справедлива вартість	Накладна, акт експертної оцінки	Первісна оцінка відповідає вимогам П(С)БО 9 «Запаси»

В ході другого етапу було перевірено відповідність даних складського обліку даним бухгалтерського обліку по складах. Для перевірки було обрано книгу складського обліку та сальдову відомість по рахунку 201 «Сировина та матеріали». Нами було складено акт звіряння відповідно до якого відхилень щодо даного питання не виявлено.

III – Перевірка обліку використання запасів, списання нестач, втрат і розкрадань. На підприємстві СВК «Дружба» вибуття виробничих запасів може відбуватись з наступних причин: відпуск у виробництво; списання у зв'язку з невідповідністю запасів до критеріїв визначення активу; списання у зв'язку із

псуванням, розкраданням тощо; реалізація на сторону; передача до статутного капіталу іншого підприємства; безоплатна передача. Окрім цього, в наказі про облікову політику СВК «Дружба» передбачено, що оцінка запасів (усіх, крім товарів) при вибутті здійснюється за методом середньозваженої собівартості, а при складанні балансу – за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації, щодо товарів, то їх оцінка при вибутті здійснюється за методом ціни продажу. Було перевірено кореспонденцію рахунків з обліку списання нестач, втрат і розкрадань на СВК «Дружба» та встановлено, що вона відповідає нормативним документам та стандартам з бухгалтерського обліку.

IV – Перевірка зведеного обліку запасів. На основі облікових регістрів по рахунку 20 «Виробничі запаси», інвентаризаційних відомостей, зведених відомостей по витраті запасів та розрахунках бухгалтерії і головної книги було здійснено перевірку зведеного обліку запасів. Встановлено, що одиницею обліку запасів було кожне найменування цінностей. Оприбуткування матеріальних цінностей здійснювалися матеріально відповідальними особами і оформлялись прибутковими накладними. За звітний період відображення в бухгалтерському обліку операцій з придбання та використання матеріальних цінностей проводилось без порушень. При передачі малоцінних та швидкозношуваних предметів в експлуатацію вони списувались з балансу, подальший кількісний облік проводився в місцях їх використання до моменту виведення з експлуатації. Методика на протязі року не змінювалась. Станом на 31.12.2015 р. вартість запасів становила 14 900,2 тис. грн., з них готова продукція – 7 654,7 тис. грн. На даному етапі була проведена звірка залишків запасів станом на 31.12.2015 р., в результаті якої було складено акт звірки (Додаток X). Недоліком на цьому етапі стало виявлення нерегулярних звірок даних бухгалтерських регістрів і звітності, що свідчить про недбалість персоналу та дирекції підприємства.

V – Проведення аналізу використання запасів. При перевірці карток складського обліку розбіжностей не виявлено. Всі записи в картках своєчасні, підрахунок залишків є правильним, відсутнє завищення кількості списання

запасів, облік руху запасів відповідає встановленим одиницям виміру, відсутні від'ємні залишки за окремими найменуваннями. Дані оборотних відомостей відповідають фактичним надходженням і списанням товарів. Запаси на підприємстві використовуються ефективно і рентабельно.

VI – Перевірка виконання рекомендацій і зауважень, виявлених на етапах проведення аудиту. На цьому етапі нами було створено анкету оцінки виконання рекомендацій і зауважень, наданих при проведенні попереднього внутрішнього аудиту персоналом підприємства (табл.3.7).

Таблиця 3.7

Анкета оцінки виконання рекомендацій і зауважень

№	Зміст питання	Варіанти відповіді		
		Так	Ні	Іноді
1.	Чи існує на підприємстві взаємозамінність?			
2.	Чи часто здійснюється підвищення кваліфікації фахівців?			
3.	Фінансова звітність до затвердження керівництвом перевіряється службою внутрішнього контролю?			
4.	Чи формуються та надаються керівництву звіти служби внутрішнього контролю?			
5.	Чи здійснюються перевірки системи обліку та фінансової звітності ревізійною комісією?			
6.	Чи прислухається персонал до порад аудиторської фірми?			
7.	Чи існують ті ж самі помилки при послідуочій перевірці, що були виявлені аудитором на минулій?			
8.	Чи притягається персонал керівником підприємства до відповідальності за невиконання та не виправлення зауважень, виявлених при перевірці?			

З табл.3.7. видно, що рекомендації та зауваження аудитора в більшості випадків ігнорують. На нашу думку, керівництву слід задуматись про або зміну персоналу, або збільшення періодичності підвищення кваліфікації фахівців. Крім того, слід запровадити систему доган при повному ігноруванні та не виправленні зауважень аудитора працівниками підприємства, що дасть змогу більш відповідально ставитись до своїх обов'язків. Адже при витрачанні коштів на проведення аудиту керівник хоче бачити результат у вигляді підвищення ефективності роботи підприємства, коригування неточностей та збільшенні прибутку.

VII – Управління і контроль якості збереження та обліку запасів. В ході перевірки було виявлено ряд проблем, які потребують вирішення на СВК «Дружба». Одним із важливих пунктів є наказ про облікову політику підприємства. При розгляді облікової політики було знайдено недоліки, що негативно впливають на покращення діяльності підприємства. Тому потрібно вдосконалити облікову політику щодо запасів, внести певні доповнення, що допоможе краще і ефективніше вести облік, а також призведе до покращення та значного розширення діяльності.

Необхідно також впроваджувати ефективні форми попереднього й поточного контролю за дотриманням норм запасів і витратами матеріальних ресурсів, приділяти більше уваги підвищенню вірогідності оперативного обліку руху напівфабрикатів, комплектуючих виробів, деталей і вузлів у виробництві. Дані бухгалтерського обліку повинні містити інформацію для знаходження резервів зниження собівартості продукції в частині раціонального використання матеріалів, зниження норм витрат, забезпечення належного зберігання.

Значно поліпшити організацію обліку запасів можна, удосконалюючи процес документування, тобто ширше використовуючи накопичувальні документи (лімітно-забірні картки, відомості), картки складського обліку як витратний документ по відпущених матеріалах (бездокументальну систему оформлення витрат матеріалів).

Доцільною також є розробка єдиної форми документа (на відпущення матеріалу), призначеної для машинної обробки. У цей документ варто включити всі об'єкти основного та допоміжного виробництва під відповідними кодами, які б указували напрям використання матеріальних ресурсів – основні вироби, запасні частини, товари народного споживання, разові замовлення, ремонтно-експлуатаційні потреби. Єдина форма такого документу може бути розроблена й у рамках окремої області, що дозволить внести єдність в систему реєстрації і обробки документів за умови використання електронно-обчислюваної машини. Як вихідні документи в системі складського обліку щодо кожного виробничого підрозділу з електронно-обчислюваної машини видаються такі машинограми:

оборотна відомість по обліку руху матеріальних ресурсів; відомість розподілу матеріальних ресурсів за напрямками витрат.

VIII – Підготовка аудиторського звіту і висновку. Заключним етапом є формування висновку щодо проведеної перевірки на досліджуваному об'єкті.

З огляду на те, що за результатами проведення планового внутрішнього аудиту діяльності СВК «Дружба» за період з 2013-2015 рр. виявлені окремі порушення та недоліки, які мають обмежений вплив на стан фінансово-господарської діяльності СВК «Дружба», а також встановлений рівень внутрішнього контролю потребує вдосконалення, надається умовно-позитивний висновок.

Зокрема, за результатами проведення планового внутрішнього аудиту діяльності СВК «Дружба» встановлено наступне:

- в книзі реєстрації перепусток не завжди роблять відмітку про вихід особи, яка завозила/вивозила запаси зі складів. Відсутня періодичність ведення записів;
- виявлення нерегулярних звірок даних бухгалтерських регістрів і звітності, що свідчить про недбалість персоналу та дирекції підприємства.
- рекомендації та зауваження аудитора на підприємстві в більшості випадків ігнорують.

На основі виявлених недоліків нами складено ряд рекомендацій:

1. Внести корективи до Наказу про облікову політику СВК «Дружба» щодо визнання та первісної оцінки запасів;
2. Здійснювати контроль над особою, відповідальною за ведення книги реєстрації перепусток;
3. Персоналу підприємства ознайомлюватись з нормативними джерелами щодо заповнення первинних документів для уникнення помилок;
4. Проводити регулярну аудиторську перевірку фінансово стану з метою уникнення штрафних санкцій з боку контролюючих органів.

Отже, результати внутрішнього контролю господарської діяльності дозволяють забезпечити достовірною інформацією менеджерів різних рівнів управління на етапах прийняття ними виважених рішень оперативного

управління. Більш деталізоване вивчення окремих операцій у процесі внутрішнього аудиту через обґрунтування фактичних та потенційних наслідків, виявлених за результатами контролю, уможливорює перспективність планування ресурсного забезпечення, що своєю чергою покращує не тільки показники раціонального використання ресурсів (зокрема виробничих запасів), але й реалізації програм економічного розширення, соціальної відповідальності бізнесу та екологічної безпеки його ведення.

3.2. Система показників, інформаційна база і основні методи економічного аналізу виробничих запасів

Важливим фактором розвитку виробництва є стабільна забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами та їх ефективне використання. Враховуючи те, що витрати сировини, матеріалів, палива, напівфабрикатів займають 80 – 90% серед всіх витрат на виробництво нової продукції, то головною метою аналізу є визначення забезпеченості підприємства різними видами матеріальних ресурсів та пошук резервів раціонального їх використання.

Аналіз виробничих запасів набуває особливого значення при обґрунтуванні відповідних рішень з урахуванням минулих тенденцій, поточного стану та можливостей прогнозування напрямів розвитку підприємства у майбутньому. При цьому аналіз забезпеченості виробничими запасами є інструментом, який при правильній організації і методиці проведення спроможний виявити небажані тенденції та дати можливість управлінському персоналу попередити їх появу у майбутньому.

Метою аналізу виробничих запасів є забезпечення ефективного виконання виробничої програми за рахунок зведення до мінімуму матеріальних витрат, зменшення обсягу виробничих запасів, зниження цін на ресурси та підвищення їх якості [45, с.131].

Мета аналізу досягається шляхом виконання наступних завдань:

1. Оцінка реальності планів матеріально-технічного постачання, ступеня їх виконання, впливу на обсяг виробництва продукції, її собівартість та інші показники господарської діяльності.
2. Оцінка забезпечення підприємства окремими видами виробничих запасів.
3. Оцінка рівня інтенсивності та ефективності використання запасів.
4. Визначення характеру складських запасів, оцінка руху та структури споживання матеріальних ресурсів.
5. Систематизація факторів, які зумовили відхилення фактичних показників використання виробничих запасів від планових (прогнозованих).
6. Моделювання взаємозв'язків між обсягами випуску продукції та матеріаломісткістю, матеріаловіддачею, іншими факторними показниками.
7. Виявлення внутрішньовиробничих резервів економії виробничих запасів і оцінка їх впливу на обсяг діяльності [91, с. 102-103].

Реалізація поставлених завдань здійснюється в розрізі напрямків аналітичних робіт щодо виробничих запасів. На рис.3.1 окреслено 4 основні напрямки аналізу запасів, що виділяються науковцями сьогодні та види робіт, що мають бути проведені в розрізі кожного напрямку.

Вивчення забезпеченості підприємства виробничими запасами	Оцінка загальної потреби в виробничих запасах Аналіз обґрунтованості обсягів замовлення запасів Оцінка повноти та своєчасності надходження виробничих запасів від постачальників Аналіз забезпеченості конкретними запасами в днях
Загальний аналіз обсягу і структури виробничих запасів	Горизонтальний аналіз виробничих запасів на складі Вертикальний аналіз структури запасів Коефіцієнтний порівняльний аналіз якісного стану та руху запасів
Оцінка ефективності використання виробничих запасів	Діагностичний аналіз використання виробничих запасів за індивідуальними показниками Діагностичний аналіз використання виробничих запасів за загальними показниками
Аналіз матеріаломісткості продукції	Діагностичний аналіз матеріаломісткості видів продукції Факторний аналіз матеріаломісткості продукції

Рис.3.1. Напрями аналізу виробничих запасів [47, с.423]

Предметом економічного аналізу слід вважати реальну господарську

діяльність, що характеризується сукупністю економічних відносин у зв'язку з виробничо-фінансовими ресурсами, навколишнім природним середовищем та соціально-політичною атмосферою [92, ст.10]. Предмет економічного аналізу знаходить своє вираження через систему економічної інформації, складові якої окреслено на рис. 3.1.

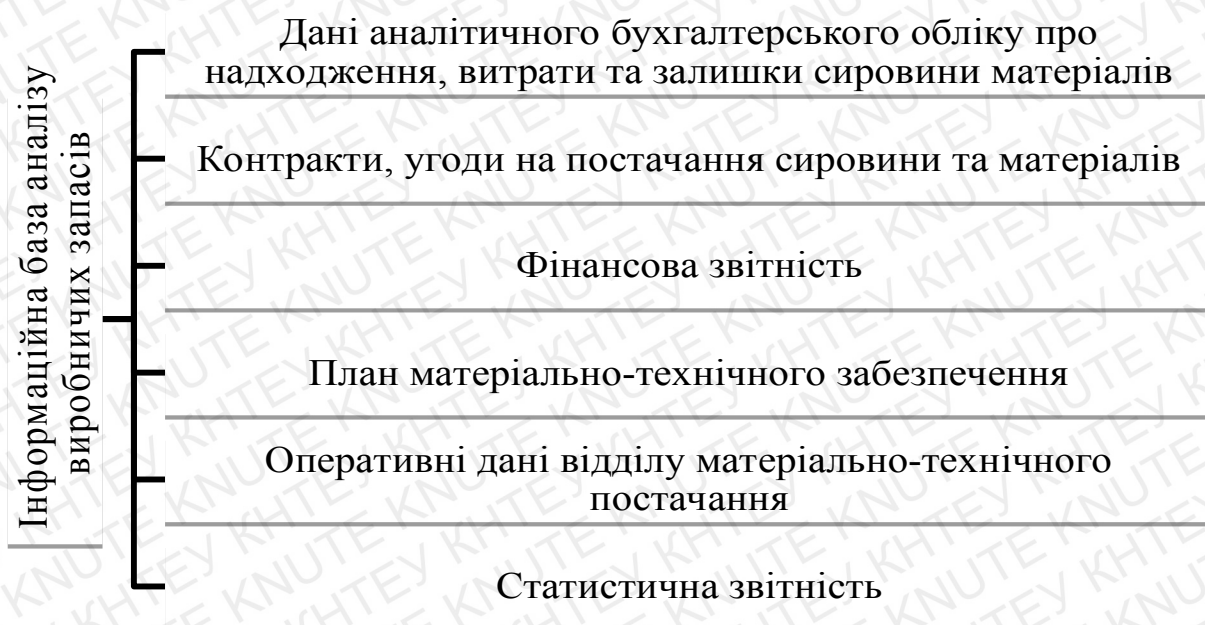

Рис.3.2. Інформаційна база аналізу виробничих запасів [93]

Слід відзначити, що предмет аналізу визначається цілями його проведення, які залежать від запиту користувачів аналітичної інформації. Виділяють дві групи користувачів: внутрішні та зовнішні (рис.3.3).

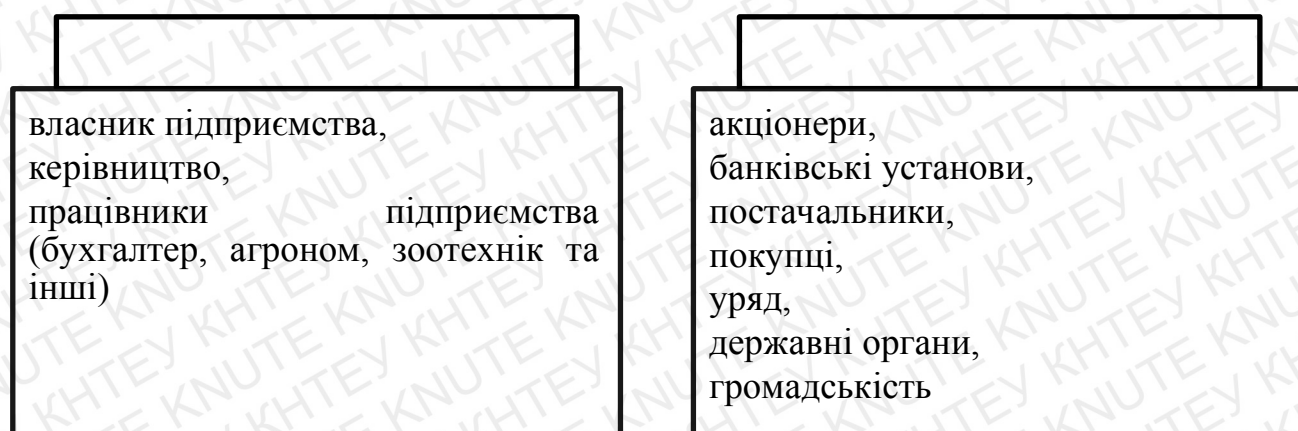

Рис.3.3. Користувачі аналітичної інформації на СВК «Дружба»

В свою чергу, зовнішні користувачі за фінансово-майновим інтересом

поділяються на три категорії, що висвітлено, що на рис.3.4.

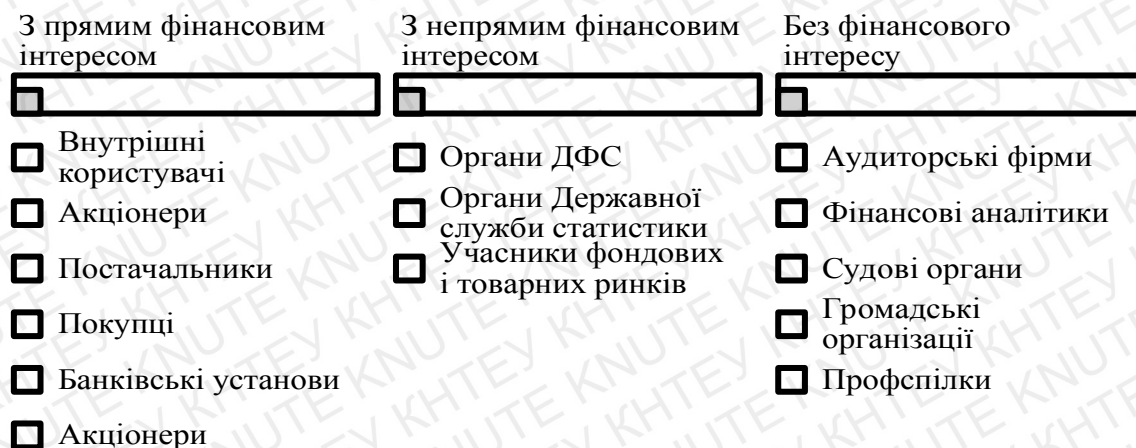

Рис.3.4. Зовнішні користувачі аналітичної інформації

Крім того предмет економічного аналізу розкривається через його об'єкти. До них відносять: виробничу, фінансову, інвестиційну, маркетингову та інші види діяльності; процеси, що відбуваються під час господарської діяльності; ресурси; виробничі та управлінські структури; показники, що характеризують господарську діяльність.

Усі показники класифікуються за такими ознаками: за економічним змістом досліджуваних явищ і процесів; характером відображення аналізованих процесів; способом виміру; ступенем охоплення; місцем у причинно-наслідкових зв'язках; способом формування (Додаток Ц табл.Ц.1) [93]. Вони взаємопов'язані і взаємозумовлені та формують систему техніко-економічних показників (рис.3.5).

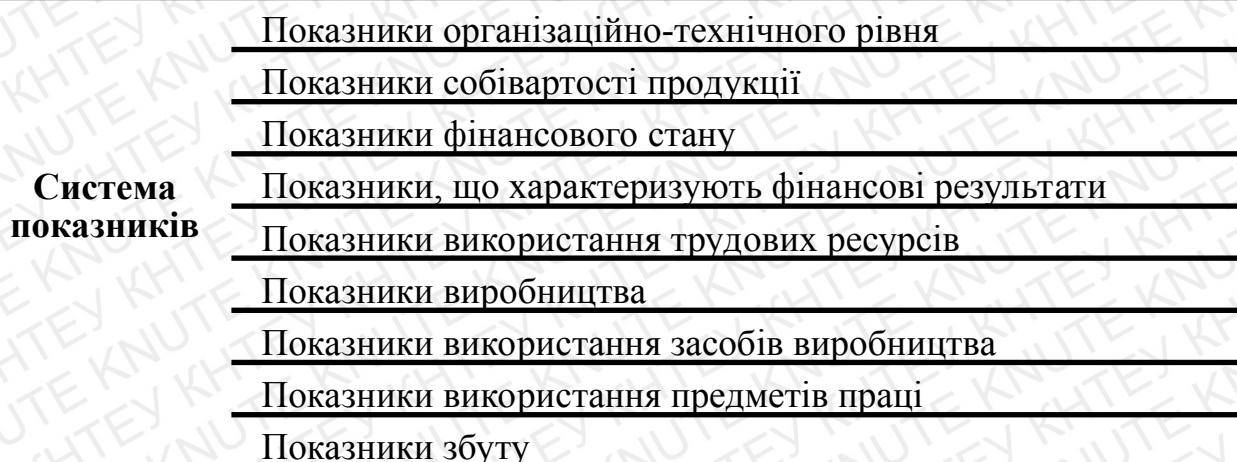

Рис.3.5. Система показників економічного аналізу [93]

Система показників аналізу – це впорядкована їх множина, в якій кожен показник дає кількісну чи якісну характеристику певної сторони господарської діяльності.

Показники організаційно-технічного рівня характеризують: виробничу структуру підприємства; якість продукції; рівень концентрації і спеціалізації виробництва; тривалість виробничого циклу; технічну та енергетичну озброєність праці; рівень організації виробництва та управління; прогресивність технологічних процесів.

До показників виробництва відносять: обсяг валової та товарної продукції у вартісному, натуральному та умовно-натуральному вимірах; номенклатуру та асортимент продукції; якість продукції, її конкурентоспроможність; ритмічність виробництва.

Показники збуту включають дані про обсяг відвантаження та реалізації продукції, залишки готової продукції на складах. Основними показниками використання засобів виробництва є: фондівіддача; фондоемність; фондоозброєність; середньорічна вартість основних засобів; середньогодинний виробіток продукції на одиницю устаткування; коефіцієнт використання устаткування; амортизація.

Показники використання предметів праці. До них, насамперед відносяться: матеріалоемність; матеріалівіддача; вартість предметів праці, що використані за аналізований період часу.

До показників, що характеризують використання трудових ресурсів, відносять: забезпеченість підприємства трудовими ресурсами; рух робочої сили; використання робочого часу; продуктивність праці; трудомісткість продукції; оплата праці.

Показниками собівартості продукції є: загальна сума витрат на виробництво товарної продукції; витрати на 1 гривню товарної продукції; собівартість порівнюваної товарної продукції; собівартість найважливіших виробів; прямі матеріальні і трудові витрати.

Показники, що характеризують фінансові результати діяльності

підприємства: прибуток від реалізації товарної продукції; прибуток від іншої реалізації; позареалізаційний прибуток; балансовий прибуток; рентабельність виробничої діяльності (окупність витрат); рентабельність реалізації продукції; рентабельність капіталу (всього або окремих його складових).

Зрозуміло, що величина прибутку та рівень рентабельності залежать від показників усіх попередніх підсистем. У свою чергу, прибуток та рентабельність впливають на показники фінансового стану підприємства, до яких відносять: наявність та структуру капіталу за складом та джерелами формування; інтенсивність та ефективність використання капіталу; фінансова стійкість; ділова активність; платоспроможність; кредитоспроможність; взаємовідносини з бюджетом [93].

Для проведення аналізу надходження та використання виробничих запасів застосовують ряд методичних прийомів. Метод економічного аналізу становить комплексне системне вивчення, вимірювання й узагальнення впливу факторів на результати діяльності підприємства, виявлення та мобілізацію резервів з метою підвищення ефективності виробництва [94, ст.54].

До характерних ознак методу економічного аналізу відносять:

- 1) розкладання та деталізація складних економічних систем;
- 2) виявлення та визначення взаємозв'язків елементів досліджуваної системи і причинно-наслідкових зв'язків зміни їх параметрів;
- 3) вимірювання ступеня впливу факторів на зміну параметрів економічної системи та визначення їхньої пайової участі у зміні загального результату їх сукупної дії;
- 4) оцінка аналітичних результатів та обґрунтування висновків за цільовою функцією дослідження [92, ст.25].

Основним елементом методу економічного аналізу є його науковий інструментарій (апарат), тобто сукупність методів дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Залежно від способу пізнання економічних систем вони поділяються на три групи: загальнонаукові, економіко-логічні, економіко-математичні (рис.3.6). Така класифікація методів обумовлена

необхідністю побудови раціонального алгоритму розв'язання аналітичних задач за стандартами забезпечення прийняття типових рішень або на запит користувачів аналітичної інформації [92, ст.27].

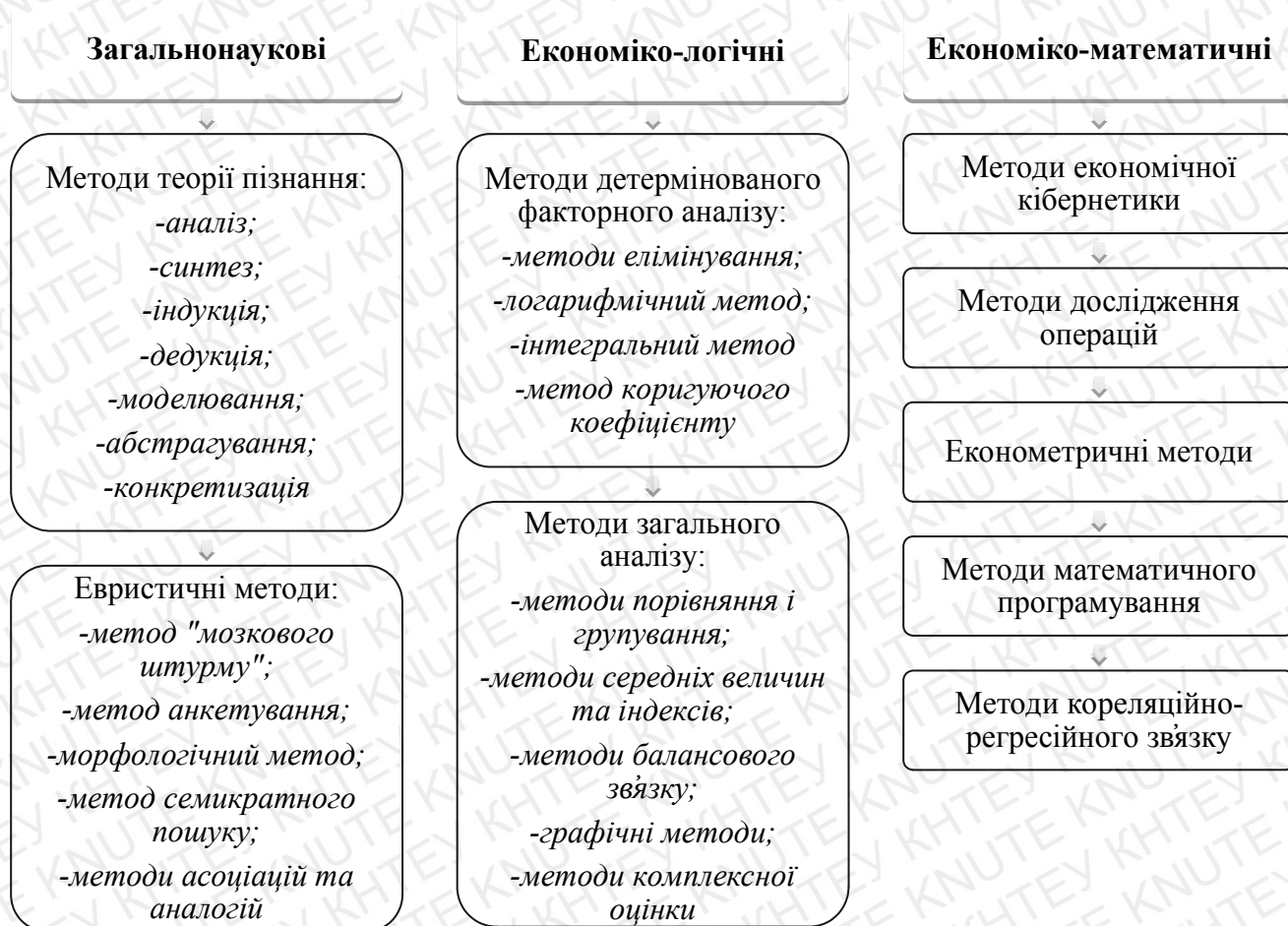

Рис.3.6. Класифікація методів економічного аналізу

Загальнонаукові методи базуються на філософській теорії наукового пізнання, яка включає такі елементи як: єдність і боротьба протилежностей; суттєве і раціональне у пізнанні; еволюція та історичний підхід; системність, комплексність, динамічність. В табл.ІІІ.1 Додатку ІІІ наведено характеристики загальнонаукових методів економічного аналізу [92, ст.27].

Економіко-логічні методи економічного аналізу використовуються з моменту виділення цієї спеціальної системи знань, вони є базовими. За допомогою економіко-логічних методів та прийомів:

- вивчають тенденції економічного розвитку та закономірності економічних явищ і процесів;

- виявляють причини, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства;
- вимірюють ступінь впливу чинників на результативні показники;
- узагальнюють результати фінансово-господарської діяльності;
- формують управлінські рішення;
- передають інформацію користувачам [95,ст.17].

В табл.3.8 висвітлено характеристику методів загального аналізу.

Таблиця 3.8

Характеристика методів загального аналізу

Метод	Класифікація
Порівняння	являє собою оцінку й аналіз об'єкта, що досліджується, через аналогічні об'єкти
Групування	зведення первинних даних в окремі однорідні групи залежно від тієї чи іншої ознаки
Середніх величин	являють собою узагальнюючу характеристику якісно однорідних, але кількісно відмінних одна від одної величин
Балансового зв'язку	спеціальний прийом зіставлення взаємозв'язаних показників основної діяльності у формі балансу
Графічний	являє собою узагальнений рисунок стану і розвитку досліджуваних явищ, дає змогу наочно дослідити тенденції і зв'язки економічних показників
Комплексної оцінки	застосовується для порівняльної комплексної оцінки декількох однотипних об'єктів порівняння

Джерело: складено автором на основі [94, 95]

Щодо методів детермінованого факторного аналізу, то вони застосовуються для розрахунку впливу факторів на зміну результативного показника при умові, що між факторами і досліджуваним показником існує функціональний зв'язок. В економічному аналізі розрізняють два типи таких зв'язків:

- детерміновані, які мають місце при детермінованому факторному аналізі – це пропорційні залежності між двома чи більше параметрами аналітичної моделі,

коли певному значенню фактору відповідає адекватне значення аналізованого параметра;

- стохастичні – складні залежності між параметрами аналітичної моделі, коли тому самому значенню фактору може відповідати декілька значень результативного параметра [92, ст.32].

В детермінованому факторному аналізі розрізняють 4 типи детермінованих факторних систем, моделювання яких дає змогу оцінити кількісний вплив кожного фактору за динамікою змін узагальнюючих показників (табл.3.9).

Таблиця 3.9

Види детермінованих факторних систем

Вид систем	Пояснення	Алгоритм моделі
Адитивна	Результативний показник дорівнює алгебраїчній сумі або різниці факторів	$y = f(x_1, x_2, x_3, \dots, x_n) = x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_n$ (3.1)
Мультиплікативна	Результативний показник дорівнює добутку факторів	$y = f(x_1, x_2, x_3, \dots, x_n) = x_1 \times x_2 \times x_3 \times \dots \times x_n$ (3.2)
Кратна	Результативний показник дорівнює частці від ділення факторів	$y = f(x_1, x_2) = \frac{x_1}{x_2}$ (3.3)
Змішана	Поєднує декілька типів факторних моделей	$y = f(x, z) = x_1 z_1 + x_2 z_2 + x_3 z_3 + \dots + x_n z_n$ (3.4)

Джерело: [92, ст.33]

Серед методів детермінованого факторного аналізу виділяють групу методів елімінування. Суть цієї групи методів полягає в тому, щоб, абстрагуючись від взаємовпливу факторів, послідовно розглядати вплив кожного фактора на результативний показник за незмінності інших факторів [96, ст.49]. До методів елімінування відносять:

1) метод ланцюгових підстановок, що полягає в отриманні низки проміжних значень результативного показника шляхом поетапної зміни базисних значень факторних показників їх звітними значеннями. Даний метод є універсальним, тобто може застосовуватись для всіх типів факторних моделей;

2) метод абсолютних різниць є модифікацією методу ланцюгових підстановок, проте може застосовуватись лише в мультиплікативних моделях;

3) метод відносних різниць дає змогу виділити із сукупності факторів вплив одного, коли значення впливу факторів виражені відносними величинами зміни [92, ст.45-47].

Більш точними, порівняно з вищезазначеними методами, є інтегральний та логарифмічний методи детермінованого факторного аналізу. Сутність інтегрального методу полягає у розкладанні абсолютного відхилення результативного показника на окремі показники-фактори з урахуванням взаємозв'язку між ними. Логарифмічний метод є одним із найбільш точних, проте єдиним недоліком є неможливість його застосування у випадках, коли результативний показник дорівнює нулю [95, ст.43-44].

Економіко-математичні методи передбачають вирішення економічних завдань способами математики та кібернетики. В табл.3.10 наведено коротку характеристику кожного методу.

Таблиця 3.10

Економіко-математичні методи економічного аналізу

Метод	Класифікація
1	2
Економічної кібернетики	дають змогу знаходити оптимальний режим розвитку економічного об'єкта, явища, ситуації або виробничого процесу
Дослідження операцій	використовуються в економічному аналізі для розроблення методів цілеспрямованих дій, кількісного оцінювання прийнятих

1	2
Економетричний	рішень і вибору кращого з них ґрунтується на лінійній та векторно-матричній алгебрі, використовується при дослідженні складних і великорозмірних економічних структур
Математичного програмування	призначений для оптимізації господарської діяльності. Дає змогу оцінити ступінь досягнення потенціалу, визначити лімітовані ресурси
Кореляційно- регресійного зв'язку	використовуються для виявлення форми та щільності зв'язку між різними параметрами досліджуваного об'єкта, характер функціональної залежності між якими не визначено (стохастичний зв'язок)

Джерело: складено автором на підставі [92, 95]

Застосування економіко-математичних методів сприяє:

- більш повному охопленню факторів, які впливають на економічні явища і господарські процеси;
- удосконаленню економічного аналізу;
- рішенню завдань, які не розв'язуються економіко-логічними методами [92,ст.50].

Отже, економічний аналіз будь-якого об'єкту обліку, в тому числі й виробничих запасів, ґрунтується на використанні складної інформаційної та методологічної бази. Використання облікових та необлікових джерел інформації дозволяє здійснити об'єктивне оцінювання ефективності розвитку економічної системи стосовно створених умов внутрішнього і зовнішнього економічних середовищ. Крім того, застосування методичних прийомів дає змогу дослідити причинно-наслідкові зв'язки зміни та розвитку економічних явищ і процесів.

3.3. Методика економічного аналізу надходження та використання виробничих запасів

Важливим фактором розвитку й інтенсифікації виробництва є стабільна забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами та їх раціональне використання. У процесі аналізу роботи підприємства потрібно розв'язувати питання, пов'язані з пошуком резервів зниження матеріальних витрат і збільшенням на цій основі обсягів реалізації та фінансових результатів господарсько-фінансової діяльності.

Для ефективного проведення аналізу слід застосовувати певну методику здійснення економічного аналізу. Вона являє собою сукупність методів, прийомів, процедур і окремих способів, що виражають алгоритм розв'язання аналітичних задач.

Науковці вважають, що процедури аналізу виробничих запасів є оперативними й мають базуватися на таких принципах:

- замовляти тільки те, що потрібно підприємству, не погоджуючись на спокусливі пропозиції;
- мати мінімальний рівень запасів, який відповідає обсягу продажу і термінам можливого поповнення запасів;
- зберігати запаси за допомогою конкретної системи складування та використовувати їх у міру надходження;
- чітко і правильно маркувати запаси;
- дотримуватися встановлених правил розвантаження та складування матеріалів, перевіряти їх кількість і стан перед підписанням відповідних документів;
- підтримувати їх на мінімально безпечному рівні, тобто такому, що враховує надійність поставок і дозволяє уникнути зайвих витрат на зберігання та ефективне їх використання [97, ст.60].

Виходячи з завдань та напрямків аналізу запасів, висвітлених в підрозділі 3.2 та вищенаведених принципів можемо виділити основні етапи здійснення аналізу виробничих запасів на СВК «Дружба» (рис.3.7).

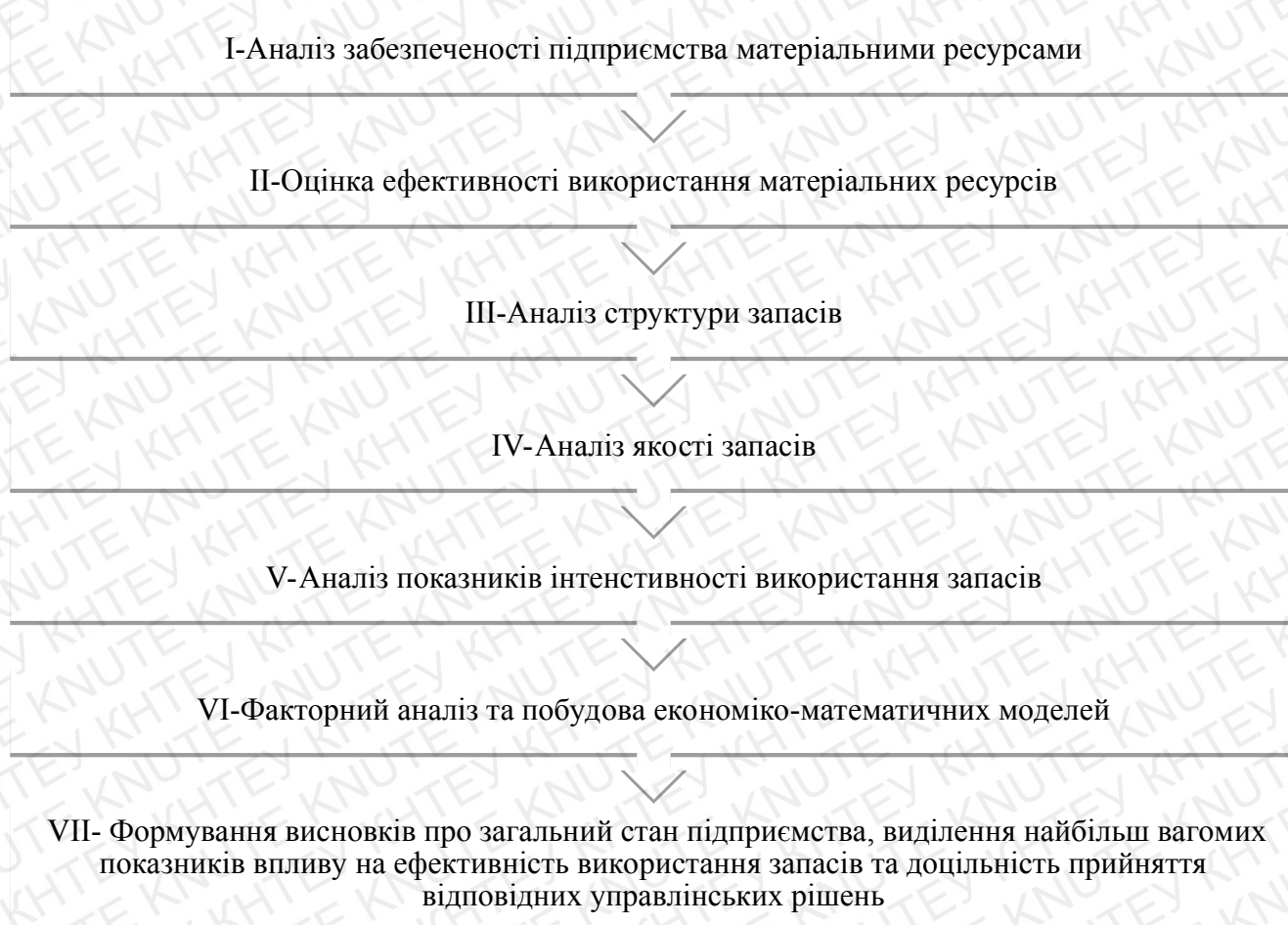

Рис.3.7. Комплексна методика аналізу виробничих запасів СВК «Дружба»

Першим етапом аналізу є аналіз забезпеченості виробничими запасами. Забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами залежить від договірних відносин з постачальниками. При аналізі необхідно співставити фактичні надходження матеріалів із запланованими, з'ясувати причини невиконання угод. Для співставлення слід розрахувати коефіцієнт виконання плану постачання за формулою (3.5).

$$K_{вп} = \frac{M_{факт}}{M_{план}} \times 100\% \quad (3.5),$$

де $K_{вп}$ - коефіцієнт виконання плану постачання;

$M_{факт}$ - фактично надійшло матеріалів i -го виду, од.;

$M_{план}$ - планова потреба в матеріалах i -го виду, од.

Такий аналіз має здійснюватись щодня, проте на СВК «Дружба» розрахунок даного показника за період 2013-2017 рр. не проводився. Нами було запропоновано вести журнал планових та фактичних показників надходження сировини (додаток Щ, табл.Щ.1) для полегшення проведення даного аналізу. Щоденний розрахунок коефіцієнту виконання плану постачання є досить трудомістким процесом. Тому для наведення прикладу розрахунку візьмемо дані за 1-е число місяців третього кварталу 2017 року за певними видами сировини. (додаток Щ, табл.Щ.1). В табл.3.11 згрупуємо отримані результати.

Таблиця 3.11

**Коефіцієнт виконання плану постачання на СВК «Дружба» за 1-е число
місяців 3 кварталу 2017 року**

Дата Вид сировини	Коефіцієнт		
	01.07.2017	01.08.2017	01.09.2017
Добрива	100 %	100 %	100 %
Насіння гороху	93 %	100 %	100 %
Насіння кукурудзи	100 %	75 %	100 %
Зерно пшениці	64 %	100 %	99 %
Цукрові буряки	100 %	100 %	28 %
Зерно ячменю	69 %	102 %	100 %

Отримані результати в табл.3.11 показали, що невиконання плану постачання сировини відбувається на постійній основі. Такі недопостачі можуть виникати через недобрросовісних постачальників, в зв'язку з відсутністю сировини в наявності на момент постачання, через завищені планового показника сировини або через помилкове заповнення заявок на поставку відповідальною особою на СВК «Дружба».

На даному етапі, окрім коефіцієнту виконання плану постачання, слід розраховувати показник забезпеченості матеріалами і-го виду за формулою (3.6).

$$K_3 = \frac{M_{\text{факт}}}{M_{\text{п}}} \quad (3.6),$$

де K_3 – коефіцієнт забезпеченості матеріалами і-го виду;

Мфакт – фактична наявність матеріалів і-го виду, од.;

Мп – середньодобова потреба в матеріалах і-го виду, од.

За даними бізнес-плану, табл.Щ.1 Додатку Щ та отриманих результатів за формулами (3.5) та (3.6) складаємо аналітичну таблицю, яка дозволить оцінити забезпеченість потреби в матеріальних ресурсах договорами та фактичним їх виконанням (табл.3.12).

Таблиця 3.12

Аналіз забезпеченості потреби СВК «Дружба» в матеріальних ресурсах за 1-е число місяців 3 кварталу 2017 року

Вид матеріалу	Од. виміру	Планова потреба	Інтервал постачання (дні)	Фактично надійшло	Добова потреба	Забезпеченість	
						(у днях)	(у нат. вим.)
1	2	3	4	5	6=3:4	7=5:6	8=5-3
01.07.2017							
Добрива	кг	1 230	10	1 230	123,00	10,00	0
Насіння гороху	кг	300	25	280	12,00	23,33	-20
Насіння кукурудзи	кг	230	25	229	9,20	24,89	-1
Зерно пшениці	кг	156	8	100	19,50	5,13	-56
Цукрові буряки	кг	123	5	123	24,60	5,00	0
Зерно ячменю	кг	178	24	123	7,42	16,58	-55
01.08.2017							
Добрива	кг	1 021	10	1 020	102,10	9,99	-1
Насіння гороху	кг	175	25	175	7,00	25,00	0
Насіння кукурудзи	кг	102	25	76	4,08	18,63	-26
Зерно пшениці	кг	458	8	458	57,25	8,00	0
Цукрові буряки	кг	456	5	456	91,20	5,00	0
Зерно ячменю	кг	56	24	57	2,33	24,43	+1
01.09.2017							
Добрива	кг	856	10	856	85,60	10,00	0
Насіння гороху	кг	200	25	200	8,00	25,00	0
Насіння кукурудзи	кг	101	25	101	4,04	25,00	0
Зерно пшениці	кг	356	8	353	44,50	7,93	-3
Цукрові буряки	кг	352	5	100	70,40	1,42	-252
Зерно ячменю	кг	59	24	59	2,46	24,00	0

Аналіз забезпеченості підприємства окремими видами матеріальних ресурсів (табл. 3.12.) свідчить про такі нестачі:

- 01.07.2017: насіння гороху (на 20 кг), насіння кукурудзи (на 1 кг), зерна пшениці (на 56 кг), зерна ячменю (на 55 кг);
- 01.08.2017: добрива (на 1 кг), насіння кукурудзи (на 26 кг);

- 01.09.2017: зерна пшениці (на 3 кг), цукрових буряків (на 252 кг).

Такі нестачі можуть призвести до порушення ритмічності виробництва або вплинути на якість продукції. Установлено, що має місце надлишок лише зерна ячменю 01.08.2017 (на 1 кг), який є несуттєвим. Керівництву слід проводити розрахунок даного коефіцієнту з метою виявлення, вирішення та перешкоджання появи в майбутньому даної проблеми.

Другий етап – оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів. На даному етапі слід розрахувати розрахувати та проаналізувати низку узагальнювальних та часткових показників, характеристику та алгоритм розрахунку яких наведено в табл.Щ.2 Додатку Щ. До узагальнювальних показників науковці відносять: матеріаломісткість, матеріаловіддачу, прибуток на 1 грн матеріальних витрат, коефіцієнт співвідношення темпів зростання виробленої (реалізованої) продукції і матеріальних витрат, питому вагу матеріальних витрат в операційних витратах. Частковими показниками є паливомісткість, енергомісткість тощо [96,ст.151].

В табл.3.13 наведемо результати розрахунків, а в табл.3.14 проаналізуємо динаміку рівня використання матеріальних ресурсів СВК «Дружба».

Таблиця 3.12

**Показники ефективності використання запасів на СВК «Дружба»
за 2013-2017 рр.**

Показник	Од. виміру	2013	2014	2015	2016	2017
Прибуток на 1 грн матеріальних витрат	грн	0,42	0,75	0,62	0,39	0,27
Матеріаловіддача	грн	1,18	1,06	1,36	1,55	0,94
Матеріаломісткість	грн	0,85	0,94	0,74	0,65	1,06
Питома вага матеріальних витрат в операційних витратах	%	64,95	52,49	71,67	69,69	69,39

З табл.3.12, що прибуток на 1 грн матеріальних витрат протягом аналізованого періоду коливався в межах 0,27-0,75 грн. Показник матеріаловіддачі свідчить, що у 2017 році було виготовлено 0,94 грн продукції з

кожної гривні спожитих матеріальних ресурсів (найбільше значення даного показника спостерігалось у 2016 році – 1,55 грн).

Таблиця 3.13

**Динаміка рівня використання матеріальних ресурсів СВК «Дружба»
за 2013-2017 рр.**

Показник	Абсолютне відхилення					Відносне відхилення				
	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2013	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2013
Прибуток на 1 грн матеріальних витрат	0,34	-0,13	-0,23	-0,13	-0,15	81%	-18%	-37%	-33%	-36%
Матеріаловіддача	-0,11	0,29	0,19	-0,61	-0,23	-10%	28%	14%	-39%	-20%
Матеріаломісткість	0,09	-0,20	-0,09	0,41	0,21	11%	-22%	-12%	64%	25%
Питома вага матеріальних витрат в операційних витратах	-12,5	19,18	-1,98	-0,30	4,44	-19%	37%	-3%	0%	7%

Як свідчать розрахунки, спостерігається негативна тенденція у зміні показників. Так, прибуток на 1 грн. матеріальних витрат в досліджуваному періоді мав тенденцію до зниження і в 2017 р. порівняно з 2013 р. зменшився на 0,15 грн або 36%. Показник матеріаловіддачі за знизився на 0,23 грн (20%), відповідно зросла матеріаломісткість на 0,21 грн (25%). Зменшення матеріаловіддачі свідчить про погіршення використання матеріалів, що негативно впливає на ефективність виробництва. Відповідно зростання матеріаломісткості на одиницю продукції дозволяє говорити про збільшення затрат матеріалів, палива та електроенергії. З 2013 р. по 2017 р. відбулось збільшення частки матеріальних витрат в операційних витрат на 7%. Це може бути зумовлено збільшенням цін на електроенергію, паливо, виробничі ресурси.

На третьому етапі слід проаналізувати склад, структуру та динаміку виробничих запасів. З таблиці Ю.1 Додатку Ю видно, що загальна сума запасів щороку збільшувалась на 27-48%, проте у 2015 році помітно зменшення запасів на 10% (691 тис. грн.), порівняно з 2014 роком. Найбільший внесок у формування запасів підприємства зробила готова продукція (39-84 %), незважаючи на її зниження протягом 2013-2015 рр. Частка виробничих запасів у

структурі запасів коливалась в межах 10-14%, проте у 2016 році досягла позначки 52%. Такі понаднормативні залишки виробничих запасів у 2016 році можуть бути спричинені інфляційними процесами, втратою ринків збуту, неритмічністю випуску продукції, низькою купівельною спроможністю. Залежно від причини утворення понаднормативних залишків виробничих запасів на СВК «Дружба» слід розробляти заходи щодо їх зменшення. Важливими умовами досягнення оптимальних запасів є обґрунтовані розрахунки їх потреби, встановлення постійних договірних відносин з постачальниками і виконання ними своїх зобов'язань, налагодження ритмічності виробництва продукції, усунення недоліків у плануванні та обліку [98, с.189].

Інформація, наведена в табл.Ю.2 Додатку Ю дає змогу проаналізувати динаміку складу та структури виробничих запасів. Найбільш значущими за розміром і питомою вагою у складі виробничих запасів є сировина і матеріали та матеріали сільськогосподарського призначення (динаміка росту їх питомої ваги у структурі виробничих запасів зображена на рис.3.8).

Рис.3.8. Динаміка росту сировини і матеріалів та матеріалів сільськогосподарського призначення у структурі виробничих запасів за 2013-2017 рр.

У процесі здійснення аналізу необхідно також оцінити структуру запасів товарно-матеріальних цінностей за допомогою коефіцієнту нагромадження. Він визначається відношенням вартості виробничих запасів і незавершеного виробництва до вартості готової продукції і товарів за формулою:

$$K_n = \frac{BЗ + НВ}{ГП + Т} \quad (3.7),$$

де K_n – коефіцієнт нагромадження запасів;

ВЗ – виробничі запаси;

НВ – незавершене виробництво;

ГП – готова продукція;

Т – товари.

На рис.3.9 зображено динаміку даного показника за досліджуваний період.

Рис.3.9. Динаміка коефіцієнту накопичення запасів на СВК «Дружба»

Коефіцієнт нагромадження характеризує рівень мобільності запасів. За умови, що продукція підприємства користується попитом, значення коефіцієнта нагромадження має бути меншим 1. Розрахунки, наведені в табл.3.14, показують, що коефіцієнти нагромадження знаходяться в межах оптимальних. Проте у 2016 р. значення показника сягнуло 1,55, що значно вище за оптимальну величину. Це свідчить про несприятливу структуру запасів та про невиправданий ріст залишків незавершеного виробництва.

Аналіз показників інтенсивності використання запасів – четвертий етап аналізу виробничих запасів на СВК «Дружба». Інтенсивність використання виробничих запасів характеризують такі показники як коефіцієнт оборотності виробничих запасів, коефіцієнт закріплення виробничих запасів, тривалість обороту виробничих запасів.

Коефіцієнт оборотності виробничих запасів визначається діленням

собівартості реалізованої за звітний період продукції на вартість виробничих запасів [99]. Коефіцієнт розраховується за формулою (3.8) та показує скільки разів в середньому поповнювались запаси підприємства протягом звітного періоду.

$$K_o = \frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Виробничі запаси}} \quad (3.8).$$

Коефіцієнт закріплення виробничих запасів є оберненим до коефіцієнта обіговості (формула (3.9), він показує вартість матеріалу на одну гривню чистого прибутку [100].

$$K_z = \frac{\text{Виробничі запаси}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}} \quad (3.9).$$

Показник тривалості одного обігу показує саме той час, протягом якого виробничі запаси трансформуються в кошти [100]. Даний показник розраховується за формулою (3.10):

$$T_o = \frac{Z_{сер} \times D}{ЧД} \quad (3.10),$$

де T_o – тривалість обігу запасів;

$Z_{сер}$ – середньорічна вартість виробничих запасів;

D – число днів в аналізованому періоді;

$ЧД$ – чистий дохід.

Результати розрахунків наведено в табл.3.14.

Таблиця 3.14

Показники інтенсивності використання виробничих запасів за 2013-2017 рр.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт оборотності	11,39	11,00	15,29	3,12	11,56
Коефіцієнт закріплення	0,09	0,09	0,07	0,32	0,09
Тривалість одного обігу	20,56	17,66	14,60	52,82	59,10

За період 2013-2017 рр. запаси в середньому поповнювались від 3 до 11 разів. При цьому вартість суто виробничих запасів на 1 гривню чистого прибутку коливалась в межах 0,07-0,32 грн. А за тривалістю одного обігу встановлено, що виробничі запаси трансформувались в кошти протягом 14-59 днів.

На рис. 3.8 зображено динаміку зміни розрахованих показників інтенсивності виробничих запасів на СВК «Дружба».

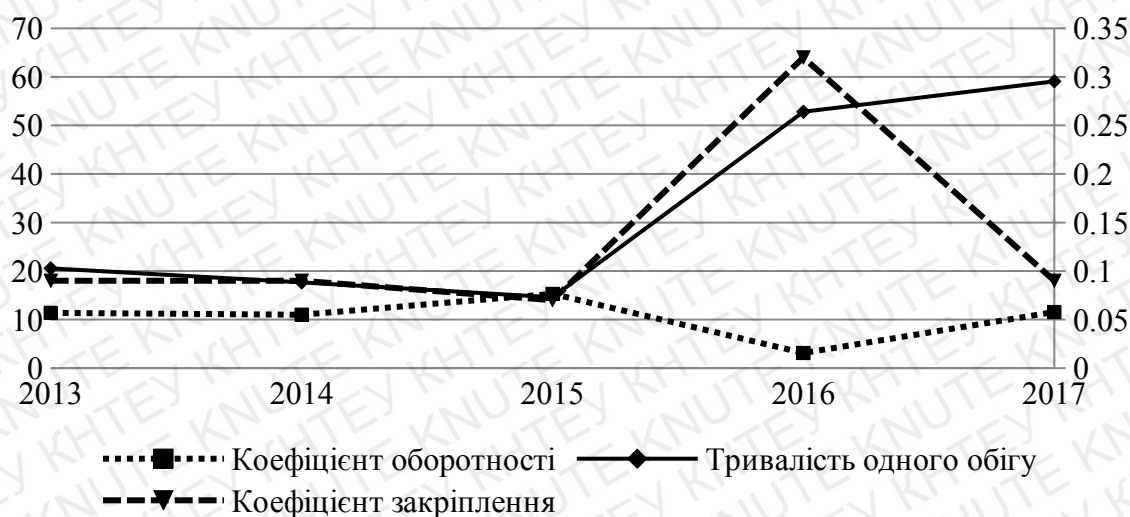

Рис.3.8. Динаміка рівня показників інтенсивності використання запасів за 2013-2017 рр.

В цілому коефіцієнт оборотності запасів протягом періоду знаходився в межах високого, проте у 2016 р. коефіцієнт суттєво знизився (з 15,29 до 3,12), що може свідчити відносно збільшення виробничих запасів і незавершеного виробництва або ж про зниження попиту на готову продукцію. Коефіцієнт закріплення у 2016 теж суттєво збільшився (на 0,25) за рахунок різкого збільшення виробничих запасів на 3 627 тис. грн. Тривалість одного обігу для сільського господарства має знаходитись в межах від 60 до 120 днів, тому збільшення даного показника у 2016-2017 рр. до нормативних значень є позитивною тенденцією.

На етапі факторного аналізу слід дослідити вплив факторів на результативний показник. Факторами першого рівня є зміна вартості матеріальних витрат та матеріаловіддачі (матеріаломісткості). Зростання

матеріальних витрат призводить до збільшення випуску продукції, підвищення матеріаловіддачі (зниження матеріаломісткості), також приводить до збільшення випуску продукції і навпаки [96, с.152].

Для факторного аналізу використаємо таку мультиплікативну модель:

$$РП = МВ \times Мвв \quad (3.11),$$

де РП – реалізована продукція;

МВ – матеріальні витрати;

Мвв – матеріаловіддача.

Вплив факторів розрахуємо застосовуючи метод абсолютних різниць; аналізований період – 2014 рік.

1) Вплив зміни абсолютної суми витрат:

$$\Delta РП_{Мв} = (МВ_{2014} - МВ_{2013}) \times Мвв_{2013} \quad (3.12).$$

За формулою (3.12): $\Delta РП_{Мв} = (7\,322 - 6\,144) \times 1,18 = 1\,390,04$ тис.грн.

2) Вплив зміни матеріаловіддачі:

$$\Delta РП_{Мвв} = (Мвв_{2014} - Мвв_{2013}) \times МВ_{2014} \quad (3.13).$$

За формулою (3.13): $\Delta РП_{Мвв} = (1,06 - 1,18) \times 7\,322 = -878,64$ тис.грн.

Зміна обсягу реалізованої продукції за фінансовою звітністю: $7\,779 - 7\,232 = 547$ тис. грн.

Баланс впливу факторів: $1\,390,04 + (-878,64) = 511,4$ тис. грн.

Перевірка: 547 тис. грн $\approx 511,4$ тис. грн. – різниця виникла за рахунок заокруглень на етапі розрахунку показника матеріаловіддачі.

Результати факторного аналізу свідчать про негативний вплив зниження матеріаловіддачі на товарну продукцію (недоотримано продукції на суму $878,64$ тис. грн.). Фактор збільшення використаних матеріальних ресурсів показав

позитивну тенденцію – зростання обсягу реалізованої продукції на суму 1 390,04 тис. грн.

Методика аналізу виробничих запасів, що наведена вище є досить ефективною. Вона є універсальною й всебічно охоплює аналіз надходження та використання виробничих запасів на СВК «Дружба». Регулярне проведення аналізу виробничих запасів дасть змогу отримати інформацію щодо їх використання, яку можна використати для прийняття доцільних та ефективних управлінських рішень.

Висновки до розділу 3

Дослідження методики контролю та аналізу надходження та використання виробничих запасів дозволило зробити наступні висновки.

1. Здійснення внутрішнього контролю щодо надходження та використання виробничих запасів є запорукою правильного ведення бухгалтерського обліку, недопущення перевитрат товарно-матеріальних цінностей, ефективного виконання планів щодо виробництва та реалізації продукції.

2. Для проведення аналізу слід мати достатню інформаційну базу – фінансову звітність, первинні документи, планово-економічну інформацію тощо. Постійна уніфікація та вдосконалення цієї інформаційної бази сприятиме оперативному здійсненню аналізу.

3. Загальноприйнята методика аналізу виробничих запасів має регулюватись відповідно до виду діяльності підприємства. Для СВК «Дружба» нами запропоновано методику, яка, на нашу думку, досить ґрунтовно та повно відобразить позитивні та негативні зміни в діяльності підприємства через призму використання виробничих запасів.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних та практичних питань з обліку, контролю та аналізу надходження та використання виробничих запасів підприємства дозволило зробити наступні висновки.

1. Виробничі запаси є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Ефективність господарської діяльності підприємств в значній мірі залежить від раціонального використання виробничих запасів.

В бухгалтерському обліку, контролі та аналізі поняття «виробничі запаси» розглядається як матеріальні запаси або матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва, а також управління підприємством. Використання виробничих запасів підприємствами – обов'язкова умова здійснення виробничого процесу.

2. Для обліку, контролю та аналізу необхідна нормативно-правова база, яка допоможе визначити основні особливості виробничих запасів на підприємстві. Слід зазначити, що основними нормативно-правовими документами з питань бухгалтерського обліку виробничих запасів визначено Конституцію України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО 9 «Запаси», Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», МСБО 2 «Запаси», Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів №2, Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Встановлено, що майже всі складові обліку, контролю та аналізу виробничих запасів знаходять відображення в чинному законодавстві, проте існує ряд питань, які потребують подальших досліджень.

3. Об'єктом дослідження курсової роботи є СВК «Дружба». В результаті проведеного аналізу економічного стану СВК «Дружба», а також організації обліку, контролю та аналізу виробничих запасів на підприємстві можна зробити

такі висновки:

- Предметом діяльності підприємства є вирощування зернових культур (крім риса), бобових культур і насіння олійних культур.
- Підприємство є прибутковим та достатньо забезпечене матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами для здійснення своєї діяльності.
- Запаси на СВК «Дружба» надходять переважно з зовнішніх джерел: від постачальників за договорами поставки, а також від підзвітних осіб.
- Однією з важливих умов надходження виробничих запасів є правильне документальне забезпечення. Це потребує надійної системи документообігу пов'язаного з оприбуткуванням цінностей. Надходження виробничих запасів на базовому підприємстві оформлюється наступними первинними документами: накладними, товарно-транспортними накладними, рахунками-фактурами. В умовах необхідності ведення податкового обліку і правильності визначення податку на додану вартість поряд з документами, які підтверджують надходження та оприбуткування виробничих запасів, виникає необхідність виписки податкових накладних і відображення в обліку сум податку на додану вартість.
- Організація та ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів відповідає нормативним актам. Синтетичний облік дає змогу достовірно визначити рух запасів на СВК «Дружба», виявити потенційну вартість переданих і наданих запасів. Детальний облік запасів здійснюється за допомогою аналітичного обліку. Він ведеться на підприємстві в розрізі їх найменувань або однорідних груп, за допомогою карток складського обліку.
- Ефективним засобом управління виробничими запасами є управлінський облік, що покликаний вирішити проблеми недопоставок, врівноважити витрати на придбання та зберігання виробничих запасів, зменшити витрати виробничих запасів у виробництві тощо. Проте на досліджуваному підприємстві управлінський облік виробничих запасів не ведеться.
- Ключовим елементом ведення обліку на сучасному етапі є застосування інформаційних систем, що допомагають автоматизувати всі бізнес-процеси

підприємства.

- Слід відзначити, що на базовому підприємстві в досліджуваному періоду не здійснювався внутрішній аудит та аналіз виробничих запасів, що є негативним моментом. Тому для проведення контролю та аналізу нами було оцінено об'єкт дослідження та систему внутрішнього контролю. На основі цієї оцінки було складено план і програму внутрішнього аудиту та виділено основні етапи здійснення аналізу.

4. Проте в ході дослідження СВК «Дружба» було виявлено ряд недоліків в організації бухгалтерського обліку, контролю та аналізу виробничих запасів. Тому для ефективної роботи підприємства в розрізі виробничих запасів ми пропонуємо:

- Вдосконалити діючий Наказ про облікову політику СВК «Дружба» шляхом включення таких особливостей:
 - 1) визнання та первісну оцінку запасів (матеріалів, сировини, палива, товарів) здійснювати в залежності від шляхів надходження запасів на підприємство згідно з П(С)БО 9 «Запаси»;
 - 2) обліковою одиницею бухгалтерського обліку запасів вважати найменування запасів;
 - 3) застосовувати постійну систему оцінки запасів.
- Важливим є питання правильного документального оформлення. Працівникам підприємства слід більш відповідально ставитись до заповнення типових форм первинних документів з обліку запасів. Тому що при детальному аналізі було встановлено певні відхилення у документації СВК «Дружба» від загальних вимог заповнення типових форм. Крім того, для організації ефективної системи документообігу пропонуємо застосовувати зведений графік документообігу з виробничих запасів, що надано нами в Додатку П, табл.П.2.
- Для виявлення невігідних проектів, скорочення витрат та регулювання обсягу надходження та витрачання виробничих запасів пропонуємо запровадити управлінський облік. В п.2.2 нами запропоновано етапи впровадження

управлінського обліку виробничих запасів на СВК «Дружба». Окрім того, ми пропонуємо розроблені нами форми бюджетів та управлінської звітності, що досить лаконічно висвітлюють необхідну користувачам інформацію.

- Суттєвим питанням є також запровадження в практику господарської діяльності сільськогосподарського підприємства сучасної обчислювальної техніки та програмного забезпечення. Це сприятиме створенню автоматизованих робочих місць бухгалтера на різних рівнях руху інформації, що, на нашу думку, є найбільш раціональним способом збору та обробки даних про виробничі запаси.
- Для уникнення недостовірної та формальної оцінки запасів, навмисного приховування сум доходів, що суттєво впливає на формування показників податкової, статистичної та фінансової звітності слід здійснювати контроль за надходженням та використанням виробничих запасів. Найбільш поширеними методами такого контролю є проведення інвентаризації та внутрішнього аудиту. Пропонуємо застосовувати методику проведення внутрішнього аудиту, наведену в п.3.1.
- Щодо економічного аналізу виробничих запасів, то такий на СВК «Дружба» не проводився. Керівництву слід залучити професіоналів для проведення аналізу з метою зростання ефективності роботи підприємства, покращення якості продукції та встановлення оптимального рівня запасів, необхідного для нормального функціонування підприємства.

Отже, даючи оцінку повноті та якості організації, ведення обліку наявності та використання виробничих запасів на СВК «Дружба», можна сказати, що в цілому підприємство не має грубих порушень і організовує облік за встановленими правилами, проте необхідно врахувати зауваження та пропозиції, наведені вище, що стосуються питань управлінського обліку, контролю та аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Матейчук Ю. Проблемні питання організації та обліку виробничих запасів / Ю. Матейчук, А.П. Шаповалова// Матеріали XXVII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії», ДВНЗ ДПУ імені Григорія Сковороди. – 2016. – с. 41-43. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://conferences.neasmo.org.ua/uploads/conference/file/30/conference_29-30.6.2016.pdf
3. Матейчук Ю. Електронний документообіг як напрям оптимізації облікових процесів /Ю. Матейчук// Матеріали круглого столу кафедри обліку та оподаткування КНТЕУ. – 2017.
4. Матейчук Ю. Методи оцінки виробничих запасів у вітчизняній та міжнародній практиці /Ю. Матейчук// XXIX Міжнародна наукова інтернет- конференція «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації», ДВНЗ ДПУ імені Григорія Сковороди. – 2017.
5. Матейчук Ю. Управлінський облік виробничих запасів підприємства /Ю. Матейчук//Облік і оподаткування у господарській діяльності: Зб. наук. ст. студ. Денної форми навч. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. Наказом М-ва фінансів України від 20.10.1999 № 246. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
7. Трофімчук Б.І. Переваги-недоліки методів списання запасів на виробництво/Б.І.Трофімчук//Облік, аналіз та аудит: еволюція, сучасний стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції – КНЕУ. – 2014 – с.205-208. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://posibniki.com.ua/post-problemi-organizaciyi-obliku-oplati-praci>

8. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік і аудит. Термінологічний словник: українсько-російський; англо-азербайджанський.: навч. посіб. / Ю.А.Верига, О.В. Карпенко, В.Л. Іщенко – К.: Центр учбової літератури. – 2015. – 368 с.
9. Ворхлік В.Р. Облік і контроль виробничих запасів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві/ В.Р.Ворхлік// Innovative views of young scientists. – 2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.world.com.ua/konferm3/245.pdf>
10. Дмитренко А.В. Економічна сутність поняття виробничі запаси/ А.В.Дмитренко, І.В.Балабась// Економіка і регіон. – 2016. - №2(57). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://77.121.11.9/handle/PoltNTU/1406>
11. Коваль Н.І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти/ Н.І.Коваль// Економіка. фінанси. менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – № 7. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=112&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwirkoDPgojZAhXGK1AKHSTtAp84bhAWCCswAQ&url=http%3A%2F%2Fefm.vsau.org%2Ffiles%2Fpdfa%2F3852.pdf&usg=AOvVaw09DVsnxUNOV6x1DR_41Ajl
12. Левченко О.П. Шляхи удосконалення організації обліку виробничих запасів /О.П.Левченко// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2014 – №4(28). – с.266-270. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2014_4_48
13. Одношева О.О. Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів /О.О.Одношева// Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – №6. – с.146-148. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/38.pdf
14. Бондаренко Н. М. Сутність та класифікація виробничих запасів на підприємстві /Н. М. Бондаренко, А. М. Ярьсько// Вісник ЧДТУ. – 2014. -№4.–

- с.273-281. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vcndtue_2014_4_43
15. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 688 с.
 16. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 7-е видання / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. — 1736 с.
 17. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія /С.В. Мочерний// – Академія, 2002. – 952
 18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. Наказом М-ва фінансів України від 30.11.1999 № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
 19. Нападовська Л.В. Фінансовий облік: підручник для студентів ВНЗ / Л.В. Нападовська, А.В. Алексеева, О.А. Бакурова та ін. – К.: КНТЕУ, 2013.– 700 с.
 20. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів : затв. Наказом М-ва фінансів України від 10.01.2007 № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtki.com.ua/show/2cid04693.html>
 21. Должанський А.М. Нормативно-правове забезпечення обліку виробничих запасів / А. М. Должанський, О. С. Юрочко // Вісник НЛТУ. – 2013. – № 23. 18.– с. 179-186. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2013_23
 22. Конституція України: від 28 червня 1996 року із змін. і доп. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
 23. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 № 2755-VI. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
 24. Господарський кодекс України: від 16.01.2003 № 436-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
 25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

26. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 №2258-19. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2258-19>
27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
28. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» : затв. Радою з МСБО від 01.01.2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_021
29. Малютяк С. Облік запасів: деякі нюанси застосування П(С)БО та МСБО /С. Малютяк // Аудитор України. – 2015. – № 7-8. – с.64-67. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pspaudit.com.ua/files/malutak.pdf>
30. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2014 року, Частина 1,2,3 /Пер. з англ. : Ольховікова О.Л., Селезньов О.В. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/891-mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-u-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-poslug-vidannya-2014-roku>
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. Наказом М-ва фінансів України від 31.12.1999 № 318. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Дебіторська заборгованість»: затв. Наказом М-ва фінансів України від 08.10.1999 № 237. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>
33. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів: Наказ Міністерства статистики від 22 червня 1996 р.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/193/>

34. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
35. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
36. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 № 116. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/116-96-п>
37. Порядок проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей: зареєстр. Міністерством Юстиції України від 15.06.1993 № 69. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0069-93>
38. Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 № 356. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text574/pg1.htm>
39. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затв. Наказом М-ва фінансів України від 27.06.2013 № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtki.com.ua/show/2cid010244.html>
40. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затв. Наказом М-ва фінансів України від 28.03.2013 № 433. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtki.com.ua/show/2cid010035.html>
41. Бондаренко Н. М. Сутність та класифікація виробничих запасів на підприємстві / Н. М. Бондаренко, А. М. Ярецько // Вісник ЧДТУ, 2014. – №4. – с. 273-281. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vcndtue_2014_4_43
42. Бурдейна Л.В. Теоретичні основи аналізу забезпечення та ефективного використання виробничих запасів на підприємствах /Л.В. Бурдейна// Молодий

- вчений. – 2015. – № 3(1). – с. 39-43. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_3%281%29__9
- 43.** Голячук Н. Проблеми управління виробничими запасами підприємств як об'єктом обліку /Н. Голячук, К. Барабаш// Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. – 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oia.lntu.edu.ua/files/Zbirnik_Tezi_06_grudnya_2014_Ch_3.pdf
- 44.** Горбачова О.М. Шляхи вдосконалення обліку запасів/ О.М. Горбачова, І.М. Олійник// Проблеми системного підходу в економіці. – 2016. - №1 (55). – с.102-107. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_55_2016_ukr/18.pdf
- 45.** Довга Т.А. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства / Т. А. Довга // Молодий вчений. – 2015. – № 5(1). – с. 130-134. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_5%281%29__32
- 46.** Должанський А.М. Нормативно-правове забезпечення обліку виробничих запасів / А. М. Должанський, О. С. Юрочко // Вісник НЛТУ – 2013. – № 23 – с. 179-186. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2013_23.18_30
- 47.** Жаворонок А.В. Особливості аналізу виробничих запасів на підприємстві/А.В.Жаворонок, І.В.Дзюбик// Молодий вчений. – 2017. – №6 (46). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/6/96.pdf>
- 48.** Зінченко О.В. Аудит виробничих запасів на підприємствах /О.В. Зінченко, К.І. Сайко// Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. – 2016. – с. 108-110. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://er.knutd.com.ua/handle/123456789/4865>
- 49.** Косата І. А. Особливості оцінки та обліку оприбуткування і використання запасів, що надійшли на безоплатній основі / І.А. Косата // Бізнес Інформ. – 2014. – №5. – с. 327–331. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://business-inform.net/pdf/2014/5_0/327_331.pdf

50. Кузик Н. Методичні аспекти аудиту запасів / Н. Кузик // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. – 2015. - № 4 – с.106-113. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
51. http://nbuv.gov.ua/UJRN/iasacg_2015_4_14
52. Кузьмін Д.Л. Інвентаризація при здійсненні аудиту / Д.Л. Кузьмін// Міжнародний збірник наукових праць. – 2016. - № 1(10) – с.147-157. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&ct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=32&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwi9l7znpbrSAhVBtRQKHWIKC844HhAWCB4wAQ&url=http%3A%2F%2Fpbo.ztu.edu.ua%2Farticle%2Fdownload%2F67006%2F62462&usg=AFQjCNHsRbl-RJmdheraOX YphW0sUNcbdw>
53. Кузьмінська О.Е. Напрями аналізу виробничих запасів підприємств / О.Е. Кузьмінська // Вчені записки: зб. наук. пр. / Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – 2014. – № 16. – С. 174-180. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/32615885.pdf>
54. Лежненко Л.І. Теоретичні аспекти удосконалення аналітичного обліку виробничих запасів / Л.І. Лежненко , І.О. Ломова // Молодий вчений. – 2014.– № 5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/5/32.pdf>
55. Маліков В.В. Методологія аналізу ефективності використання виробничих запасів на підприємстві / В. В. Маліков // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. – 2015. – № 2. – с. 23-30. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2015_2_6
56. Матрос О.М. Виробничі запаси в контексті управлінського обліку/ О.М.Матрос// Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. - № 3. – с.339-343. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/8_2017/64.pdf

57. Меліхова Т.О., Федоров І.О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз у системі управління фінансової безпеки підприємства/ Т.О. Меліхова, І.О.Федоров// Агросвіт. – 2018. – №2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.agrosvit.info/pdf/2_2018/11.pdf
58. Петренко Ю.В. Теоретичні підходи до трактування сутності виробничих запасів / Ю.В. Петренко // Вісник ВТЕІ КНТЕУ. – 2015. – № 22. – с.485-493.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vtei.com.ua/doc/22.pdf>
59. Принада І. В. Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві / І. В. Принада, О. Д. Назарчук // Наука й економіка. – 2014. – № 3. – с. 64-67. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2014_3_10
60. Прокопович Л.Б. Аналіз виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства/Л. Б. Прокопович, І. М. Стойкова// Молодий вчений. — 2017. — №10. — [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10/227.pdf>
61. Пшедніцька І. Економічна сутність виробничих запасів та їх роль в діяльності підприємства / І.Пшедніцька, Т.Корольок // Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції „Теоретичні та прикладні аспекти розвитку економіки“– Т. : ТНТУ. – 2013 – с. 38-39. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/8743>
62. Рибак І.І. Роль внутрішньогосподарського контролю використання виробничих запасів/І.І.Рибак, В.В.Івата// Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – №16. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-16-2017/24-vipusk-16-kviten-2017-r/3048-ribak-i-i-ivata-v-v-rol-vnutrishnogospodarskogo-kontrolyu-vikoristannya-virobnichikh-zapasiv>
63. Сугак Н.В. Формування системи аудиту виробничих запасів / Н.В. Сугак, Н.А. Щербакова// Збірник конференції КНЕУ. – 2014. – с.288-291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/6919>

64. Скрипник М. І. Сучасний підхід до організації обліку запасів на підприємстві / М. І. Скрипник, А. М. Галатенко // Ефективна економіка. – 2015. – №11– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4485>
65. Скрипник М. І. Удосконалення організації і методики аудиту виробничих запасів на підприємстві/ М. І. Скрипник, О.О. Григоревська, Н.Й. Радіонова// Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2016. - № 2-3(35). – с.378-398. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/91702/87601>
66. Фабіянська Ф.В. Аудит виробничих запасів: організаційні та методичні аспекти/ Ф.В.Фабіянська, О.Г.Пацар //Ефективна економіка. – 2017. – № 4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5546>
67. Чуб Ю. В. Організація обліку виробничих запасів в інформаційному середовищі / Ю. В. Чуб // Вісник ХНАУ. – 2014. – № 5. – с. 196-200.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnauekon_2014_5_31
68. Шмарівоз С.Г. Особливості технології аудиту запасів /С.Г. Шмарівоз// Управління розвитком. – 2014. – № 12 (175) – с.97 -98.– [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Uproz_2014_12_50
69. Щукіна С.Г. Шляхи вдосконалення фінансового обліку виробничих запасів на підприємствах/ С.Г. Щукіна, Т.А.Бурова// Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – №12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/113.pdf>
70. Яценко В.Ф. Первинний облік виробничих запасів: критична оцінка та пропозиції щодо вдосконалення/В.Ф.Яценко// Науковий вісник Полтавського

- університету економіки і торгівлі. – 2013. № 3 (59). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/view/587>
71. Карпенко О. В. Управлінський облік/О.В. Карпенко, Д.В. Карпенко// Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 296 с.
 72. Давидюк Т. В. Сучасний підхід до управлінського обліку виробничих запасів вітчизняних підприємств / Т. В. Давидюк, Є. С. Севчук // Інноваційно-інвестиційне забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України: кол. монографія / ред. О. В. Манойленко. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – Розд. 1. – С. 55-62.
 73. Марущак Л. Управлінський облік формування та використання запасів на підприємстві/Л.Марущак // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2014. — Вип. 2 (11). — С. 134-141.— [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2014/14mliznp.pdf>
 74. Левченко Н.М. Управлінський облік процесу матеріального забезпечення за логістичним підходом/ Н.М.Левченко, Ю.М.Воскобойник// СТАЛІЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ.- 2014. - №2.— [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/564/1/Levchenko_Management%20accounting%20the%20process.pdf
 75. Тюленева Ю.В. Застосування методу абс-хуз-аналізу під час управління логістичними процесами аграрного підприємства / Ю. В. Тюленева, Н. В. Майстренко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 20. – С. 598-603.— [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/122.pdf>
 76. Биба В.В. Система управлінського обліку: сутність, завдання та етапи впровадження / В.В. Биба, Ю.І. Матюшкіна// Економіка та держава. – 2015. - №1/2015.— [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2015/16.pdf
 77. Вовчок Ю.В. Управлінська звітність: суть, значення та проблеми складання/ Ю.В.Вовчок, О.О.Августова// 2015.— [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=76766>

78. Нагірська К. Є. Етапи формування та періодичність подання управлінської звітності / К. Є. Нагірська // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2010.- Вип. 7(2). - С. 330-338. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2010_7%282%29__42
79. Хаймьонова Н. С. Внутрішня звітність у системі управлінського обліку витрат підприємства / Н. С. Хаймьонова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 5. – С. 1044–1047. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/212.pdf>
80. Фоміна О.В. Управлінський облік доходів підприємств торгівлі: процесний підхід / О.В. Фоміна // Вісн. ЖДТУ. – 2016. – С. 32–38 . – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/79441/85460>
81. Шура Н.О. Вплив організації обліку виробничих запасів на прийняття управлінських рішень у контексті переходу до міжнародних стандартів / Н.О.Шура, М.В.Шатило// Інвестиції: практика та досвід. – 2017. - №7/2015.– [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2015/18.pdf
82. Ловска І.Д. Організація та ведення обліку виробничих запасів в інформаційному середовищі/ І.Д.Ловска// Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. - №1(22) .– С.194-200. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/35359>
83. Лучко М. Р., Адамик О. В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник / М. Р. Лучко, О. В. Адамик. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 252 с.
84. Колумбет О. П. Впровадження комп'ютеризованих інформаційних систем бухгалтерського обліку: особливості та послідовність здійснення / О. П. Колумбет // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. - 2014. - № 2. - С. 107-115. –[Електронний ресурс].- Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2014_2_13
85. Сайт 1С:Підприємство 8. –[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://1c.ua/ua/v8/prod-ua/43405/>

- 86.** Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 №851-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
- 87.** Крутова А. Електронний документообіг на підприємствах електронної комерції /А. Крутова// Економіст, 2011. - № 3 – ст.31-35. [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Ekonomist/2011_3/10.pdf
- 88.** Ситник І. П., Мельниченко А.І. Система електронного документообігу в електронному бізнесі /І.П. Ситник, А.І. Мельниченко// Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2015. - №4 – ст.174-178. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/4_2015ua/43.pdf
- 89.** Левицька С.О. Виробничі запаси як об'єкт внутрішнього контролю (на прикладі суб'єктів споживчої кооперації)/С.Л.Левицька//Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка»,2017. - №4(32) – с.200-206. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2017/32/39.pdf>
- 90.** Гуцаленко, Л. В.Внутрішньогосподарський контроль : навч. посібник / Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупатрий, У. О. Марчук. – Київ : Центр учб. л-ри, 2014. – 496 с.
- 91.** Круковська О.В. Удосконалення обліку, інвентаризації та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємствах/ О.В.Круковська//Інвестиції:практика та досвід, 2018. - №7 – ст.58-61. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/13.pdf
- 92.** Шмиголь Н.М. Роль і місце аналізу виробничих запасів у системі управління ресурсним потенціалом підприємства / Н.М. Шмиголь, А.А. Антонюк, А.А. Нестеренко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 5. – С. 102-106.

93. Мних Є.В. Економічний аналіз: Опорний конспект лекцій / Є.В.Мних, О.А.Романенко, В.Д.Гоцуляк// Київ: КНТЕУ, 2015. – 100 с.
94. Синькевич Н.І. Економічний аналіз: Курс лекцій. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018р. – 97с.
95. Слець О.П.Методи економічного аналізу /О.П.Слець, Беленцова В.В.// 2012. – с.53-60. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_3_053.pdf
96. Акімова, О. В. Економічний аналіз : посібник / О. В. Акімова. – Краматорськ : ДДМА, 2016. – 83 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dgma.donetsk.ua/images/metod/avt_konspekt_lekciy_po_ekonom_analizu.pdf
97. Волкова Н.А. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н.А./ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт. – 2015. – 310с.
98. Самко М. С. Розробка комплексної методики аналізу виробничих запасів підприємства / М. С. Самко // Управління розвитком. - 2013. - № 12. - С. 59-61. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_12_27
99. Костецький Я. І. Аналіз складу і структури оборотних активів / Я. І. Костецький // Інноваційна економіка. - 2014. - № 1. - С. 188-192. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_1_32
100. Новицький П.В. Аналіз стану та ефективності використання виробничих запасів на підприємстві//П.В.Новицький/Економіка підприємства та управління виробництвом. – 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sworld.education/konferua8-118/32.pdf>
101. Томчук О. Аналіз ефективного використання виробничих запасів підприємств //О.Томчук, Л.Кулик/Науковий клуб Sophus. – 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2013_04_18_19_kampodilsk/sekcija_3_2013_04_18_19/analiz_efektivnogo_vikoristannja_v_irobnichikh_zapasiv_pidpriemstv/23-1-0-517

INTERNET – ресурси

- 102.** www.buhgalteria.com.ua – веб-сайт газети української бухгалтерії «Бухгалтерія»
- 103.** www.dtki.com.ua – веб-сайт газети «Дебет-Кредит»
- 104.** www.minfin.gov.ua – офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України
- 105.** <http://sfs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України
- 106.** www.zakon.rada.gov.ua – офіційний веб-сайт Верховної Ради України

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Підходи до визначення поняття «виробничі запаси»

№ п/п 1	Автор 2	Виробничі запаси – це 3
1.	Верига Ю.А., Карпенко О.В. [8, ст.22]	активи, призначені для подальшої переробки на підприємстві або утримуються для іншого споживання в ході нормального операційного циклу
2.	Ворхлік В.Р. [9]	одна з частин майна господарюючого суб'єкта, необхідна для нормального здійснення і розширення його діяльності
3.	Дмитренко А.В., Балабась І.В. [10]	сукупність предметів праці, які знаходяться на підприємстві у вигляді складських запасів основних та допоміжних матеріалів, а також палива, запасних частин, зворотних відходів, тари та інших матеріалів, які призначені для використання як у виробничому процесі, так і для будь-яких інших потреб підприємства за умови їх повного споживання в одному операційному циклі
4.	Коваль Н.І. [11]	придбані або самостійно виготовлені запаси, що підлягають подальшій переробці на підприємстві або утримуються для іншого споживання у ході

		нормального операційного циклу і характеризуються речовою формою, макроекономічним змістом, мікроекономічним призначенням та наявністю облікової складової
5.	Левченко О.П.	придбані або самостійно виготовлені вироби, які

Продовження додатку А

Продовження табл.А.1

1	2	3
	[12]	підлягають подальшій переробці на підприємстві
6.	Одношева О.О. [13, с.146]	предмети, на які спрямована праця людини з метою одержання готової продукції
7.	Пушкар М.С. [14]	запаси засобів виробництва, які знаходяться на складах суб'єкта господарювання і необхідні для забезпечення безперервного виробничого процесу, причому це лише ті предмети праці, які ще не задіяні у процесі виробництва і зберігають свою натурально-речову форму
8.	Садовська І.Б. [15, ст.229]	активи, які використовуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством
9.	Сонько В. [14]	накопичені ресурси, що перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва

Джерело: складено автором

Додаток Б

Таблиця Б.1

Порядок визначення первісної вартості

Напрямок надходження	Витрати, які входять до первісної вартості
Придбаних за плату	- суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків; - суми ввізного мита; - суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; - транспортно-заготівельні витрати (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів); - інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання в запланованих цілях. Якщо на момент оприбуткування запасів неможливо визначити їх первісну вартість, такі запаси можуть бути оцінені та відображені за справедливою вартістю з наступним коригуванням до первісної вартості
Безоплатно отриманих	Визнається їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених пунктом 9 П(С)БО 9
Внески до статутного капіталу	Визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених пунктом 9 П(С)БО 9
Виготовлені власними силами	Визнається їх виробнича собівартість, яка визначається за П(С)БО 16 «Витрати»
Отриманих в обмін на подібні запаси	Дорівнює балансовій вартості переданих запасів. Якщо балансова вартість переданих запасів перевищує їх справедливу вартість, то первісною вартістю отриманих запасів є їх справедлива вартість. Різниця між балансовою та справедливою вартістю переданих запасів включається до складу витрат звітного періоду
Обмін на неподібні	Визнається справедлива вартість отриманих запасів

запаси

Додаток В

Таблиця В.1

Переваги та недоліки методів оцінки виробничих запасів при вибутті

№ п/п	Назва методу	Переваги	Недоліки
1.	Метод ідентифікованої собівартості	- найбільш точний метод; - вартість проданих товарів і кінцеві запаси обліковуються за їх фактичною вартістю	- трудомісткість методу; - однакові запаси обліковуються за різною вартістю, що не завжди зручно
2.	Метод середньозваженої собівартості	- дає об'єктивну картину руху матеріальних цінностей; - чистий прибуток буде мати середнє значення, яке найбільше відповідає фактичному; - зазнає меншого впливу коливання купівельних цін	- при значному рості цін на матеріали продукція може реалізовуватись за цінами, наближеними до собівартості
3.	Метод ФІФО	- простий у використанні; - запобігає можливості маніпулювання прибутком; - у період постійного зростання цін метод надає найбільш високий з можливих рівень чистого доходу	- метод призводить до заниження величини витрат; - у період зростання цін підприємства оголошують більший прибуток, ніж справжній і відповідно сплачують більший податок на прибуток
4.	Метод нормативних затрат	- можливість поточного оперативного обліку витрат шляхом обліку відхилень від норм; - укрупнення об'єктів обліку, оскільки нормативні калькуляції складають по всіх видах виробів, а	- потребує більшої оперативності та автоматизації роботи обліковців

	відхилення враховують за групами однорідної продукції, внаслідок чого зменшується число об'єктів калькулювання	
--	--	--

Джерело: складено автором за [7]

Додаток Г

Таблиця Г.1

Характеристика діючої нормативно-правової бази з бухгалтерського обліку, контролю та аналізу виробничих запасів

№	Нормативний документ	Питання, що розкривають окремі аспекти теми роботи
1	2	3
1.	Конституція України [22]	Є основою правової системи нашої держави. Конституція України являє собою сукупність фундаментальних, юридично незаперечних норм, які поширюються на всі сфери діяльності суспільства і бухгалтерський облік не є винятком
2.	Податковий кодекс України [23]	Розкриває порядок оподаткування податком на додану вартість виробничих запасів при їх реалізації, іншому вибутті, порядок оцінки виробничих запасів при вибутті та встановлює обмеження щодо включення вартості виробничих запасів до витрат при розрахунку бази оподаткування податком на прибуток
3.	Господарський кодекс України [24]	Висвітлює основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання
4.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [25]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, в т.ч. щодо виробничих запасів, порядок оформлення первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку тощо
5.	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [26]	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні
6.	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [27]	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
7.	П(С)БО 9 «Запаси» [6]	Визначає методологічні засади формування в обліку інформації про виробничі запаси, регулює їх порядок оцінки і обліку на підприємстві та розкриття інформації в фінансовій звітності, регулює порядок здійснення операцій, пов'язаних із рухом запасів
8.	МСБО 2 «Запаси» [28]	Визначає підхід до обліку запасів. Розкриває зміст наступних понять: запаси; чиста вартість реалізації; справедлива вартість
9.	Міжнародні стандарти контролю	Призначені для застосування при аудиті фінансової

	якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [30]	звітності, але їх можна адаптувати й для аудиту іншої інформації й надання супутніх послуг
10.	П(С)БО 16 «Витрати» [31]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності. Характеризується первісна вартість виробничих

Продовження Додатку Г
Продовження табл. Г.1

1	2	3
		запасів, виготовлених власними силами
11.	П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [32]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість, в т.ч. за продаж запасів та її розкриття у фінансовій звітності.
12.	Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку» [18]	Встановлює значення та порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку. Інструкція направлена на забезпечення однаковості відображення однорідних за змістом господарських операцій на відповідних синтетичних рахунках та субрахунках. Розкриває призначення рахунку 20 «Виробничі запаси» та його субрахунків, надає їх характеристику
13.	Наказ Міністерства статистики «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів» [33]	Затверджено типові форми первинних документів з обліку сировини та матеріалів; надано коротку характеристику та призначення кожної форми
14.	Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань [34]	Визначає порядок проведення інвентаризації виробничих запасів та основні вимоги щодо оформлення результатів їх інвентаризації
15.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [35]	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської звітності підприємствами
16.	Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [36]	Визначає механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, в тому числі виробничих запасів
17.	Порядок проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей [37]	Регулює порядок проведення дооцінки залишків матеріальних цінностей
18.	Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку [38]	Надає методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку з обліку виробничих запасів. Спрямовані на узагальнення у регістрах бухгалтерського обліку методом подвійного запису інформації про наявність і рух виробничих запасів
19.	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів [20]	Відображає порядок застосування П(С)БО 9 «Запаси» на практиці
20.	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [39]	Розкриває ключові елементи та порядок формування облікової політики підприємств, організацій та інших юридичних осіб
21.	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [40]	Висвітлено питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан) , звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал

Джерело: складено автором

Структура Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

Розділ 1	Зміст 2
Розділ 1. Загальні положення	Визначено сферу дії Закону, правову основу аудиторської діяльності. Охарактеризовано сутність аудиторської діяльності, аудитора та аудиторської фірми. Встановлено загальні умови надання аудиторських послуг
Розділ 2. Професійні стандарти та аудиторський звіт	Зроблено акцент на використанні міжнародних стандартів аудиту. Охарактеризовано структуру аудиторського звіту
Розділ 3. Суспільний нагляд за аудиторською діяльністю	Розглянуто процес організації суспільного нагляду. Передбачено порядок формування та функціонування Ради нагляду
Розділ 4. Атестація аудиторів	Визначено вимоги до аудиторів. Охарактеризовано процес атестації аудиторів
Розділ 5. Реєстрація аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	Встановлено порядок ведення Реєстру, його розділи та відомості, що підлягають оприлюдненню
Розділ 6. Особливості проведення обов'язкового аудиту та аудиту підприємств, що становлять суспільний інтерес	Надано вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності. Окреслено питання винагороди за послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності. Описано призначення та відсторонення суб'єкта аудиторської

Продовження Додатку Д

Продовження табл. Д.1

1	2
	діяльності від надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності. Розглянуто звіт для органів нагляду, звіт про прозорість
Розділ 7. Забезпечення якості аудиторських послуг	Висвітлено ключові моменти з контролю якості аудиторських послуг
Розділ 8. Професійна відповідальність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	Передбачено дисциплінарні заходи, що застосовуються до аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності та відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності перед третіми особами
Розділ 9. Професійне самоврядування аудиторів	Перелічено загальні принципи професійного самоврядування аудиторів. Встановлено повноваження, права та обов'язки Аудиторської палати України
Розділ 10. Прикінцеві та перехідні положення	Встановлено термін набрання чинності Закону та порядок проведення установчого з'їзду аудиторів

Додаток Е

Таблиця Е.1

Огляд спеціальної літератури з обліку, контролю та аналізу виробничих запасів

№ п/п	Джерело	Проблемні питання, що розкрито в статті та стосуються окремих аспектів теми курсової роботи
1	2	3
1.	Бондаренко Н.М., Яресько А.М. Сутність та класифікація виробничих запасів на підприємстві [41]	Встановлено, що запаси – важливий елемент функціонування підприємства будь-якого типу. А основною передумовою ефективного управління виробничими запасами на підприємстві є їх чітка класифікація, створена з урахуванням специфіки галузі
2.	Бурдейна Л.В. Теоретичні основи аналізу забезпечення та ефективного використання виробничих запасів на підприємствах [42]	Обґрунтовано підходи до аналізу забезпечення та ефективного використання виробничих запасів на підприємстві. Показано, що для ефективної діяльності підприємства загальним орієнтиром є мінімізація виробничих запасів в припустимих межах, яка зумовлює прискорення обороту виробничих запасів та підвищення конкурентоспроможності продукції, що виробляється
3.	Ворхлік В.Р. Облік і контроль виробничих запасів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві [9]	Досліджено сутність виробничих запасів підприємства; обґрунтовано особливості обліку та контролю за формуванням та зміною виробничих запасів; визначено методологічні аспекти проведення аналізу ефективності використання виробничих запасів на підприємстві
4.	Голячук Н., Барабаш К. Проблеми управління виробничими запасами підприємств як об'єктом обліку [43]	Встановлено, що запаси є вагомою частиною активів підприємства, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств. Проте існує ряд проблем, що виникають в процесі управління запасами
5.	Горбачова О.М., Олійник І.М. Шляхи вдосконалення обліку запасів [44]	У статті розглянуто основні критичні питання організації облікового процесу та визначено шляхи удосконалення організації обліку запасів на підприємстві
6.	Довга Т.А. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства обліку [45]	Визначено значення аналізу стану та ефективності використання виробничих запасів для процесу управління ресурсним потенціалом підприємства. Досліджено існуючі підходи науковців до ролі та місця аналізу матеріальних ресурсів. Розглянуто організаційні аспекти аналізу виробничих запасів господарюючих суб'єктів
7.	Должанський А.М. Нормативно-правове забезпечення обліку виробничих запасів [46]	Проаналізовано нормативно-правові акти, що регулюють бухгалтерський облік виробничих запасів. Розроблено та запропоновано п'ятирівневу модель нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку виробничих запасів
8.	Жаворонок А.В. Особливості аналізу виробничих запасів на підприємстві [47]	Визначено основні завдання та фундаментальні напрями аналізу виробничих запасів на підприємствах України. Розглянуто питання забезпеченості підприємств виробничими запасами та загальної потреби в них. Виокремлено перелік факторів, які впливають на рівень

1	2	3
		матеріаломісткості продукції
9.	Зінченко О.В., Сайко К.І. Аудит виробничих запасів на підприємствах [48]	Вказано завдання аудиту виробничих запасів, його особливості, основні способи та прийоми, що використовуються при проведенні аудиту запасів. Слід звернути увагу на рівень аудиторського ризику, який можна знизити за умови професійно розробленого плану та програми аудиту
10.	Косата І. А. Особливості оцінки та обліку оприбуткування і використання запасів, що надійшли на безоплатній основі [49]	Розібрано процедуру визначення доходу при вибутті запасів, що надійшли без оплати. Для цього розглянуто порядок визначення доходів і витрат підприємства згідно з П(с)БО та ПКУ, у відповідності до яких зроблено висновок, що при перепродажі запасів за вартістю оприбуткування вона не підлягає повторному включенню до складу доходів
11.	Кузик Н. Методичні аспекти аудиту запасів [50]	Зазначено, що аудит повинен бути спрямований на перевірку тверджень керівництва щодо запасів, представлених у фінансовій звітності шляхом застосування відповідних прийомів і процедур. Твердження мають принципове значення для організації і виконання локальних завдань з аудиту, а згодом – висловлення аудиторської думки про достовірність фінансової звітності клієнта
12.	Кузьмін Д.Л. Інвентаризація при здійсненні аудиту [51]	Висвітлено, що завдання інвентаризації під час аудиту не слід ототожнювати із завданнями інвентаризації як методу господарського контролю чи як прийому, що застосовується в аудиті, оскільки аудитору необхідно висловити думку про те, чи можна довіряти результатам інвентаризації
13.	Кузьмінська О.Е. Напрями аналізу виробничих запасів підприємств [52]	Надано критичну оцінку інформації фахових джерел щодо напрямів аналізу виробничих запасів підприємств, уточнено напрями аналізу виробничих запасів вітчизняних підприємств на сучасному етапі поглиблення економічних реформ, систематизовані основні види аналітичних робіт за уточненими напрямками аналізу виробничих запасів підприємств
14.	Лежненко Л.І. Теоретичні аспекти удосконалення аналітичного обліку виробничих запасів [53]	Вивчено основні проблеми аналітичного обліку виробничих запасів. Досліджено напрями удосконалення аналітичного обліку виробничих запасів, його організаційні аспекти та інформаційне забезпечення. Розглянуто шляхи використання автоматизованого обліку виробничих запасів підприємств
15.	Маліков В.В. Методологія аналізу ефективності використання виробничих запасів на підприємстві [54]	Розглянуто існуючі підходи до виділення етапів аналізу виробничих запасів в науковій літературі; досліджено характеристики та висвітлено напрями підвищення ефективності використання матеріально-виробничих запасів
16.	Малютяк С. Облік запасів: деякі нюанси застосування П(С)БО та	Визначено загальну класифікація запасів за МСБО 2, проведено аналіз міжнародних та національних стандартів щодо формування вартості запасів при їх оцінці, а також

1	2	3
16.	МСБО [29]	охарактеризовано питання, які створюють методичну неузгодженість у практиці обліку
17.	Матрос О.М. Виробничі запаси в контексті управлінського обліку [55]	Нізнi підходи до обліку виробничих запасів. Зроблено висновки, що правильний підхід до формування облікової політики підприємства в частині обліку виробничих запасів дає можливість досягти значної економії витрат виробництва, що сприяє зберіганню запасів та покращує конкурентні позиції суб'єкта господарювання на ринку
18.	Меліхова Т.О., Федоров І.О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз у системі управління фінансової безпеки підприємства [56]	Обґрунтовано мету та завдання проведення внутрішнього контролю виробничих запасів, розроблено програму внутрішнього контролю виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства
19.	Петренко Ю.В. Теоретичні підходи до трактування сутності виробничих запасів [57]	В статті розглянуто теоретичні підходи до трактування сутності запасів, наведено особливості запасів як обліково-аналітичної категорії, систематизовано погляди науковців до класифікації виробничих запасів
20.	Принада І. В. Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємств [58]	Виявлено, що реалізація певних напрямів удосконалення обліку запасів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово-економічної діяльності. А вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково-аналітичного управління виробничими запасами є актуальним для більшості підприємств
21.	Прокопович Л.Б. Аналіз виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства [59]	У статті розглядаються особливості та проблеми управління виробничими запасами на підприємствах. Визначено проблеми, що виникають в процесі управління матеріальними ресурсами та обґрунтовано перспектив їх вирішення
22.	Пшєдніцька І. Економічна сутність виробничих запасів та їх роль в діяльності підприємства [60]	Розглянуто різні трактування сутності виробничих запасів, виокремлено основні підходи визначення «запаси», «виробничі запаси»
23.	Рибак І.І. Роль внутрішньогосподарського контролю використання виробничих запасів [61]	У статті визначено, що однією з найбільш складних і масштабних ділянок бухгалтерського обліку є облік матеріально-виробничих запасів, що визначає роль внутрішньогосподарського контролю в цьому напрямі – використання запасів для виробничої та іншої діяльності суб'єктів господарювання. Визначено основні заходи служби внутрішнього контролю використання запасів
24.	Сугак Н.В., Щербакова Н.А. Формування системи аудиту виробничих запасів [62]	Автором визначено складові системи аудиту виробничих запасів. Крім того, виявлено основні чинники, що впливають на підготовку, організації і здійснення аудиту виробничих запасів

Продовження Додатку Е

Продовження табл. Е.1

1	2	3
25.	Скрипник М. І. Сучасний підхід до організації обліку запасів на підприємстві [63]	У статті досліджено сучасні проблеми обліку виробничих запасів та зроблено порівняльний аналіз національних П(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси». А також запропонований шлях узагальнення сучасного підходу до організації обліку запасів, в т.ч. виробничих, що дозволить Україні вийти на міжнародний ринок
26.	Скрипник М. І. , Григоревська О.О., Радіонова Н.Й. Удосконалення організації і методики аудиту виробничих запасів на підприємстві [64]	Визначено типові помилки, що виникають під час здійснення операцій з виробничими запасами, які можна уникнути користуючись розробленим планом, програмою та робочими документи аудитора, які використовуються з метою проведення аудиту виробничих запасів
27.	Фабіянська Ф.В., Пацар О.Г. Аудит виробничих запасів: організаційні та методичні аспекти [65]	У статті всебічно досліджено організація і методика аудиту виробничих запасів. Запропоновано завдання, які допоможуть аудитору досягти поставлених цілей. Висвітлено методичні складові облікової політики, щодо виробничих запасів підприємства
28.	Чуб Ю. В. Організація обліку виробничих запасів в інформаційному середовищі [66]	Встановлено, що впровадження комп'ютерних програм для ведення обліку сьогодні є невід'ємним компонентом в діяльності підприємства. Проте впровадження бухгалтерської програми є удосконаленням обліку у тому випадку, коли в результаті підвищується його ефективність
29.	Шмарівоз С.Г. Особливості технології аудиту запасів [67]	Визначено мету та предмет аудиту запасів. Встановлено завдання та джерела аудиторської перевірки. Зазначено, що для ефективного проведення аудиту застосовуються певні критерії ефективності, а саме: орієнтація системи управління запасами на замовлений характер виготовлення продукції; мінімум витрат на утримання запасів. Крім того, потрібно звернути увагу, що проведення аудиту запасів на підприємстві потребує від аудитора знань із технології виробництва
30.	Щукіна С.Г., Бурова Т.А. Шляхи вдосконалення фінансового обліку виробничих запасів на підприємствах [68]	У статті розглянуто питання раціонального процесу обліку та контролю над формуванням і рухом виробничих запасів. Наведено сучасну проблематику оптимального використання виробничих запасів підприємства. Розроблено конкретні шляхи вдосконалення процесу використання виробничих запасів
31.	Яценко В.Ф. Первинний облік виробничих запасів: критична оцінка та пропозиції щодо вдосконалення [69]	Представлено первинний облік виробничих запасів. Узагальнено позитивний досвід і на основі виявлених недоліків сформульовано конкретні рекомендації щодо покращення інформативності первинного обліку виробничих запасів і приведення його у відповідність із чинним законодавством

Джерело: складено автором

Порівняння вимог П(с)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси»

Ознака	П(с)БО 9	МСБО 2
Визначення запасів	Під запасами розуміють активи, які: – утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; – перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; – утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, а також управління підприємством	Під запасами розуміють активи, які призначені для використання в ході звичайної господарської діяльності у процесі виробництва, для продажу, чи у формі матеріалів для споживання при наданні послуг
Оцінка запасів при надходженні	Собівартість формується з таких витрат: 1. При придбанні у постачальника. 2. При виготовленні власними силами. 3. При внесенні до статутного капіталу. 4. При безоплатному отриманні. 5. При отриманні внаслідок обміну на подібні активи. 6. При отриманні внаслідок обміну на неподібні активи.	Собівартість формується з таких витрат: 1. Витрати на придбання. 2. Витрати на переробку. 3. Інші витрати.
Оцінка запасів при використанні	Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО), ідентифікована собівартість, середньозважена собівартість.	Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО), ідентифікована собівартість, середньозважена собівартість.
Відображення вартості у балансі	Найменша з двох оцінок: первісна вартість або чиста вартість реалізації.	Найменша з двох оцінок: собівартість або чиста вартість реалізації
Розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності	Балансова вартість запасів, переданих у переробку, на комісію, в заставу; Сума збільшення чистої вартості реалізації, за якою проведена оцінка запасів.	Сума будь-якого сторнування, будь-якого часткового списання, яка визначається як дохід певного періоду; обставини або періоди.
Облік запасів придбаних за умови відстрочки платежу	Спеціальних правил не встановлено.	Елемент фінансування має бути визнаний процентними витратами на протязі періоду фінансування.

Джерело: складено автором на підставі [29]

ЗАРЕЄСТРОВАНО:
Козятинською районною
Державною адміністрацією
В. ГОРБАНЮК.

№ *0005-00010000000000000000*
"21" *листопада* 2000 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Рішенням зборів
"21" *листопада* 2000 р.
Протокол № *1*
Голова зборів *В. ГОРБАНЮК*

СТАТУТ

сільськогосподарського виробничого кооперативу "ДРУЖБА"

ОТКРЫТ СЧЕТ № *поточний*
в КАЗЯТИНСКОМ ОТДЕЛЕНИИ
БАНКА "УКРАИНА"
МФО 302117 КОД 09302116
Ц. ЗАК. Л. Н.
20 вересня 00

2000 р.

Витяг із *Державної* підписки
Інспекція
Державної адміністрації Р-НУ

СТАТУТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Сільськогосподарський виробничий кооператив "Дружба" надалі "Кооператив" є юридичною особою і здійснює свою діяльність у відповідності із законом України "Про сільськогосподарську кооперацію".
- 1.2. Кооператив є багатифункціональним і діє на основі цього Статуту, Установчого договору, інших угод засновниками та чинного законодавства України.
- 1.3. Повна назва Кооперативу – Сільськогосподарський виробничий кооператив "Дружба".
- 1.4. Скорочена назва Кооперативу "СВК "Дружба".
- 1.5. Місце знаходження Кооперативу с. Миколайка Козятинського району, Вінницької області.
- 1.6. Кооператив, як юридична особа, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків з печатку із своїм найменуванням, штампи, бланки, а також інші реквізити.
- 1.7. Кооператив вважається утвореним і набуває прав юридичної особи з моменту його державної реєстрації. Кооператив для досягнення мети своєї статутної діяльності має право від свого імені укладати угоди, набувати майна, не майнових прав, нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем у суді.
- 1.8. Кооператив набуває прав та здійснює повноваження власника землі і майна, отримує в постійне користування чи оренду земельні ділянки, необхідні для здійснення статутної діяльності.
- 1.9. Кооператив може створювати самостійно або разом з іншими юридичними чи фізичними особами на території України і за кордоном дочірні підприємства (товариства, кооперативи) з правами юридичної особи, розмішувати кошти, облігатися, сертифікатах банків та інших цінних паперах, що знаходяться в обігу, проводити операції на товарних фондових біржах, проводити аукціони, виставки, ярмарки, брати участь в асоціаціях, концертах, консорціумах та в об'єднаннях.
- 1.10. Кооператив може створювати на території України і за кордоном філіали, представництва та відокремлені структурні підрозділи, які не є юридичними особами і діють на підставі положень, затверджених Кооперативом.
- 1.11. Кооператив має право здійснювати зовнішньоекономічні операції, необхідні для його діяльності.

2. ЗАСНОВНИКИ КООПЕРАТИВУ.

- 2.1. Засновниками, надалі "члени" Кооперативу є особи, перераховані в Установчій угоді.
- 2.2. Членами Кооперативу можуть бути громадяни України та юридичні особи, що підписали Установчий документ внесли вступний та пайовий внески до неподільного та пайового фондів в розмірах, передбачених установчим документами Кооперативу.
- 2.3. Члени Кооперативу не несуть відповідальності за зобов'язаннями Кооперативу, а Кооператив не відповідає за зобов'язаннями його членів.
- 2.4. Кооператив є правонаступником реорганізованого колективного сільгоспідприємства "Дружба", згідно з рішенням його вищого органу управління – зборів пайовиків та рішення зборів засновників Кооперативу.

3. МЕТА І ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ КООПЕРАТИВУ.

- 3.1. Основною метою діяльності Кооперативу є виробництво сільськогосподарської продукції та її переробка метою отримання прибутку, задоволення економічних і соціальних потреб членів Кооперативу та взаємозв'язки між ними з сільськогосподарським виробництвом.
- 3.2. Кооператив здійснює виробництво сільськогосподарської продукції, її переробку і реалізацію, набуває власності на сільськогосподарський майно, здійснює будівництво, експлуатацію та ремонт будівель, транспортних засобів, обладнання, інструментів, а також здійснює інші види діяльності, не заборонені чинним законодавством як на території України, так і за кордоном.
- 3.3. Предметом діяльності Кооперативу є:
 - 3.3.1. Сільськогосподарське виробництво та реалізація товарної продукції і сировини.
 - 3.3.2. Переробка сільськогосподарської продукції як власного виробництва, так і придбаного.
 - 3.3.3. Оптова і роздрібна торгівля товарами власного виробництва і придбаними, комерційна (фірмова) торгівля через власні і орендовані бази (склади), магазини, кафе, бари, ресторани.
 - 3.3.4. Виробництво будівельних матеріалів, виконання будівельних та ремонтно-будівельних робіт.
 - 3.3.5. Придбання та будівля споруд, будинків та будівель в тому числі сільськогосподарського призначення.
 - 3.3.6. Створення підприємств промисловості.
 - 3.3.7. Виробництво і реалізація товарів широкого вжитку.
 - 3.3.8. Експлуатація готелів, автостанок, автозаправних станцій.
 - 3.3.9. Надання послуг і консультацій фізичним і юридичним особам в обробці землі, виробництві сільськогосподарських культур, ремонті і технічному обслуговуванні автомобілів, сільськогосподарської техніки.
 - 3.3.10. Постачання товарів виробникам.

Додаток К

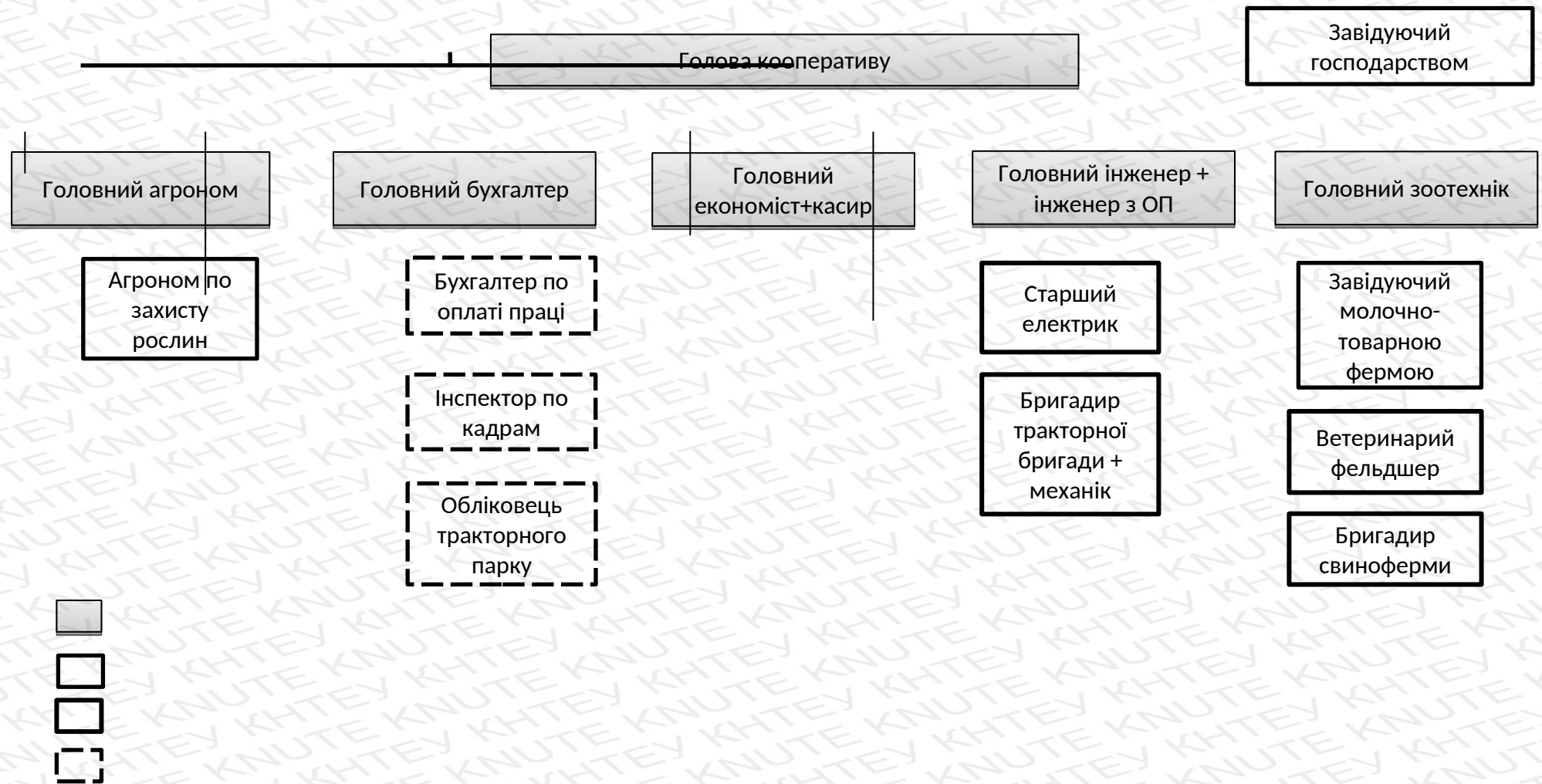

Рис.К.1. Структура адміністративного апарату СВК «Дружба»

Додаток Л

Підприємство СВК Дружба
 Територія С. Сербська
 Організаційно-правова форма господарювання
 Вид економічної діяльності Служба шопингу
 Середня кількість працівників 20122
 Адреса, телефон
 Одиниця виміру: тис. грн., без десяткового знаку
 Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

01
3132057

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2013 р.

Форма № 1 Код за ДКУД		1801001	
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	<u>228</u>	<u>228</u>
Основні засоби	1010	<u>9133</u>	<u>9133</u>
первісна вартість	1011	<u>16491</u>	<u>16491</u>
знос	1012	<u>7358</u>	<u>7403</u>
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість інвестиційної нерухомості ¹	1016		
знос інвестиційної нерухомості ¹	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020	<u>296</u>	<u>341</u>
первісна вартість довгострокових біологічних активів ¹	1021		
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів ¹	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	<u>7</u>	<u>7</u>
Інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл ¹	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати ¹	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах ¹	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	<u>9664</u>	<u>10029</u>
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	<u>5155</u>	<u>4575</u>
виробничі запаси ¹	1101		
незавершене виробництво ¹	1102	<u>504</u>	<u>635</u>
готова продукція ¹	1103	<u>913</u>	<u>860</u>
товари ¹	1104	<u>3745</u>	<u>3680</u>
Поточні біологічні активи	1110	<u>1986</u>	<u>2039</u>
Депозити перестрахування ¹	1115		
Векселі одержані ¹	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	<u>350</u>	<u>100</u>
Дебіторська заборгованість за розрахунками: За виданими авансами	1130		
З бюджетом	1135		<u>5</u>
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахований доходів ¹	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків ¹	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	<u>118</u>	<u>181</u>
готівка ¹	1166	<u>85</u>	<u>72</u>
рахунки в банках ¹	1167	<u>33</u>	<u>109</u>
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	<u>7808</u>	<u>6840</u>
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	<u>17272</u>	<u>16869</u>

Продовження Додатку Л

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	63	63
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	10356	10356
емісійний дохід ¹	1411		
накопичені курсові різниці ¹	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6354	545
Неоплачений капітал	1425	()	()
Видучений капітал	1430	()	()
Інші резерви ¹	1435		
Усього за розділом I	1495	16413	15874
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання ¹	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
довгострокові забезпечення витрат персоналу ¹	1521		
Цільове фінансування	1525		
благодійна допомога ¹	1526		
Страхові резерви ¹	1530		
у тому числі:	1531		
резерв довгострокових зобов'язань ¹	1532		
резерв збитків або резерв належних виплат ¹	1533		
резерв незароблених премій ¹	1534		
інші страхові резерви ¹	1535		
Інвестиційні контракти ¹	1540		
Призовий фонд ¹	1545		
Резерв на виплату джек-поту ¹	1595		
Усього за розділом II			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані ¹	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610		
Товари, роботи, послуги	1615	403	249
Розрахунками з бюджетом	1620	19	19
у тому числі з податку на прибуток	1621		
Розрахунками зі страхування	1625	61	59
Розрахунками з оплати праці	1630	116	159
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами ¹	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками ¹	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків ¹	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю ¹	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків ¹	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	599	491
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду ¹	1800		
Баланс	1900	17372	1686

¹ вписувати рядки статей фінансової звітності відповідно додатку 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Рагозин Р.А. ✓
Вигор О.О.

Продовження Додатку Л

Підприємство СВК Дружба с. Миколаївка Дата (рік, місяць, число) 2015 за ЄДРПОУ 01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рок 2015 р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10139	10058
Чисті зароблені страхові премії ¹	2010	—	—
премії підписані, валова сума ¹	2011	—	—
премії, передані у перестрахування ¹	2012	—	—
зміна резерву незароблених премій, валова сума ¹	2013	—	—
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій ¹	2014	—	—
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1232)	(6232)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами ¹	2070	—	—
Валовий:			
прибуток	2090	2907	3806
збиток	2095	(—)	(—)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань ¹	2105	—	—
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів ¹	2110	—	—
зміна інших страхових резервів, валова сума ¹	2111	—	—
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах ¹	2112	—	—
Інші операційні доходи	2120	188	164
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю ¹	2121	—	—
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції ¹	2122	—	—
Адміністративні витрати	2130	(534)	(524)
Витрати на збут	2150	(—)	(—)
Інші операційні витрати	2180	(—)	(—)
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю ¹	2181	—	—
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції ¹	2182	—	—
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2553	3354
збиток	2195	(—)	(—)
Дохід від участі в капіталі ¹	2200	—	—
Інші фінансові доходи	2220	—	—
Інші доходи	2240	—	—
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги ¹	2241	—	—
Фінансові витрати	2250	(—)	(—)
Втрати від участі в капіталі	2255	(—)	(—)
Інші витрати	2270	(—)	(—)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті ¹	2275	—	—
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2553	3354
збиток	2295	(—)	(—)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	—	—
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	—	—
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	—	—
збиток	2355	(—)	(—)

Продовження Додатку Л

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2553	3354

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6144	4738
Витрати на оплату праці	2505	1485	1910
Відрахування на соціальні заходи	2510	770	748
Амортизація	2515	550	510
Інші операційні витрати	2520	11	1266
Разом	2550	9460	9172

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

вписувати рядки статей фінансової звітності відповідно додатку 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Продовження Додатку Л

Підприємство
Територія

Організаційно-правова форма господарювання

Вид економічної діяльності

Середня кількість працівників

Адреса, телефон

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку

Складено (зробити позначку «х» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (звіт про фінансовий стан)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ
201401
6222205
6222205
6222205
6222205

31 грудня 2014

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	228	228
Основні засоби	1010	6453	10090
первісна вартість	1011	17356	18539
знос	1012	7903	8449
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020	341	346
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	7	7
Інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	10029	10671
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4515	6704
виробничі запаси	1101	635	701
незавершене виробництво	1102	860	340
готова продукція	1103	3020	5657
товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110	2039	2100
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	100	155
Дебіторська заборгованість за розрахунками: За виданими авансами	1130		
З бюджетом	1135	5	
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахований доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	187	186
готівка	1166	72	83
рахунки в банках	1167	109	
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	6840	9785
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	16869	19806

Продовження Додатку Л

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	63	63
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	10356	11539
емісійний дохід ¹	1411		
накопичені курсові різниці ¹	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5459	4830
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Інші резерви ¹	1435		
Усього за розділом I	1495	15878	19432
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання ¹	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
довгострокові забезпечення витрат персоналу ¹	1521		
Цільове фінансування	1525		
благодійна допомога ¹	1526		
Страхові резерви ¹	1530		
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань ¹	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат ¹	1532		
резерв незароблених премій ¹	1533		
інші страхові резерви ¹	1534		
Інвестиційні контракти ¹	1535		
Призовий фонд ¹	1540		
Резерв на виплату джек-поту ¹	1545		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані ¹	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610		
Товари, роботи, послуги	1615	449	196
Розрахунками з бюджетом	1620	4	28
у тому числі з податку на прибуток	1621		
Розрахунками зі страхування	1625	69	61
Розрахунками з оплати праці	1630	159	139
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами ¹	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками ¹	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків ¹	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю ¹	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків ¹	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	941	374
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду¹	1800		
Баланс	1900	16869	19806

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Продовження Додатку Л

Підприємство СВК Дружба с/госп Дата (рік, місяць, число) 2016 за ЄДРПОУ 03132054

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 1 кв 2016 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13866	10139
Чисті зароблені страхові премії ¹	2010		
премії підписані, валова сума ¹	2011		
премії, передані у перестрахування ¹	2012		
зміна резерву незароблених премій, валова сума ¹	2013		
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій ¹	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7778)	(7232)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами ¹	2070		
Валовий: прибуток	2090	6087	2907
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань ¹	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів ¹	2110		
зміна інших страхових резервів, валова сума ¹	2111		
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах ¹	2112		
Інші операційні доходи	2120	106	188
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123		
Адміністративні витрати	2130	(661)	(534)
Витрати на збут	2150	()	()
Інші операційні витрати	2180	(12)	(8)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	5520	2553
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
у тому числі: дохід від благодійної допомоги ¹	2241		
Фінансові витрати	2250	()	()
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті ¹	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5520	2553
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5520	2553
збиток	2355	()	()

Продовження Додатку Л

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього ро
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5320	2553

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього ро
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	10641	6847
Витрати на оплату праці	2505	2005	1985
Відрахування на соціальні заходи	2510	745	770
Амортизація	2515	546	550
Інші операційні витрати	2520	12	11
Разом	2550	13949	9860

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього ро
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

вписувані рядки статей фінансової звітності відповідно додатку 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)
(підпис)

(ініціали, прізвище)
(ініціали, прізвище)

Продовження Додатку Л

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "визначення до фінансової звітності"

Підприємство **СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧІЙ КООПЕРАТИВ "ДРУЖБА"** Дата (рік, місяць, число) **2016 01 01**
 Територія **ВІПІЦЬКА** за ЄДРПОУ **03752057**
 Організаційно-правова форма господарювання **Сільськогосподарський виробничий кооператив** за КОАТУУ **0521485403**
 Вид економічної діяльності **Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур** за КВЕД **01.11**
 Середня кількість працівників **85**
 Адреса, телефон **С. МИКОЛАЙКА, КОЗЯТИНСЬКИЙ РАЙОН, ВІПІЦЬКА ОБЛАСТЬ, 22160** 30132
 Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про еквівалентний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "x" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку ☐
 за міжнародними стандартами фінансової звітності ☒

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2015** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи	2	3	4
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	228	228
Основні засоби	1010	10 090	13 005
первісна вартість	1011	18 539	22 034
знос	1012	8 449	9 029
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	346	297
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	7	7
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені акційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	10 671	13 537
II. Оборотні активи			
Запасаи	1100	6 704	6 012
Виробничі запаси	1101	707	797
Незавершене виробництво	1102	340	420
Готівка продукція	1103	5 657	4 796
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	2 100	1 900
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	155	160
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахування доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	176	155
Готівка	1166	87	79
Рахунки в банках	1167	89	76
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестрахувальника у страхових резервах у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1180	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження Додатку Л

резерв на незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервів	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	9 135	8 228
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	19 806	21 765

Позначка	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	63	63
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	11 539	15 033
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 830	6 153
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	19 432	21 251
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	-	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інших страхових резервів	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	-	-
довгостроковими зобов'язаннями:	1615	146	285
товари, роботи, послуги	1620	28	32
розрахунками з бюджетом	1621	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1625	61	71
розрахунками з страхування	1630	139	126
розрахунками з оплати праці	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1650	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1660	-	-
Поточні забезпечення	1665	-	-
Доходи майбутніх періодів	1670	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1690	-	-
Інші поточні зобов'язання	1695	374	514
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1800	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1900	19 806	21 765
Баланс			

Керівник

ДЕМЧУК АНАТОЛІЙ ЯКОВИЧ

Головний бухгалтер

ВАЩУК ГАЛІНА ІОХАНІВНА

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження Додатку Л

Підприємство

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ
"ДРУЖБА"

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

за СДРІЮУ

КОДИ

2016 01 01

03732057

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2015 р.

Форма N2 Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18 795	13 866
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(12 186)	(7 779)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:	2090	6 609	6 087
прибуток	2095	(-)	(-)
збиток	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2110	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2111	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2112	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2120	12	106
Інші операційні доходи	2121	-	-
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	-	-
дохід від використання коштів, ангажованих від оподаткування	2130	(782)	(661)
Адміністративні витрати	2150	(-)	(-)
Витрати на збут	2180	(255)	(12)
Інші операційні витрати	2181	-	-
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2182	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	5 584	5 520
прибуток	2195	(-)	(-)
збиток	2200	-	-
Доход від участі в капіталі	2220	-	-
Інші фінансові доходи	2240	-	-
Інші доходи	2241	-	-
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2250	(-)	(-)
Фінансові витрати	2255	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2270	(-)	(-)
Інші витрати	2275	-	-
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті			

Продовження Додатку Л

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:	2290	5 584	5 520
прибуток	2295	(-)	(-)
збиток	2300	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
Чистий фінансовий результат:	2350	5 584	5 520
прибуток	2355	(-)	(-)
збиток			

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2320, 2355 та 2460)	2465	5 584	5 520

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	8 982	7 322
Витрати на оплату праці	2505	1 979	2 005
Відрахування на соціальні заходи	2510	736	745
Амортизація	2515	580	546
Інші операційні витрати	2520	255	12
Разом	2550	12 532	10 630

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

ДЕМЧУК АНАТОЛІЙ ЯКОВИЧ

Головний бухгалтер

ВАЦЕК ГАЛІНА ЮХИМІВНА

Продовження Додатку Л

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ "ДРУЖБА"**
Територія **ВІП'ИЦЬКА**

Дата (рік, місяць, день) **2017 - 01 - 01**

Організаційно-правова форма господарювання **Сільськогосподарський виробничий кооператив**
Вид економічної діяльності **Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур**

за ЄДРПОУ **03732057**

за КОАТУУ **0521485403**

за КОПФГ **340**

за КВЕД **01.11**

Середня кількість працівників **78**

Адреса, телефон **Мир, буд. 51/В, КОЗЯТИНСЬКИЙ РАЙОН, ВІП'ИЦЬКА ОБЛ., 22160**

30132

Одиниця виміру: тис. грн. без десятикового знака (окрім розділу IV Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "х" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2016** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи	1	3	4
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	228	228
Основні засоби	1010	13 005	12 663
первісна вартість	1011	22 034	22 697
знос	1012	9 029	10 034
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	297	292
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	7	7
Інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	13 537	13 190
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	6 013	8 511
Виробничі запаси	1101	797	4 424
Незавершене виробництво	1102	420	750
Готова продукція	1103	4 796	3 337
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	1 900	1 250
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	160	220
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	155	110
Готівка	1166	79	77
Рахунки в банках	1167	76	33
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження Додатку Л

...вах незароблених премій	1183	-	-
...их страхових резервах	1184	-	-
...ні оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	8 228	10 091
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	21 765	23 281

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (найовий) капітал	1400	63	63
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	15 035	15 698
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6 153	6 919
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	21 251	22 680
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благотворна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями			
товари, роботи, поєдуги	1610	-	-
розрахунками з бюджетом	1615	285	320
у тому числі з податку на прибуток	1620	32	32
розрахунками з страхування	1621	-	-
розрахунками з оплати праці	1625	71	42
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1630	126	207
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страхового діяльності	1645	-	-
Поточні забезпечення	1650	-	-
Доходи майбутніх періодів	1660	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1670	-	-
Усього за розділом III	1695	514	601
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Усього за розділом IV	1800	-	-
Баланс	1900	21 765	23 281

ЕЦП ДЕМЧУК
А.Я.

ЕЦП ВАЦЕК Г.Ю.

ДЕМЧУК АНАТОЛІЙ ЯКОВИЧ

ВАЦЕК ГАЛІНА ІОХІМІВНА

Відомості про діяльність підприємств, що належать до державної форми власності, за період з 01.01.2017 по 31.12.2017 року, встановлені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ
"ДРУЖБА"

(позначення)

Дата (рік, місяць, число)

за СДРІЮУ

КОДИ

2017 01 01

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2016 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18 088	18 795
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(13 799)	(12 186)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	4 289	6 609
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вилучених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(541)	(782)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(232)	(255)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 516	5 572
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від безоплатної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Відсоток від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Додатковий (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження Додатку Л

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	3 516	5 572
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3 516	5 572
збиток	2355	(-)	(-)

П. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 516	5 572

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	8 907	8 692
Витрати на оплату праці	2505	2 161	1 979
Відрахування на соціальні заходи	2510	475	736
Амортизація	2515	1 005	580
Інші операційні витрати	2520	232	255
Разом	2550	12 780	12 242

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивиденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕЦП ДЕМЧУК
А.Я.

ДЕМЧУК АПАТОЛІЙ ЯКОВИЧ

ЕЦП ВАЦЕК Г.Ю.

ВАЦЕК ГАЛИНА ЮХИМІВНА

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Застосовні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ "ДРУЖБА"** Дата (рік, місяць, число) **2017**
Територія **ВІННИЦЬКА** за ЄДРПОУ **03732057**
Організаційно-правова форма господарювання **Сільськогосподарський виробничий кооператив** за КОАТУУ **0521485403**
Вид економічної діяльності **Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур** за КОПФГ **340**
Середня кількість працівників **70** за КВЕД **01.11**
Адреса, телефон **Миру, буд. 51/В, КОЗЯТИНСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА ОБЛ., 22160** за ЄДРПОУ **30132**
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
№2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "х" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

ДОКУМЕНТИРОВАНО	
Дата	2017
Знак	03732057
Код	0521485403
Код	340
Код	01.11

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

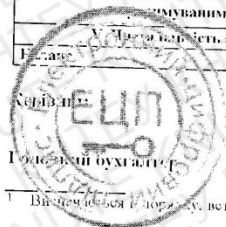
V

А К Т И В		Форма №1 Код за ДКУД 1801001	
1	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1000	-	-
накопичена амортизація	1001	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1002	-	-
Основи засоби	1005	228	228
первісна вартість	1010	12 663	16 950
знос	1011	22 697	28 084
Інвестиційна нерухомість	1012	10 034	11 134
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1015	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Довгострокові біологічні активи	1017	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1020	292	280
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1022	-	-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1030	7	7
Довгострокова дебіторська заборгованість	1035	-	-
Відстрочені податкові активи	1040	-	-
Гудвіл	1045	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1050	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1060	-	-
Інші необоротні активи	1065	-	-
Усього за розділом I	1090	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси	1095	13 190	17 465
Виробничі запаси	1100	8 511	10 803
Незавершене виробництво	1101	4 424	1 083
Готова продукція	1102	750	921
Товари	1103	3 337	8 799
Поточні біологічні активи	1104	-	-
Депозити перестрахування	1110	1 250	984
Векселі одержані	1115	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1125	220	213
за виданими авансами			
з бюджетом	1130	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1135	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1140	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1145	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1155	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1160	-	-
Готівка	1165	110	702
Рахунки в банках	1166	77	72
Витрати майбутніх періодів	1167	33	630
Частка перестраховика у страхових резервах	1170	-	-
у тому числі в:	1180	-	-
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження Додатку Л

Привласнення незароблених премій	1183	-	-
Інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	10 091	12 702
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	23 281	30 167

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	63	63
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	15 698	21 085
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6 919	7 993
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	22 680	29 141
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інших страхових резервів	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	320	594
розрахунками з бюджетом	1620	32	114
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	42	67
розрахунками з оплати праці	1630	207	251
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страхового діяльність	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	601	1 026
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Усього за розділом IV	1800	-	-
Баланс	1900	23 281	30 167

ЕЦП ДЕМЧУК
А.Я.

ЕЦП ВАЦЕК Г.Ю.

ДЕМЧУК АНАТОЛІЙ ЯКОВИЧ

ВАЦЕК Г.А. ІЛІНА ІОХІМІВНА

Відомості є достовірними, встановленою центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ "ДРУЖБА"**

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ
2018 01 01

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2017 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	17 005	18 088
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(12 516)	(13 799)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	4 489	4 289
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(963)	(541)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(-)	(232)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 526	3 516
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від безоплатної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
збиток від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Додаток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження Додатку Л

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	3 526	3 516
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3 526	3 516
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 526	3 516

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	13 262	8 907
Витрати на оплату праці	2505	3 975	2 161
Відрахування на соціальні заходи	2510	775	475
Амортизація	2515	1 100	1 005
Інші операційні витрати	2520	-	232
Разом	2550	19 112	12 780

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивиденд на одну просту акцію	2650	-	-

ЕЦП ДЕМЧУК
А.Я.

ЕЦП ВАЦЕК Г.Ю.

ДЕМЧУК АПАТОЛІЙ ЯКОВИЧ

ВАЦЕК ГАЛІНА ІОХІМІВНА

Продовження Додатку М

Продовження табл. М.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. у запаси	0,66	0,73	0,73	0,84	0,85	0,07	0,00	0,11	0,01
2. у дебіторську заборгованість	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00	0,00	0,00	-0,01
Коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті поточних зобов'язань	4,56	17,93	11,70	14,16	10,53	13,37	-6,23	2,46	-3,63
Частка власного оборотного капіталу у покритті запасів	1,30	1,31	1,28	1,12	1,08	0,01	-0,02	-0,17	-0,03
Коефіцієнт маневрування	0,37	0,45	0,36	0,42	0,40	0,08	-0,09	0,06	-0,02

Таблиця М.2

Показники фінансової стійкості

Показник	На 31.12.2013 р.	На 31.12.2014 р.	На 31.12.2015 р.	На 31.12.2016 р.	На 31.12.2017 р.	Абсолютна зміна на			
						31.12.2014 р.	31.12.2015 р.	31.12.2016 р.	31.12.2017 р.
Коефіцієнт фінансової автономії	0,94	0,98	0,98	0,97	0,97	0,04	0,00	0,00	-0,01
Коефіцієнт фінансової заборгованості	0,06	0,02	0,02	0,03	0,03	-0,04	0,00	0,00	0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	0,06	0,02	0,02	0,03	0,04	-0,04	0,00	0,00	0,01
Коефіцієнт покриття боргу	16,02	51,96	41,34	37,74	28,40	35,94	-10,61	-3,61	-9,33

до Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні

Форма Н 1-ТН

ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА

№ Р160 21 березня 2016 р.

Автомобіль Мерседес АВ 5529 ОО (марка, модель, тип, реєстраційний номер) Причіп/напірчіп (марка, модель, тип, реєстраційний номер) Вид перевезень Автотранспорт

Автомобільний перевізник ТОВ "Домінанта Україна" (найменування / П.І.Б.) Водій Криско А.П. ВАН 104029 (П.І.Б., номер посвідчення водія)

Замовник (платник) СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ "ДРУЖБА", ІПН 037320502085, тел. (04342) 30121, код за ЄДРПОУ 03732057 (найменування / П.І.Б.)

Вантажовідправник ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ДОМІНАНТА УКРАЇНА", ІПН 383092702032, тел. 0504458523, н/р 26005010313658, у банку ПАТ "МІБ" МФО 380582, код за ЄДРПОУ 38309272 (повне найменування, місцезнаходження / П.І.Б., місце проживання)

Вантажоодержувач СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ "ДРУЖБА", ІПН 037320502085, тел. (04342) 30121, код за ЄДРПОУ 03732057 (повне найменування, місцезнаходження / П.І.Б., місце проживання)

Пункт навантаження Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Слобода-Дашковецька (місцезнаходження) Пункт розвантаження Вінницька обл., Козятинський р-н, с. Миколаївка (місцезнаходження)

Переадресування вантажу (найменування, місцезнаходження / П.І.Б., місце проживання нового вантажоодержувача, П.І.Б., посада та підпис відповідальної особи)

відпуск за довіреністю вантажоодержувача: серія № від виданою

Вантаж наданий для перевезення у стані, що правилам перевезень відповідних вантажів, номер пломби (за наявності) (відповідає / не відповідає)

кількість місць п'ятсот (словами) масою бруто, т отримав водій/експедитор (словами) (П.І.Б., посада, підпис)

Бухгалтер (відповідальна особа вантажовідправника) Онуфрієнко В.М., Бухгалтер (П.І.Б., посада, підпис) Відпуск дозволив Данилишин І.В., Директор (П.І.Б., посада, підпис, печатка)

Усього відпущено на загальну суму Тринадцять тисяч двісті сімдесят п'ять гривень 00 копійок (словами, з урахуванням ПДВ) у т.ч. ПДВ 2 212,50 грн

Супровідні документи на вантаж видаткова накладна, рахунок, ТТН

Транспортні послуги, які надаються автомобільним перевізником

Зворотній бік

№ з/п	Найменування вантажу (номер контейнера), у разі перевезення небезпечних вантажів, клас небезпечних речовин, до якого віднесено вантаж	Один. виміру	Кількість місць	Ціна без ПДВ за одиницю, грн	Загальна сума з ПДВ, грн	Вид пакування	Документи з вантажем	Маса бруто, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	ЗЦМ Моло-10	кг	500,000	22,13	13 275,00	кг		
Всього:			500,000		13 275,00			

Здав (відповідальна особа вантажовідправника)

Олійник Юлія Іванівна (П.І.Б., посада, підпис, печатка)

Прийняв водій/експедитор

(П.І.Б., посада, підпис)

Здав водій/експедитор

(П.І.Б., посада, підпис, печатка)

Прийняв (відповідальна особа вантажоодержувача)

(П.І.Б., посада, підпис, печатка)

ВАНТАЖНО-РОЗВАНТАЖУВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ

Операція	Маса бруто, т	Час (год., хв.)			Підпис відповідальної особи
		прибуття	вибуття	простою	
10	11	12	13	14	15
Навантаження					
Розвантаження					

Рис.Н.1. Товарно-транспортна накладна

Додаток П

Таблиця П.1

Графік надходження документів до бухгалтерії

№ п/п	Назва документа	Хто подає документ	Термін подання	Порядок подання	Кому подається документ	Термін перевірки документів
1	Товарно-транспорта накладна	Комірник	Вівторок, п'ятниця з 12 до 17 год		Старший бухгалтер матеріального відділу	При прийманні
2	Прибутковий ордер	Завідуючий складом	Кожного 5,9,13 –го числа	Разом з документами постачальника	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше другого дня після одержання
3	Довіреність	Матеріально-відповідальна особа	Після отримання ТМЦ		Бухгалтер матеріального відділу	В кінці місяця
4	Акт про приймання матеріалів	Завідуючий складом	Кожного 15, 29 числа	Разом з ТТН	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше другого дня після одержання
5	Лімітно-забірні картки	Комірник	Кожного 2,7,12 –го числа	Разом з первинними документами	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше четвертого числа наступного місяця
6	Акт списання бланків довіреностей	Завідуючий відділом постачання	В кінці місяця	Разом з довіреностями	Старший бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше 15-го числа наступного місяця
7	Акт списання ТМЦ	Голова комісії	На наступний день після списання		Старший бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше другого дня після одержання
8	Інвентаризаційний опис	Голова комісії	На наступний день після інвентаризації		Старший бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше другого дня після одержання
9	Відомість обліку залишків матеріалів на складі	Завідуючий складом	В кінці кварталу	Разом з картками складського обліку	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше 25-го числа наступного місяця
10	Матеріальний звіт	Матеріально-відповідальна особа	В кінці місяця	Разом з лімітно-забірними картками	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше 15-го числа наступного місяця

Джерело: складено автором

Продовження додатку П

Таблиця П.2

Зведений графік документообороту СВК «Дружба» операцій з виробничими запасами

Назва документа	Створення документа			Перевірка документа		Обробка документа		Передача в архів	
	К-сть примірників	Відповідальний за оформлення, випуск та виконання	Термін виконання	Хто подає документ	Термін подання документу	Хто виконує	Термін виконання	Хто виконує	Термін виконання
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ТТН	4	Відповідальна особа від постачальника	Перед відправлення ТМЦ	Працівник відділу постачання	Вівторок, п'ятниця з 12 до 17 год	Старший бухгалтер матеріального відділу	При прийманні	Бухгалтер з первинної документації	В кінці кварталу
Прибутковий ордер	1	Матеріально-відповідальна особа	У день надходження цінностей на склад	Відділ постачання	Кожного 5,9,13-го числа	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше другого дня після одержання	Бухгалтер з первинної документації	В кінці кварталу
Довіреність	1	Головний бухгалтер	Перед отримання ТМЦ	Керівник підприємства	Після отримання ТМЦ	Бухгалтер матеріального відділу	В кінці місяця	Бухгалтер з первинної документації	В кінці кварталу
Акт про приймання матеріалів	2	Приймальна комісія	У день надходження цінностей на склад	Керівник підприємства	Кожного 15, 29 числа	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше другого дня після одержання	Бухгалтер з первинної документації	В кінці кварталу
Лімітно-забірні картки	2	Комірник	На початку місяця	Працівник відділу постачання	Кожного 2,7,12 –го числа	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше четвертого числа наступного місяця	Бухгалтер з первинної документації	В кінці кварталу
Акт списання бланків	1	Комісія	В кінці місяця	Керівник підприємства	В кінці місяця	Старший бухгалтер	Не пізніше 15-го числа наступного	Бухгалтер з первинної	В кінці кварталу

Продовження додатку П

Продовження табл. П.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
довіреностей						матеріального відділу	місяця	документації	
Акт списання ТМЦ	2	Комісія	При потребі	Керівник підприємства	На наступний день після списання	Старший бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше другого дня після одержання	Бухгалтер з первинної документації	В кінці кварталу
Інвентаризаційний опис	1	Інвентаризаційна комісія	Після наказу про інвентаризацію	Керівник підприємства	На наступний день після інвентаризації	Старший бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше другого дня після одержання	Бухгалтер з первинної документації	В кінці кварталу
Відомість обліку залишків матеріалів на складі	1	МВО	В кінці кварталу	Завідуючий складом	В кінці кварталу	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше 25-го числа наступного місяця	Бухгалтер з первинної документації	В кінці року
Матеріальний звіт	1	МВО	В кінці місяця	Відділ постачання	В кінці місяця	Бухгалтер матеріального відділу	Не пізніше 15-го числа наступного місяця	Бухгалтер з первинної документації	В кінці року

Джерело: складено автором

Таблиця П.3

Перелік облікових номенклатур первинного обліку надходження та використання виробних запасів

№ п/п	Характеристика даних, необхідних для обліку	Для чого потрібні дані	Вимірники		У яких носіях інформації фіксуються
			Наг	Варт	
1	2	3	4	5	6
1	Кількість продукції: високої якості; середньої якості; низької якості	Установлення відповідності отриманої продукції кількості, технічним умовам, стандартам, зразкам та іншим вимогам, що обумовлені договорами постачання	Л, кг, г		Товарно-транспортна накладна; рахунок-фактура; накладна; податкова накладна

Продовження додатку П

Продовження табл. П.3

1	2	3	4	5	6
2	Форма оплати: готівка; безготівкова; кредит	Правильне та своєчасне відображення операцій, формування відповідних документів на оплату, контроль за рухом коштів		Грн	Чек, виписка банку, платіжне доручення
3	Вартість продукції у розрізі постачальників: вітчизняні (основні, додаткові); іноземні	Відображення розрахунків в обліку; контроль з грошовими коштами в національній та іноземній валюті; правильне віднесення витрат на відповідні рахунки		Грн	Договори
4	Джерела постачання: постачальники; підзвітні особи; замовники; виготовлення власними силами; від розбирання чи демонтажу об'єктів	Розрахунок і формування вартості матеріалів; відповідне їх оформлення первинними документами та зарахування; віднесення витрат на придбання на рахунки бухгалтерського обліку		Грн	
5	Доставка: постачальник; транспортна організація; власним транспортом	Контроль розрахунків за доставкою та відображенням транспортних витрат на відповідних рахунках бухгалтерського обліку		Грн	Товарно-транспортна накладна
6	Ціна: оптова; роздрібна	Формування вартості матеріалів, відображення її в документах		Грн	
7	Наявність знижки надано з урахуванням: кількості матеріалів; обсягів придбання матеріалів понад обумовлену суму; спеціальної знижки; прогресивної знижки	Правильний розрахунок вартості матеріалів і вчасне здійснення розрахунків з контрагентами; віднесення вартості матеріалів на собівартість випущеної продукції		Грн	

Джерело: складено автором

Витяг з робочого плану рахунків

Код	Найменування	В	К	З	А	Субkonto 1	Субkonto 2	Субkonto 3
19	Гудвіл при придбанні		+		АП	Места хранения	Необоротные активы	
191	Гудвіл		+		А	Места хранения	Необоротные активы	
192	Негативний гудвіл		+		П	Места хранения	Необоротные активы	
20	Виробничі запаси		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
201	Сировина й матеріали		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
203	Паливо		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
204	Тара й тарні матеріали		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
205	Будівельні матеріали		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
206	Матеріали, передані в переробку		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
207	Запасні частини		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
208	Матеріали сільськогосподарського призначення		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
2081	Матеріали сільськогосподарського призначення		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
2082	Матеріали власні сільськогосподарського призначення		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
2083	Посівний матеріал		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
209	Інші матеріали		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
21	Текущие биологические активы		+		А			
211	Текущие биоактивы растениеводства по справедливой ст-ти		+		А	Виды деятельности		
212	Текущие биоактивы животноводства по справедливой ст-ти		+		А	Места хранения	Животные	
2121	Молодняк животных на выращивании		+		А	Места хранения	Животные	
2122	Животные на откорме		+		А	Места хранения	Животные	
2123	Птица		+		А	Места хранения	Животные	
2124	Звери		+		А	Места хранения	Животные	
2125	Кролики		+		А	Места хранения	Животные	
2126	Семьи пчел		+		А	Места хранения	Животные	
2127	Взрослый скот, отбракованный из основного стада		+		А	Места хранения	Животные	
2128	Скот, принятый от населения для реализации		+		А	Места хранения	Животные	
213	Текущие биоактивы животноводства по первоначальной ст-ти		+		А	Места хранения	Животные	
2131	Молодняк животных на выращивании		+		А	Места хранения	Животные	
2132	Животные на откорме		+		А	Места хранения	Животные	
2133	Птица		+		А	Места хранения	Животные	
2134	Звери		+		А	Места хранения	Животные	
2135	Кролики		+		А	Места хранения	Животные	
2136	Семьи пчел		+		А	Места хранения	Животные	
2137	Взрослый скот, отбракованный из основного стада		+		А	Места хранения	Животные	
2138	Скот, принятый от населения для реализации		+		А	Места хранения	Животные	
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети		+		А	Места хранения	ТМЦ	Партии
23	Виробництво				А	Виды деятельности	Виды затрат	Подразделения
231	Рослинництво				А	Виды деятельности	Виды затрат	Подразделения
232	Тваринництво				А	Виды деятельности	Виды затрат	Подразделения
233	Переробка				А	Виды деятельности	Виды затрат	Подразделения

Перелік облікових реєстрів по надходженню та використанню виробничих запасів

№ п/п	Номер форми	Обліковий реєстр	Призначення реєстру	На підставі яких документів здійснюють
1	форма № 3-6, № 3-6а форма № 3-7	Книга кількісно-сумового обліку чи Картка кількісно-сумового обліку	Аналітичний облік матеріальних цінностей у бухгалтерській службі	Накладні (вимоги), Акти про приймання матеріалів, Акти списання
2	Форма 5-м	Відомість обліку витрат на виробництво	Систематизація інформації про витрати операційної діяльності за елементами (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати)	
3	Форма 2-м	Відомість обліку запасів	Систематизація інформації про наявність і рух сировини й матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, палива, тари й тарних матеріалів, будівельних матеріалів та матеріалів, переданих в переробку, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, інших матеріалів, тварин на вирощуванні і відгодівлі, малоцінних та швидкозношуваних предметів, готової продукції і товарів	Первинні документи та/або накопичувальні відомості, звіти, у яких узагальнюється надходження запасів та їх використання, і вибуття за звітний місяць.
4	форма № 3-9	Книга складського обліку запасів	Аналітичний облік запасів установи за місцем відповідального зберігання	Накладні (вимоги), Акти про приймання матеріалів
5	Не передбачено	Реєстр приймання-здачі документів	Систематизація руху запасів	Накладні (вимоги), Акти про приймання матеріалів
6	форма №3-11	Оборотні відомості	Аналітичний облік за субрахунками рахунків обліку запасів	Накладні (вимоги), Акти про приймання продуктів харчування
7	форма № 3-14	Опис карток з обліку запасів	Систематизація карток аналітичного обліку	Картка кількісно-сумового обліку

Журнал-ордер і Відомість по рахунку 20 Виробничі запаси за Вересень 2015 р.

Субконто/	Поч.зал.Д	Поч.зал.Кр	37	46	63	Деб.Обор	14	15	20	23	91	92	93	Кред.Обор	Кін.зал.Д	Кін.зал.Кр
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
4: Іванківці Вернотік	1 073 949,75		2 300,00	1 040,64	727 360,46	30 701,10	1,000		34 174,38	340 488,36	737 508,30	16 611,02	1507,0 108,21	1 131 397,32	73 253,53	
Кіл-ть	29 381		1,000	1,000	32 919	32 921	0,8	247,400	27 985	6 379	126,000		05,000	34 873	27 430	
10561: Авт.викл 1р 2А хар "С" 3,0 кА Код: 10561					88,00	88,00		88,00						88,00		
Кіл-ть					2,000	2,000		2,000						2,000		
АД-0000277: Авт.викл.1р. 16А Код: АД-0000277					159,00	159,00		159,00						159,00		
Кіл-ть					2,000	2,000		2,000						2,000		
АД-0000551: Автошини TOHO 265/65/17 Код: АД-0000551	11 045,00														11 045,00	
Кіл-ть	5,000														5,000	
09723: Американка п/п д20 1*2 Код: 09723	128,00														128,00	
Кіл-ть	4,000														4,000	
10292: Амінка в.р., 20л Код: 10292	5 787,57														5 787,57	
Кіл-ть	100,000														100,000	
11128: Анкер однорозпірний Код: 11128					40,00	40,00		40,00						40,00		
Кіл-ть					8,000	8,000		8,000						8,000		
АД-0000285: Анкер однорозпірний 10х97 Код: АД-0000285					20,00	20,00		20,00						20,00		
Кіл-ть					4,000	4,000		4,000						4,000		
11449: Антифріз 1,0л Код: 11449					203,76	203,76				203,76				203,76		
Кіл-ть					1,000	1,000				1,000				1,000		
АД-0000859: Антифріз 5,0л Код: АД-0000859					200,00	200,00				200,00				200,00		
Кіл-ть					5,000	5,000				5,000				5,000		
09864: Базагран в.р. Код: 09864	6 328,73														6 328,73	
Кіл-ть	50,000														50,000	
09624: Башмак Код: 09624					85,00	85,00				85,00				85,00		
Кіл-ть					1,000	1,000				1,000				1,000		
01404: Бензин А-92 Код: 01404	4 937,39				16 222,50	16 222,50			17 827,77		164,01			17 991,78	3 168,11	
Кіл-ть	301,040				1 100	1 100			1 182		10,000			1 192	209,040	
10966: Бі-58 новий, к.е., 10л Код: 10966	18 138,00														18 138,00	
Кіл-ть	250,000														250,000	
АД-0000424: Біта Код: АД-0000424	6,00														6,00	
Кіл-ть	1,000														1,000	

173

Продовження Додатку Т
Продовження табл. Т.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
АД-0001464: Болт 12х150 Код: АД-0001464					31,36	31,36				31,36				31,36		
Кіл-ть					2,000	2,000				2,000				2,000		
АД-0001429: Болт з гайкою в зборі М12х37 Код: АД-0001429					750,00	750,00				750,00				750,00		
Кіл-ть					40,000	40,000				40,000				40,000		
АД-0001472: Болт зрізний М20*80 Код: АД-0001472					665,60	665,60				665,60				665,60		
Кіл-ть					10,000	10,000				10,000				10,000		
АД-0001471: Болт зрізний М20*90 Код: АД-0001471					321,75	321,75				321,75				321,75		

У.1 - Управлінська звітність для основних бізнес-процесів

Таблиця У.1.1

Асортиментна та цінова політика СВК «Дружба»

Асортимент	Ціна на ринку	Ціна підприємства	Планова реалізація за період
<u>Рослинництво</u>			
Горох			
Гречка			
Пшениці			
Ячмінь			
Кукурудза			
Цукор			
<u>Тваринництво</u>			
Бджільництво			
Свині			
Корови			

Таблиця У.1.2

ПЛАН ЗАКУПІВЕЛЬ виробничих запасів на І квартал

Предмет закупівлі	Обсяг закупівлі	Очікувана вартість предмета закупівлі	Орієнтований постачальник
1	2	3	4
Фосфорно-калійні добрива	500 кг	5050, 20 грн	ТОВ «Украгроком»
Насіння гороха сорту «Мадонна»	50 кг	600 грн	ТОВ «АгроекспертТрейд»
Насіння гороха сорту «Грегор»	50 кг	600 грн	ТОВ «АгроекспертТрейд»

Голова кооперативу

Таблиця У.1.3

ПОСТАЧАЛЬНИКИ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Постачальник	Дата договору про постачання	Кількість недопоставок	Кількість повернень, причина
1	2	3	4
ТОВ «Украгроком»	01.01.2017	1	-
ТОВ «АгроекспертТрейд»	03.05.2017	-	4 (неякісна продукція, продукція, яку не замовляли)

ЗВІТ ПРО НАДХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

станом на

Найменування	Кількість на початок	Надійшло	Склад	Матеріально-відповідальна особа
Фосфорно-калійні добрива	0	500 кг	№1/1	Комірник
Насіння гороха сорту «Мадонна»	10 кг	50 кг	№1/2	Комірник
Насіння гороха сорту «Грегор»	3 кг	50 кг	№1/2	Комірник

**ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ
СКОТАРСТВА**

за

Стаття витрат		Одиниця виміру	Бюджет	Фактично	Відхилення	Зміст відхилення
Код витрат	Назва витрат					

Завідуючий молочно-товарною фермою

ЗВІТ ПРО СТАН ВИРОБНИЧОГО ОБЛАДНАННЯ

за

Найменування	Кількість	Первісна вартість	Знос	Дата технічного огляду	Виявлені поломки	Примітки
Трактор №15/78	1 шт.	70 000	5 200	01.05.2017	-	
Трактор №18/76	1 шт.	55 350	2 780	21.11.2016	В паливну апаратуру потрапляє повітря	Усунено

Завідуючий господарством

Продовження Додатку У

Таблиця У.1.7

ЗВІТ ПРО ВИРОБНИЦТВО

за

Найменування готової продукції	Виготовлено	Виробничі запаси, що були використані	Використано
<u>Рослинництво</u>			
Горох «Мадонна»	10 кг	Фосфорно-калійні добрива	3 кг
		Насіння гороха сорт «Мадонна»	3 кг
<u>Тваринництво</u>			

Завідуючий молочно-товарною фермою

Головний агроном

Завідуючий господарством

Таблиця У.1.8

ЗВІТ ПРО ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ НА СКЛАДАХ

станом на

Найменування	Кількість на початок	Надійшло з виробництва	Склад	Матеріально- відповідальна особа

Завідуючий молочно-товарною фермою

Головний агроном

Комірник

Таблиця У.1.9

ЗВІТ ПРО ВИБУТТЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

станом на

Найменування	Склад	Кількість на складі	Вибуло	Собівартість	Ціна вибуття

Комірник

Завідуючий господарством

Таблиця У.1.10

ПОКУПЦІ ПРОДУКЦІЇ

Покупець	Сума накладної	Дата відвантаження	Дата оплати	Несвоєчасна оплата (+/-)
1	2	3	4	5

Бухгалтер

Продовження Додатку У

У.2 - Управлінська звітність для допоміжних бізнес-процесів

Таблиця У.2.1

Баланс матеріальних ресурсів на _____ р.			
Потреба	Сума,грн	Джерела покриття потреби	Сума,грн
Основне виробництво		Очікуваний залишок на початок року	
Заходи з удосконалення техніки		Поставки по контракту	
Ремонтно-експлуатаційні потреби		Мобілізація внутрішніх ресурсів	
Незавершене виробництво		Інші джерела	
Формування виробничих запасів			
Разом		Разом	

Таблиця У.2.2

Баланс електроенергії (палива) на _____ р.			
Потреба	Сума,грн	Джерела покриття потреби	Сума,грн
На технологічні цілі		Власне виробництво	
На господарські потреби		Поставки зі сторони	
Заходи з технічного розвитку		Мобілізація внутрішніх резервів	
Інші потреби		Інші джерела	
Разом		Разом	

Таблиця У.2.3

Звіт зі списання на утримання приміщень та наданих для загального користування мила, інших миючих та знешкоджуючих засобів

Дата " _____ " _____ 20 ____ р.

Перелік	Од. виміру	Кількість	Собівартість	Всього (грн.)

Таблиця У.2.4

**Звіт про оцінку якості інформаційного забезпечення
(на основі анкетування керівників відділів)**

	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
Відповідність/Релевантність				
Точність/Надійність				
Своєчасність та Пунктуальність				
Доступність та Зрозумілість				
Послідовність/Узгодженість та Зіставність/Порівнянність				

Продовження Додатку У

У.3 - Управлінська звітність для управлінських бізнес-процесів

Таблиця У.3.1

МАТРИЦЯ SNW-АНАЛІЗУ

Найменування стратегічної позиції	Якісна оцінка позиції		
	Сильна(S)	Нейтральна (N)	Слабка (W)
Стратегія організації			
Бізнес-стратегії			
Оргструктура			
Фінанси			
Продукт як конкурентноспроможність			
Структура витрат			
Дистрибуція як система реалізації продукції			
Інформаційна технологія			
Інновації як спосіб до реалізації на ринку продуктів			
Додаткові стратегічні позиції (з урахуванням специфіки організації)			

Таблиця У.3.2

STEP-АНАЛІЗ

Групи чинників	Події/ чинники	Небезпека/ можливість	Вірогідність події або прояву чинника	Важливість чинника або події	Вплив на підприємство	Програма дій
Політичні						
Економічні						
Соціальні						
Технологічні						

Таблиця У.3.3

Динаміка складу та структури фінансових ресурсів

Показники	20_р.		20_р.		Темп приросту, %
	Обсяг, тис. грн	Частка, %	Обсяг, тис. грн	Частка, %	
Власний капітал					
Позиковий капітал					
Капітал всього					

Таблиця У.3.4

Динаміка відносних показників фінансової стійкості

Показники	20_р.	20_р.	Абсолютний приріст
Коефіцієнт автономії			

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу			
--	--	--	--

Продовження Додатку У

Продовження табл.У.3.4

Коефіцієнт фінансової залежності			
Коефіцієнт фінансової стійкості			
Коефіцієнт фінансового ризику			
Коефіцієнт маневреності ВК			
Індекс постійності активів			

Таблиця У.3.5

Прогнозована динаміка основних трудових показників

Показники	Базовий рік	Прогнозоване значення	Абсолютне відхилення
Обсяг виготовленої продукції, тис. грн			
Середньооблікова чисельність працівників, осіб			
Кількість відпрацьованих людино-годин			
Фонд заробітної плати, тис. грн			
Продуктивність праці			
Виробіток			
Трудомісткість одиниці продукції			
Зарплатомісткість одиниці продукції			
Середньорічна заробітна плата працівників			

Таблиця У.3.6

Каталог показників, які впливають на підбір і розстановку кадрів

Найменування категорій показників	Найменування показників	Оцінювання ступеня відповідності працівника вимогам робочого місця	
		Показники, за якими працівник не відповідає займаній посаді	Показники, за якими працівник відповідає займаній посаді
Рівень кваліфікації			
Ділові якості			
Працездатність			
Якість виконуваної роботи			
Стиль і методи роботи			
Аналітичні здатності			
Участь в інноваційній діяльності			
Дисциплінованість			
Психологічна сумісність			

Додаток Ф

Таблиця Ф.1

Порівняльна характеристика систем електронного документообігу

Група функціональних характеристик	Характеристика	Інформобіг Megapolis,	Інформобіг OPTIA-	АСКОД	Док Проф	el-Dok
Клас СЕД		Система електронного управління документами				
Робота з документами	Реєстрація документів	1	1	1	1	1
	Накладання резолюцій	1	1	1	1	1
	Контроль виконання	1	1	1	1	1
	Маршрутизація документів	0	1	1	0	0,5
	Централізоване сховище документів	1	1	0	0	1
	Імпорт та експорт документів	0,5	1	0,5	0,5	1
	Пошук документів	1	1	1	1	1
Налаштування	Підтримка операційних систем	1	1	1	1	1
	Користувальницькі налаштування	0	0	0	0	1
	Інтеграція з іншими ПЗ	1	1	0,5	0	0
Надійність, безпека	Контроль цілісності документів	1	0,5	1	0,5	0,5
	Підтримка електронного цифрового підпису	1	0,5	1	0	0,5
Додаткові можливості	Автоматичне архівування документів	1	0,5	0,5	1	1
	Підтримка українського правопису	1	1	1	1	1
	Функції електронної пошти	1	1	1	1	1

0 балів – можливість не реалізована;

0,5 балів – неповна реалізація можливості (або з допомогою додаткового програмного забезпечення);

1 бал – можливість повністю реалізована

Додаток X

Таблиця X.1

Акт звірки залишків запасів
станом на 31.12.2015 рік
СВК «Дружба»

<i>Синтетичний рахунок у головній книзі</i>	<i>Залишок по головній книзі</i>	<i>Залишок по журналу- ордеру</i>	<i>Відхилення</i>	<i>Причина</i>
20	2 182,1	2 182,1	0	0
21	0	0	0	0
22	783,1	783,1	0	0
23	1 578,3	1 578,3	0	0
24	0	0	0	0
25	838,5	838,5	0	0
26	542,0	542,0	0	0
27	1 321,5	1 321,5	0	0
28	7 654,7	7 654,7	0	-
Разом:	14 900,2	14 900,2		

Висновок: відхилень не виявлено.

Додаток Ц

Таблиця Ц.1

Класифікація показників, що застосовуються в аналізі запасів

№	Ознака	Класифікація
1	За економічним змістом	- Кількісні (обсяг продукції, кількість працюючих) - Якісні (фондовіддача, продуктивність)

		праці рентабельність)
2	За характером відображення аналізованих процесів	- Натуральні (обсяг, довжина, вага) - Вартісні (ціна, собівартість, прибутку) - Трудові (трудомісткість, продуктивність праці)
3	За способом виміру	- Абсолютні (виробнича площа у кв.м., обсяг матеріалів в гривнях) - Відносні (коефіцієнт оновлення основних фондів, індекс цін)
4	За ступенем охоплення	- Загальні (вартість товарної продукції, рентабельність) - Часткові (урожайність сільськогосподарських культур)
5	За причинно-наслідковими зв'язками	- Результативні - Факторні
6	За способом формування	- Нормативні (норма витрат сировини, матеріалів) - Планові (завдання підрозділам) - Договірні (передбачені в угодах на поставку сировини, матеріалів) - Облікові (дані бухгалтерського, статистичного та оперативного обліку) - Звітні (дані бухгалтерської, статистичної та оперативної звітності) - Аналітичні

Джерело: складено автором на підставі [93]

Характеристика загальнонаукових методів економічного аналізу

Метод	Класифікація
Методи теорії пізнання	
Аналіз	Мислене розчленування чого-небудь цілого на складові і виділення його окремих сторін, властивостей, зв'язків
Синтез	Мислене з'єднання, об'єднання частин чого-небудь в одне ціле
Індукція	Метод переходу від знань окремих фактів до знань загального, що виражає закони, закономірності чи інші суттєві та несуттєві зв'язки
Дедукція	Метод переходу від знань про загальне до знань про часткове, виведення із загальних передумов наслідків часткового характеру
Моделювання	Метод пізнання, коли суб'єкт замість безпосереднього об'єкта пізнання вибирає чи створює схожий із ним допоміжний об'єкт-замісник (модель), досліджує його, а здобуту інформацію переносить на реальний предмет вивчення
Абстрагування	Полягає в мисленому виділенні суттєвих, найістотніших рис, відношень, сторін предмета
Конкретизація	Метод дослідження предметів у всій різнобічності їх, у якісній багатосторонності реального існування на відміну від абстрактного вивчення предметів
Евристичні методи	
Метод «мозкового штурму»	Метод висування творчих ідей у процесі розв'язування наукової чи технічної проблеми, сеанси якого стимулюють творче мислення
Метод анкетування	Метод отримання інформації шляхом письмових відповідей респондентів на систему стандартизованих запитань попередньо підготовлених бланків — анкет
Морфологічний метод	Метод систематизації перебору варіантів усіх теоретично можливих рішень, заснований на аналізі структури об'єкта і наступному систематизованому отриманні їх поєднань (комбінуванні)
Метод семикратного пошуку	Припускає системне застосування багатьох зарекомендованих себе приватних прийомів вирішення винахідницьких завдань, таблиць, матриць, діаграм, схем
Методи асоціацій та аналогій	Полягають в активізації та використанні асоціативного мислення людини для генерування нових ідей і пропозицій шляхом зіставлення досліджуваного явища, процесу, об'єкта з іншими більш-менш подібними

Витяг з журналу планового та фактичного забезпечення сировиною на СВК**«Дружба» за 2017 рік**

Вид сировини		Добрива	Насіння у	Насіння	Зерно иці	Цукрові и	Зерно ню
Од.вим.		кг	кг	кг	кг	кг	Кг
Дата	Обсяг						
01.07.2017	План	1 230	300	230	156	123	178
	Факт	1 230	280	229	100	123	123
01.08.2017	План	1 021	175	102	458	456	56
	Факт	1 020	175	76	458	456	57
01.09.2017	План	856	200	101	356	352	59
	Факт	856	200	101	353	100	59

Таблиця ІІІ.2

Система показників для виміру ефективності використання матеріальних ресурсів

Показник	Економічний зміст	Алгоритм розрахунку
1	2	3
Узагальнювальні показники		
Прибуток на 1 грн. матеріальних витрат	Характеризує ефективність використання матеріальних витрат за прибутком	Визначається відношенням прибутку від реалізації продукції до суми матеріальних витрат
Матеріаловіддача	Характеризує віддачу матеріальних витрат – вартість виробленої або реалізованої продукції з кожної гривні спожитих матеріальних ресурсів	Визначається відношенням вартості товарної (реалізованої) продукції до суми матеріальних витрат
Матеріаломісткість	Характеризує рівень матеріальних витрат, що	Визначається відношенням суми матеріальних витрат

Продовження Додатку ІІІ

Продовження табл.ІІІ.2

1	2	3
	припадає на 1 гривню виробленої або реалізованої продукції	до вартості товарної (реалізованої) продукції
Коефіцієнт співвідношення темпів зростання виробленої (реалізованої) продукції і матеріальних витрат	Характеризує динаміку матеріаловіддачі	Визначається відношенням індексу товарної (реалізованої) продукції до індексу матеріальних витрат
Питома вага матеріальних витрат в операційних витратах	Характеризує структуру операційних витрат	Визначається відношенням вартості матеріальних витрат до операційних витрат
Часткові показники		
Паливомісткість	Характеризує рівень витрат на паливо, що припадає на 1 гривню виробленої або реалізованої продукції	Визначається відношенням вартості вживаного палива до вартості товарної (реалізованої) продукції
Енергомісткість	Характеризує рівень витрат на електроенергію, що припадає на 1 гривню виробленої або реалізованої продукції	Визначається відношенням спожитої енергії до вартості товарної (реалізованої) продукції

Додаток Ю

Таблиця Ю.1

Аналіз змін складу, структури та динаміки запасів

	2013		2014		2015		2016		2017		Зміна											
											у 2014			у 2015			у 2016			у 2017		
	величини	Абсолютні	величини	Абсолютні	величини	Абсолютні	величини	Абсолютні	величини	Абсолютні	виразі	В абсолютному	У структурі	Темпи зростання	виразі	В абсолютному	У структурі	Темпи зростання	виразі	В абсолютному	У структурі	Темпи зростання
Виробничі запаси, тис.грн	635	14%	707	11%	797	13%	4424	52%	1083	10%	72	-4%	111%	90	3%	113%	3627	39%	555%	3341	-42%	24%
Незавершене виробництво, тис.грн	860	19%	340	5%	420	7%	750	9%	921	9%	-520	-14%	40%	80	2%	124%	330	2%	179%	171	0%	123%
Готова продукція, тис.грн	3020	67%	5657	84%	4796	80%	3337	39%	8799	81%	2637	17%	187%	-861	-5%	85%	-1459	-41%	70%	5462	42%	264%
Всього, тис. грн	4515	100%	6704	100%	6013	100%	8511	100%	10803	100%	2189	0%	148%	-691	0%	90%	2498	0%	142%	2292	0%	127%

Продовження Додатку Ю

Таблиця Ю.2

Аналіз змін складу, структури та динаміки виробничих запасів

	2013		2014		2015		2016		2017		Зміна											
	величини	Абсолютні Частка в запасах	величини	Абсолютні Частка в запасах	величини	Абсолютні Частка в запасах	величини	Абсолютні Частка в запасах	величини	Абсолютні Частка в запасах	у 2014			у 2015			у 2016			у 2017		
											виразіВ абсолютному	У структурі	Темпи зростання	виразіВ абсолютному	У структурі	Темпи зростання	виразіВ абсолютному	У структурі	Темпи зростання	виразіВ абсолютному	У структурі	Темпи зростання
Сировина й матеріали	293	46%	299	42%	309	39%	2878	65%	446	41%	6	-4%	102%	10	-4%	103%	2569	26%	931%	-2432	24%	15%
Паливо	111	17%	134	19%	145	18%	345	8%	198	18%	23	1%	121%	11	-1%	108%	200	-10%	238%	-147	10%	57%
Запасні частини	20	3%	22	3%	27	3%	38	1%	38	4%	2	0%	110%	5	0%	123%	11	-3%	141%	0	3%	100%
Матеріали сільськогосподарського призначення	200	31%	239	34%	302	38%	1128	25%	379	35%	39	2%	120%	63	4%	126%	826	-12%	374%	-749	9%	34%
Інші матеріали	11	2%	13	2%	14	2%	35	1%	22	2%	2	0%	118%	1	0%	108%	21	-1%	250%	-13	1%	63%
Всього	635	100%	707	100%	797	100%	4424	100%	1083	100%	72	0%	111%	90	0%	113%	3627	0%	555%	-3341	0%	24%